

Šumarski list.

Br. 3. U Zagrebu, 1. svibnja 1884. God. VIII.

Naše težnje — naši uspjesi.*

U poslednjem broju ovoga lista nalazimo u prvome članku izraženu stalnu nadu ljepše budućnosti i razvoja našemu družtvu. Pisac onih redaka sjegurno jest bio podpunoma osvijedočen ob onome, što nam proriče, njegova nuda bolje budućnosti nedvojbeno jest osnovana, u koliko su baš njemu odnošaji našega družtva najbolje znani. I mi radostno čistasmo tu izjavu, nu oprostit će nam g. pisac, ako reknemo, da uzprkos svega toga, gledom na dojakošnje izkustvo, u pogledu naših težnja i uspjeha, ipak nemogosmo dieliti veselih njegovih nuda. Osamgodišnja prošlost i izkustva našega družtva, nedadu nam gojiti sanguiničnih nuda. Obećanja bo i mi šumari hrvatski, jur bi mogli biti siti. Jer nam se eno već kroz dvadesetak godina obećaje u razno doba sve i sva, pa ipak nismo li danas, ako ne gorje, a ono ipak još uvjek na istom onom stanovištu, gdje nas ostavi absolutizam i njegova vladavina u Hrvatskoj.

Ili zar možda nije tako? — Da li nam se i jedna jedina naših želja izpunila? — Da li naše družtvo do sada bilo kadro išto u prilog podignuća naše struke i stališta, u predmetu poboljšanja naših šumarskog tičućih se zakona i inih institucija, izposlovati? Šumarsko je družtvo izradilo: „Osnovu naredbe za polaganje viših šumarskih državnih izpita“ — „Osновu novog šumskog zakona“ — „Nacrt reorganizacije šumarske uprave u zemlji“. — Ono jest naglasilo potrebu novog lovog zakona — kao i potrebu ustrojstva šumarske akademije i nevaljalost organizacije kr. šumarskog učilišta u Križevcima. — Pa ipak da li se i jedna tih naših pravednih i osnovanih želja izpunila?! — Da li nam se s nadležne strane ma samo i odgovorilo, na sve te naše rekriminacije, predstavke i tužaljke, bar koliko je piscu tih redaka poznato — to se zbilo nije — sve je predano zaboravnosti, te naše želje ostaše — „pia desideria“.

Kad nas dakle dojakošnje izkustvo, do ovakovih zaključaka sili, tad će sjegurno i piscu članka: „Zora svije — bit će dana“ — biti jasno — zašto se

* Ovaj je članak primilo uredništvo kao uzvrat na članak „Zora svije bi će dana“ . . . u Šumarskom listu br. II. g. 1884.

mi liepim njegovim nadam priključiti nemožemo, ma sve da i društvo naše promjenilo svoja pravila i svoga predsjednika. — Mi bo odnosajem i obstoјnostim našim tražimo drugdje klicu — t. j. mi ju moramo valjda tražiti izvan društva. — Na pitanje pako — gdje da ih tražimo — imala bi po našem mnenju odgovoriti dojduća glavna skupština našega društva.

Mi bo držimo, da će se dojduća skupština imati medju ostalim svakako pozabaviti takodjer i pitanjem — što da društvo poduzme — da si uzmogne dobaviti stanoviti autoritet, za da svojim zaključkom pribavi uvaženje.

To je dapače i dužnost svakoga člana, jer dok god naše društvo i njegovi zaključci nenalaze na mjerodavnom mjestu uvaženja, tako duo ostaje i cilj kao i svrha našeg društva, bar nam vanjskim članovom, vrlo problematičan. Jedino što nam bo društvo do sada u istinu koristna davaše, jest „Šumarski list“, nu taj bismo konačno i bez društva mogli imati, niti nas to može zadovoljiti.

(1390) Od nas se traže žrtve, a često baš i dosta znatne žrtve.

Nama je plaćati članarinu i nositi troškove prigodom godišnjih sastanaka, što je sjegurno, uvaži li se kukavno stanje većine šumarskog osoblja u našoj domovini, znatna žrtva, a stoga nam sjegurno neće ni slavno predsjedničtvu društva, ni velepoštovani članovi upravljujućeg odbora zamjeriti, što im rečeno osjekosmo. Mi želimo prije svega jednom vidjeti uspjeh našemu radu, jer nas jedino još takav može bodriti k uztrajnosti u borbi po obstanak. Do sada želismo, molismo i težismo zahman, bilo pojedince, bilo putem društva, to nam napokon uze svaku nadu, da će nam i zbilja već jednom svanut zora! Uspjeh želimo vidjeti, toga nam pokazite, pa ćemo vjerovati da „Zora svije — da će bit dana“! —

—č.

K pitanju uredjenja šumarskoga gospodarstva naših občinskih šuma.

Josip Ettlinger, kr. katastr. šum. nadzornik.

Pitanje, kako bi se sa šumama imovnih i urbarnih občinah, Jobzirom na odnošaje narodnoga gospodarstva gospodariti imalo, da se zadovolji i zahtievom racionalnog šumarenja a i potrebam seljaka, velevažno je po svakoga šumara u nas.

Razmišljavajući i ja o tome, došao sam napokon do njekog zaključka, koji mi jest povod, da ovo njekoliko redaka objelodanim u ovome našemu listu. Imao sam opetovanje pute prilike, ne samo po novina čitati, no i od strane samih seljaka čuti prigovor, da imovne občine od šuma, koje dobiše segregacijom, malu korist imadu, niti da jim u nas postojeće gospodarenje šuma, materijalno stanje ne poboljšava; a niti imade izgleda u budućnosti da će napredovati.

Seljaci ti bo vavjek spominju; da što se drva prodade, prodje na upravu šumsku i porez, a občinari kod svoga vlastitoga dobra imadu još nadoplaćivati, uz to se još i većoj nevolji nadaju, dok se još tako preostale stare šume izsjeku.

Da imovne občine, donjekle bar unaprije tu nevolju predvidjaju, dokaz tomu što njeke njih dapače već saboru podnieše molbe, za razdiobu imovno-občinskih šuma među pojedine mjestne občine, navadajući, da će tako dopadše jim šume bolje čuvati, ter da će šnjima bolje gospodariti nego li se do sada gazdovalo.

Dok su sve krajiške šume bile erarske, a občine šumske koristi bezplatno uživale, bilo je i seljačko stanje povoljnije, nego li uz sadašnje okolnosti, dok su šume razdieljene, dok za te šume imadu porezne, upravne i ine troškove podmirivati, negledeći i na to, da su danas u pogledu paše i drvarije na manji prostor ograničeni, a po tom jim uzeta i zgora stoku u velikom broju odhranjivati, kako su to od prije naviknuti bili. Pa ipak je našemu seljaku baš stoka najglavniji proizvod privrede u gospodarstvu.

Znamo nadalje, da naš seljak danomice u pogledu blagostanja nazaduje, a stoga sjegurno i mi šumari nemožemo to nazadovanje ravnodušno gledati, već se i nama namiće pitanje, kako li bi se imalo šumsko gospodovanje po občinskih šumah urediti, da zadovoljimo i zahtievom racionalnog šumarenja, a i potrebam poljoprivrede našega seljaka?

Odgovarajući na to pitanje, odgovoriti mi je da bi po mome nazovu trebalo prije svega, osobito u onih šumskih predjelih gje je žiteljstvo upućeno na stočarstvo u šumskome gospodarstvu uvesti njekoje promjene. Gospodarstvo u šuma občinskih imalo bi se urediti, suglasno sa odnošajima i potreštinama narodnoga gospodarstva, a naročito trebalo bi uzeti u obzir, da se seljaku domakne čim moguće veća potrajna korist iz občinskih šuma i njenih proizvoda. Paša, žirovina, kolje za vinograde, ograde i ogrevno drvo, trebalo bi prije svega seljaku iz občinske šume osjegurati.

Naš seljak malo ne najveću vrednost šume nalazi u paši stoke i žirenju krmadi. Kada mu je omogućeno stoku prehraniti pašom i brstom, zadovoljeno jest bivstvu njegova obstanka. Pitanje jest samo dade li se šumsko gospodarstvo i tomu primjereno urediti? Ja držim, da jest, — a mislim, da nebi s pravoga puta zašao, ako bi predlog stavio, da se u rečenu svrhu u občinskih šuma, uzgoj visoke hrastove šume, sa uzgojem krošnosjeka (Kopf-Holzbetrieb) spoji i goji. Uzgoj krošnosjeka uobičajan jest u našega naroda. Nalazimo ga po svud, duž voda i potoka u vrbicih i topolicih, a vidimo ga takodjer i u grabrovih šuma, narod ga sam uvadja i goji.

S ovim krošnjačnim uzgojem imao bi se kako rekoh spojiti visoki uzgoj hrastja, u obliku recimo „pučkog uzgoja.“

Tim uzgojem imale bi se prije svega one šume gojiti, nalazeće se u blizini sela, u koje narod najprije običaje marvu na pašu goniti, te kamo seljak najradje po drvariju zalazi. Krošnosječni uzgoj graba, bukve, brieste, lipe, klena, topole i kestena omogućenje uz porazmjerno dobру pašu i travarinu,

dostatni uzgoj drvlja uz vrlo nizke obhodne dobe. Životna snaga debala tih vrstih pako omogućuje dugotrajnost ponavljanja glavatičnog odnosno krošnjatog sjeka, dočim bi i opet pojedini ma i sadjeni ter trnjem od marve očuvani hrastovi omogućili, uzgoj gradjevnog drva, a kasnije i žirenje.

Ovaj način uzgoja mogao bi se i umjetno, a i naravnim načinom zavesti. Naravnim načinom u sadanjih branjevina prije svega, u kojih bi valjalo već kod čišćenja i proredjivanja na prije spomenute vrsti drveća uzeti obzir. Sama ta pretvorba srednje ili visoke šume u šumu sa „pučkim uzgojem“ pako mogla bi se u 50. do 60. godini obhodnje izvesti.

Stabla namjenjena za krošnjosjek, imala bi se 3—4 metra iznad zemlje odsieći, te bi onda tako preostalo deblo, za kratko vrieme liepu glavinu i krošnju zadobilo, a samo kresanje može se svakih 4 do 10 godina u posvez pravilnih razdobjih bez uštrba obavljati.

Za koliko bismo tim načinom, dobivali manje drvne gromade po hektar, za toliko bi se ipak i opet sama obhodnja smirila. Marva pako pasuća takovom šumom nebi ni najmanju štetu takovoj nanesti mogla, a šuma sama pružala bi u slučaju potrebe seljaku još i brst. Ova bi vrst uzgoja prema tomu nedvojbeno zaslужila prednost pred inimi vrstmi uzgoja, u onakovih šuma, koje se zbog blizine sela, nestasice pašnika i krme nemogu obraniti od stoke, — zaslужila bi nadalje prednost takodjer i pred sitnogoricom, gdje se drvlje na panju sječe, ter gdje se šuma iz panjeva pomladjuje, a po tome i navali stoke i obgrizaju izvržena, kako nam to mnogobrojni primjeri takovih šuma dokazuju, koje više pašnjaku il pustoši nalikuje.

Uzgoj krošnjosjeka spojen sa uzgojem visoke hrastove šume, na jednoj površini, kojega bi prema gori spomenutom, mogli pravom nazvati „narodno-selskim“ ili „pučkim uzgojem“, može nadalje takodjer i uzgoju visoke šume zadovoljavati, u koliko bo se kresanjem glavice podstognog stabla, izdanci u veliko razgranuju, tako da se ni izsušenja i omršavljenja tla neimamo bojati.

Znamo nadalje iz izkustva, da najlepšu hrastovu gradju u srednjih i mješovitim sastojima nalazimo, a naročito pako uspjeva hrast vrlo dobro u smjesi sa grabrom i bukvom.

Tako odgojena visoka šuma dobije veći mah u krošnja, u koliko joj drugo drvlje nepriče razvoju, tim će pako, uz veće svjetlo i zrak višeputa rođiti plodom, nego li u čistoj visokoj šumi. U obziru kakovoće drvlja pako, moći ćemo uz taj pučko-šumski uzgoj, sve one prednosti postići, za koje znamo, da nam srednjo-šumski uzgoj obećaje. Gledom na odnošaje narodnoga gospodarstva pako, moći ćemo i to polučiti, što se kako to jur iztaknusmo, pri tom obhodnja u krošnjosjeku svaki 10 godina ponavlja, time pako moći će i šumar laglje podmiriti ogromnu množ goriva i sitne gradje, koju potrebuju ovlaštenici kao i potrebu pašarije.

Pošto će se krošnjosjek, po načelih šumskoga gospodarstva, samo u proljeće imat obavljati, moći će se time takodjer i užitak brsta seljaku osigurati, do onog doba, dok trava ponaraste za pašu, a neće nam trebati troškove oko

ograbanja i ogradjivanja branjevinah, što sve po seljaka neprocjenjiva vrednosti, da će pako i paša u takoyih šuma biti izdašnija no u šuma čistog visokog uzgoja, samo se sobom razumjeva.

Za da se šumskom gospodarenju seljaka u koliko nije na uštrb same šume koliko iole moguće odmogne, da si uzmogne kućanstvo podignuti, preporučiti je i to; da se mlade branjevine proreduju i čiste proljeti, za da se seljaku brst priredi, osobito ako li neima krme.

Pogledom na samu osnovu uredjenja šumstva u občinskim šuma spomenuti mi je još i to; da bi se za občinske šume gospodarska osnova vazda polag jednakih sjećina uvesti, u koliko nam vazda imade biti manje do jednakih prihoda drvne gromade, negoli do uredjenih šestara, a nadalje već i stoga što se u nas danas osobito kod imovnih občina, šumari pre brzo mienjaju, te stoga svaki šumu dade sjeći kako se njemu bolje vidi, a napokon moglo bi se time i mnogim drugim štetonsnim uplivom na put stati.

Odlomak za povjest osnutka hrv.-slav. šumarskog družtva.

Priobćuje Vatroslav Rački.

»I mrav družtvo hoće«.
Narodna poslovica. Daničić.

Već više od 12 godina trudio sam se, da na živom izvoru našega naroda posaberem stručne rieči šumarice za riečnik šumskog nazivlja. Ponajprije tim, a donjekle i râdom mojih prijatelja sakupih obsežan rukovjet za taj riečnik, koji će do malo doći pod tisak, bude li mi zdravlje prijalo.

Tko se je iole bavio „leksikografijom“ znati će oceniti, kolike glavobolje zadaje svakom slovaru sakupljanje i poredanje riečih, a najviše razgrob istih, da jim uhodiš u trag njihovom izvoru, e da se pri tom neupleteš „kao pile u kućine“, pak ti onda evo prigovora i zamjere od svakale. Trebalo mi je biti opreznu, pak osim što mi pri tom poslu rabljahu riečnici ruskog, českog, poljačkog i slovačkog narječja, te domaćih starih slovara Belostenca i drugih, nadalje vinodolski statut i t. d., dosta se i sám nakinih tesanjem, struganjem i piljenjem, e da izbjegnem tudinštini i kojekakvim kovanicam novijega vremena.

Dometnuo sam mal ne svakoj rieči (nazivu) i „narodnu poslovicu“, koja je u životu narodu nikla, pak će se odtud vidjeti i „drevnost“ naziva, pošto narodne poslovice ubrajam medju najstarije spomenike i izvore drevnosti jezičnog nazivlja, koje je dogodice tekar vremenom pisana knjiga primila i usvojila.

A da se nediviš oštoumlju i bistrini otih poslovica, ako pomljivo razglobiš njihovo značenje! S toga sam kod naziva „dren, topola i vrba“ (slov. dren, cslav. дре́н; rus. деревня; čes. dřín; polj. dereń; — cslav. тополь, тополи, rus. тополь; čes. topol; polj. topol, topola, — cslav. връба; rus. верба; čes. vrba; polj. wierzba) vrlo bistre i svakomu šumaru iz knjige šumarice poznate istine primjerice ovimi „narodnimi poslovicami“ okitio:

»Dren je malen, al mu je drvo jako.« Stoj.

»Stopola je velika, al joj drvo slabo.« Stoj.

»Vrbu kreši, da se zamladjuje.« Vuk.

Osim stručnih naziva za procjenbu, zanataslovje i t. d. biti će u tom riečniku i lovsko nazivlje, a tim biti će zadovoljeno i šumaru i lovcu.

Da nam šumarom treba takav riečnik, suvišno bilo bi trošiti rieči. Naša knjiga šumarica — za sad dosta mršava — vrii sbog nejedinstva stručnog nazivlja od kojekakvih nesgrapnih i narodu nepoznatih tuđih troška s tuđeg nakovala odlupljenih. Pa tko bi zato na kog režio, — muka ti je, kad neumiješ bolje! Uzput rečeno: ta i vještovit hrvatski književnik, ako je uz to činovnik, ima golemu muku, dok se uputi na takozvani „dikasterijalni slog“; jer izmedju književnog i službenog jezika ima dosta različnosti, prem su si „blizanci“ od jedne majke.

Rekoh, a da neporečem, valja mi kazati čemu sve to. Ima i tomu razlog Evo ga.

Premitajuć gradivo za šumarski riečnik, pade mi pod ruku bieli listak, — i eto „u tom grmu zec leži“. Naidjoh na list pokojnog žup. nadšumara Vladoje Körösénya još od god. 1875, a odnosi se na „prvi osnutak hrvatskog šumarskog društva“ u Zagrebu, komu je pokojnik kumovao kao „prvi tajnik“, a sad mu vriedan naslednik županijski nadšumar Fr. Kesterčanek kao urednik „mezimca“ mu.

I bilo tako.

Ako se nevaram negdje oko godine 1873. razmišljao sam ja, kako bi moglo naše „osebično“ šumarstvo napredovati vlastitom snagom domaćih šumara, te dodjoh na misao, da nam lje nikad do poleta i napredka, ako naši hrvatski šumari nestupe u njeku zajednicu ili zadrugu po onoj našoj: „družena pčela med nosi“, i ako neosnuju časopis, koji ima biti stjecište umnoga rāda svih članova one zadruge.

Zamišljeno, učinjeno. Ustadoh ja prvi, te napisah u tadanjem „Pozoru“ ili „Obzoru“ (na ime se u taj tren nesjećam) članak, nagovarajući naše šumare, da osnujemo takovu zadrugu. Čini mi se, da je to mnoge osupnulo držeć, da je to vragometno poduzeće presmjelo za hrvatske šumare, koji su vikli tuđim se kruhom hraniti. I eto za malo oglasio se je u „Narodnih Novinah“ pokojni Vladoj, polemizirući samnom u njekoliko članaka, neostah mu s odgovorom ni ja dužan. Bilo je medju nami malih razlika mnienja. Ta ni na ruci nisu svi prsti jednakci.

Odlučismo, da nam odkroji drugi sudija pravdu, i dogovorno odnosno u stari Križevac, gdje nas dočeka prof. Hvala i drugi pregalci vrlo ljubezno i veselo. Hvala jim!

Nebudi meni hvala, a drugomu prikor: reći mi je, da ja ostah pobjednikom; jer svi skupštinarji usvojili moje nazore i osnove o ustrojenju šumarskog društva i njegovog budućeg djelovanja i pravca. Pokojnik s dobre namjere, da

nam se naum neraztepe, bio je za to, da se budući šumarski list izdaje u hrvatskom i njemačkom jeziku, a ja, da se štampa u hrvatskom jeziku.

I tud pobjedih.

Poslie sam se zaista začudio, kad sam prvi broj „Šumarskog lista“ čitao u oba jezika. To bilo, pak prošlo.

Pokojnikom zavrgoh poslie našega razstanka živo dopisivanje, a u jednom od njegovih listova uprosio me je, da sastavim „družvena“ pravila, jer se nuda, da će naše nastojanje dobrim plodom urodit. I to učinih, ter mu poslal pravila, a za 8 danah dostavi mi jih natrag, pošto je i on nacrt pravila sastavio, moleć me, da u moja pravila umetnem po potrebi i njegove nazore. Izpravih tako, odposlal mu izpravljenia pravila i on jih prepisa, i preda odboru ad hoc na pretresivanje.

Tim u savezu stoji evo list pokojnikov, koga evo na uspomenu niže obje-lodanjujem i u izvorniku na ruke uredničtvu predajem.*)

Evo tako bilo. I tako doprinijeh malu crticu za povjest razvoja „hrv.-slav. šumarskog družtva“ u Zagrebu.

Do osnutka rečenog družtva napisah prije dva dielca: „o sjećenju i gojenju šuma“ i o „šumarskoj lučbi“ namjerice, da ušutkam one, koji mišljahu, da nam je jezik neprikladan za knjigu šumaricu.

Nebudi zamjere. Nemisljam tim sebe slaviti, — ja bo nisam ničiji „me-zimac“, nit me u domovini sreća proganja.

Svačemu ima razlog, a tako i mojoj sadanjoj šutnji, koju njeki drže za moj nerad.

Al nebudi ni svakom loncu zaklopac!

* Izpustivši imena list ovaj glasi:

U Zagrebu, dne 15. veljače 1875.

Dragi Vatroslave!

Hvala Ti na Tvojem prijaznom susretanju: Bože daj da naš rad urodio dobrom plodom.

Pročitav družvena pravila, koja si sastavio, htio sam po želji Tvojoj na posebnom arku moje opazke učiniti, nu čemu kad sam i ja već slična sastavio, te Ti šaljem moj rukopis iz kojega možeš uviditi kako sam ja bio zamislio.

Pročitaj moje crticte te sastavi na temelju obih osnovâ pravila hrvatskog ili hrvatsko-slavonskog šumarskog družtva. Scienim, da ćeš moći štogodj iz moje osnov. vaditi, našto si Ti zaboravio a niti si mogao na sve u kratkom času od 3 sata misliti.

Vrh obih osnovah moram se ipak u nječem izjaviti. Ja mislim, da bi uveli četiri vrsti članova, i to prave, dopisujuće, utemeljiteljne i dopisujuće, jer moramo imati obzir na naše okolnosti i odnošaje pošto bi malo imali pravih odborskih članova, ako se od ovih traži književan rad, k tomu jošte obsežan; sdruge strane bi se pred drugimi sličnim družtvima zapostavljalj, jer bi onda istom vidili koliko malo ljudi imademo, koji se književnosti bave. Izim toga vredjali bi možda i kojega starijega vrstaka n. p. a mi trebamo te ljudi ako hoćemo s Krajinom dobro. Zato mislim da odustaneš od §. 4.

Prinesak za časopis je odviše velik. Ta Ti dobro znadeš kakovih to u družtvu bude nemogući toliko platiti.

Nu sada je na Tebi, da sastaviš na temelju obih osnovah pravila, koja će ja privremenom odboru predložiti na pretresivanje. Pridrži svakako Tvoj sustav, koji mi se dopada.

Ako budeš s , poticaj ga, da se za stvar zauzme svojim uplivom kod ostalih vlastelinstva Slavonije.

. povukao se je škandalozno natrag, valjda iz razloga, što se nisam obratio na kao lizavac, nu on će najesti. On mi piše „dem Vereine könnte ich nur als passives Mitglied beitreten“ te niti nekaže, da bi on osoblju svojemu preporučio pristup. Iz onega kraja težko da ćemo dobiti bar sada iz početka kojega člana. Toliko do sada. Primi srdačni pozdrav od Tvojega iskrenoga i vjernoga prijatelja.

Vladoja m. p.

„Šumarski list“.*

Prateći pomno, raznolike faze „Šumarskog lista“, od prvoga mu broja do danas — osobitom radošću bilježimo mi šumari živeći daleko od središta našega — daleko od priestolnice naše — liep napredak našega lista za posljednje doba. Da je „Šumarski list“ napredovao — to će sjegurno i svaki slednji naših drugova priznati, — nu s druge strane i opet budi nam bez zamjere slobodno i tu reći — da nas uzprkos svega toga list taj ipak nemogaše podpunoma udovjavati. Imade tome pako više razloga — jedan najglavnijih razloga pako nedvojbeno leži, u samome načinu izdavanja lista. List izlazeći samo šest puta na godinu — nemože nam udovoljiti, uzmemo li u obzir potrebštine naše i napredak šumarske znanosti u obće. — Mi vanjski članovi šumarskoga družtva, osim lišta, bar do sada, nikojih pravih koristih neimasmo i necrpismo od družtva našega. — Jedino što nam se dakle u istinu pruža i pružalo jest, taj naš organ „Šumarski list“. — Niti koga činimo zato odgovornim, niti mislimo koga kuditи — nu to što rekoh neporekoh. — „Šumarski list“ nadalje, uzrokom jest a i morao jest da bude, što se u najnovije doba, takodjer i šumari posestrime kraljevine Srbije i mile nam Dalmacije počeše zanimati zato naše družtvo. „Šumarski list“ imade da bude izraz naše uzajamnosti, našeg jedinstvenog znanstvenog rada na polju šumarske znanosti i literature, iz toga pako nedvojbeno proizlazi, da nam jest svima svojski nastojati i oko uzdržanja, al i oko usavršenja tog jedino na jeziku našem obstojećeg strukovnog glasila. Njemci sa svojimi tjednici i mnogobrojnim mjesечnim i godišnjim radnjama — laglje će se moći zadovoljiti listom koji četiri ili šest puta na godinu izlazi, no mi, koji do ovoga lista u obće nejmamo glasila u kome da naše interese zastupamo. Obstojnost da nam list u tolikih razdobrijih izlazi, uzrokom jest da njeke vrsti

* Ovaj dopis primismo od starog prijatelja ovoga lista — a objelodanujemo ga tim radje što se u bitnosti slažemo sa tuj iztaknutimi nazori.

Uredničvo.

objelodanjivanja u „Šumarskome listu“ u obće nenalazimo, primjerice da spomenemo samo imenovanja, natječaje i oglase u obće, pa ipak su i to vrlo važne vjesti po svakoga nas.

Znajući pako, da je volja i čeličnost pojedinaca mogla, iz njemačko-hrvatskog lista, stvoriti hrvatski organ, iz lista periodičnog stvoriti redovito i u ustanovljeno doba izlazeći list — nedvojimo ni najmanje, da je danas u horu, ako zahtievamo, pretvorbu „Šumarskog lista“ u mjesecnik.

Donašajući danas taj zahtev pred naše drugove, nadamo se, da će upravljajući odbor uvaživ taj naš pravedni zahtev, već dojdući glavnoj skupštini primjeren predlog staviti, ter tako vrućoj želji, a donjekle baš i potrebi velike većine članova našega društva zadovoljiti.

Moguće, da će se gdjekoji žacati toga predloga, nu naše jest uvjerenje, da nas „Šumarski list“ a po tome i samo šumarsko društvo, nemogu udovoljiti, dok se god toj našoj želji u pogledu mjesecnog izdavanja „Šumarskog lista“ zadovoljiti neće.

Držimo nadalje, da se taj cilj sada i tim laglje postići dade, što je društvo netom postalo dionikom zemaljske podpore, i što nam se na temelju novih društvenih pravila povisila članarina, te što broj članova danomice i opet raste, dočim troškovi nemogu biti znatno veći; u koliko se bo za buduće mogu pojedini svezci lista, stalno na obseg od 2 tiskovna arka sniziti.

Te bi onda 12 svezaka sa 24 tiskovnih araka obsizalo, 344 tiskovnih strana, dočim vidismo da je već lanjski tečaj zapremao 312 strana, iliti samo za 2 tiskovna arka manje, što bi jedva sve troškove oko lista za 500 for. povećalo, sa kojim viškom već danas društvo u razmjeru prema lani razpolaze. Sličnim načinom nadalje moglo bi se sgodnim porazmještanjem gradiva, popuniti svih 12 svezaka lista, negledeći na to, da bi tako i broj suradnikah a time i materijal za tiskanje znatno narasao.

Pridržavajući si medjutim u svoje vrieme još i obširnije taj predlog obrazložiti i opravdati, želismo za sada jedino, da tu našu želju znanja radi saobćimo, nadajući se, da smo tim predlogom izrazili zahtev velike većine članovah hrvatsko-slavonskog šumarskog društva, polag one „uz jednake dužnosti, jednake koristi“ ili — hoćeš li da platim — a ti daj! — ē.

Šumarstvo u Bugarskoj.

Kako je kneževina Bugarska, najmladja medju jugoslovenskim državama, to se naravno i narodno-gospodarski napremci te zemlje do najnovijeg doba osnivahu jedino na institucijama te vrsti iz dobe turorskog gospodarstva. Slobodna Bugarska medjutim brzo jest uvidila veliko narodno gospodarstvenu važnost šuma i šumskog gospodartva, a upoznav ovu, nije časila ni oko uređenja odnosa istog. Temelj svakoj šumskoj organizaciji nedvojbeno pako jesu svrsi

shodni, ter potrebom naroda i zemlje odgovarajući zakoni. Na polju zakonske djelatnosti pako bilo jest kneževini toj u zadnjih godina nadoknaditi nemar stoljeća i decenija, al uzprkos svega toga, otačbenici bugarski znadijahu ipak i šumarstvu posvetiti potrebitu pažnju i važnost. Medju najvažnije učine na tom polju pako nedvojbeno spada zakon šumski, kojega jest bugarska narodna skupština netom dočela, ter koji je već na dne 28. prosinca 1883 godine stupio u kriepost.

Držimo, da ćemo se odužiti članovom ovoga družtva, ako li im sadržaj* tog velevažnog zakona, te posestrime nam zemlje u cijelosti saobćimo. Odnosni zakon glasi:

Obćidi dio:

Članak 1. Šume se u kneževini dijele na tri kategorije: a) državne
b) občinske; c) privatne.

Članak 2. Državne su šume one, koje ne pripadaju ni občini, ni privatnim licima.

Članak 3. Občinske su šume one, koje su u staro vrieme bile rasporedjene izvestnim občinama, ili varošima, selima ili zaseocima, kako bi u istima mogli kupiti drva za ogrev i druge domaće potrebe.

Članak 4. Privatne su šume one, koje pripadaju privatnim licima, ili opštim ustanovama, kao: crkvama, djamijama, manastirima, školama, bolnicama itd.

Članak 5. Gospodari šuma ili sobstvenici istih, pa bile šume privatne, občinske ili državne, dužni su se starati za dovoljan broj ljudi koji će ih čuvati i nadgledati. Odnosno čuvanja i nadziranja, šume podпадaju pod nadzor šumarske uprave.

Članak 6. Svaka občina mora da odgoji i da održi u dobrom stanju šume, ne više no $\frac{1}{40}$ dio cijelokupnog zemljišta, pa bilo ono obradjeno ili ne. One občine, koje ne imaju nikakove šume, ili je imaju ali u malom razmerju, dužne su da zasade, po uputima šumarske uprave, novu šumu, u toku ili razmaku od deset godina od kako ovaj zakon stupa u život i to svake godine po deseti dio od onog prostora, što je odredjen za sadjenje i podizanje šume.

Isto tako, dužni su i privatni podizati i zasadjavati šumu, na onim zemljama, koje su odieljene od občinskih i koje su veće od 500 duluma.**

Članak 7. Kod svake škole podić će se i jedna razsadnica u veličini od 2—5 duluma.

Članak 8. Ovu razsadnicu obradjivati će učenici pod rukovodstvom učitelja a pod nadzorom školskoga inspektora.

Ministarstvo financije izraditi će narodna pravila, odnoseća se na cijel način njegovanja ove razsadnice i prava onih koji ju obradjuju.

* Dulum ima 1600 □ aršina (1 aršin=0.66 m.)

** Vidi „Težak“ strana 178. g. 1884. dopis g. Svjetislava Stojanovića.

Članak 9. Od sadjenja nove šume mogu se oslobođiti rješenjem ministarstva financije, njeke obćine i privatna lica u onim samo srezovima, u kojima ima šume više od $\frac{1}{10}$ dela ciele prostorije srezke

Članak 10. Nova šuma sadit će se predhodno na neplodnim poljima, brdima, krševima i barljivim mjestima, po uputima šumarske uprave, koja će davati i nužnu količinu sjemena.

Članak 11. Privatna lica neograničeni su gospodari svojih šuma i svemu što se odnosi na prodaju, poklon, sjeću i eksplotaciju; no odnosno čuvanja, njegovanja i uništavanja, dužni su upravljati prema ovome zakonu.

Članak 12. Obćine, kao i crkve, djamije, škole i ostale, takodjer su gospodari svojih šuma, no one neimaju prava da ih otudje ni na kakav način, i to bilo cielu šumu, ili neki dio iste.

Članak 13. Nitko neima prava da uništava šumu (krči šumu) bez dozvole ministarstva financije, pa bila ta šuma državna, obćinska ili privatna, u cieli toj da dade zemljištu drugi naziv i da ga za što drugo upotrebljava, osim trnjaka, koji podleže uništavanju.

Članak 14. One šume, koje se nahode po strminama, planinama i po brdima, i one koje čuvaju zemlju od izpiranja i oburvavanja, kao i one najzad, koje čuvaju sela od planinskog sniega i kamenja, pa ma čije šume bile ne smiju se nikada uništavati.

Članak 15. Za dielenje i odredjivanje granica, državnih šuma od obćinskih i privatnih, u svakom okrugu sastavit će se jedna komisija koja će se sastojati iz finansijskog činovnika, okružnog šumara, dva člana iz stalne okružne komisije i dva člana iz nadležne obćine, koja će komisija sastaviti protokol i označiti imena granicama i veličinu šume.

Članak 16. Obćine ili sela, koja se koriste velikom prostorijom šume, čija je veličina tako ogromna, da nadmašuje potrebu seljaka i na koju šumu neimaju seljaci ili obćine, tajpiju, to od takove šume pošto se odredi nužna veličina za potrebu naroda, ostatak stavit će se pod kontrolu šumarske uprave.

Članak 17. Od državne šume, odredit će se obližnjim obćinama, koje neimaju šume jedan dio koji najbliže stoji dotičnim obćinam, i to od 5—10 duluma svakoj kući; no takvu šumu ne mogu prisvojiti seljaci, već se samo njom koristiti sve dotle, dokle njihova novo podignuta šuma za eksplotaciju ne stigne.

Njegovanje šuma.

Članak 18. Državne i obćinske šume, treba da se održe u čistom stanju t. j. da se čiste od oborenih drva, natrulih panjeva, u kojima se kote i umnožavaju insekti (crvi), da se proredjuju t. j. da se sjeku slaba drva na onim mestima, gdje je šuma suviše gusta, tako, da može šuma napredovati.

Članak 19. Svake godine, odredit će šumarska uprava, mjesta i granice u državnim šumama, u kojima će se moći sjeći drva za ogrev, za material i t. d. a tako isto označit će mjesta, u kojima će se moći podići stružnice za

sjećenje dasaka, krečane za pecivo kreća i t. d. a u občinskim šumama, ove radnje preduzimati će se po riešenju občinskog soveta ili odbora, u prisustvu i po imenju šumarskog činovnika.

Članak 20. U šumi, planini i mlađoj šumi ma čija da je, strogo je zabranjeno ložiti vatru, od koje može da se proizvede požar; no u svakom slučaju, vatra treba da se loži na zgodna i sigurna mjesta, koja će se — vatra, pošto se izvrši ono, radi čega je naložena ugasiti, a koji to neučini, kaznit će se po čl. 63.

Članak 21. Pri sjeći drva, orudja treba da su oštra; osim toga treba drvo odsjeći odma do zemlje.

Članak 22. U mlađoj šumi t. j. u onoj, u kojoj se nahodi izdanaka, zabranjeno je puštati stoku na pašu; međutim u staroj šumi, to se može dozvoliti sajbjije i sa uslovom, da će se jako motriti, da stoka ne udje u mlađu šumu.

Članak 23. Za one občine i sela, kojima su šume još mlađe i nedorasle i koje neimaju gdje stoku puštati na pašu, ministarstvo financije može da dozvoli da se jedan dio od te mlađe šume upotrebi za pašu stoke, i to dokle drugi dio nedoraste tako, da se u nju može stoka puštati.

Članak 24. Ona lica, koja žele, da pasu svoju stoku u državnoj šumi, gdje nije paša zabranjena, platit će izvestnu taksu, koja se određuje od strane okružnog upravitelja, zajedno sa šumarom i finansijskim činovnikom.

Članak 25. Dozvolu za puštanje stoke na pašu u šumi daju samo sajbjije šuma bezplatno, ili sa izvestnom cienom.

Članak 26. Pri ulazku u državnu šumu upraviteljstvo napravit će kuću, u kojoj će sediti šumski stražari, a u občinsku podić će kuću občina.

Eksplotacija šuma.

Članak 27. Državne i občinske šume, mogu se sjeći i njegovati na sljedeća tri načina:

- a) Mlađe šume, koje služe za ogrev, a koje se podižu iz izdanaka, sjeku se od 15. do 30. godine — osim prutova za pletenje i obruće, za koje može, da se sjeće od pete godine, ali i to samo onoliko, koliko je nužno za proredjivanje.
- b) Stare šume, koje se uslijed sjećenja pomladjuju, ili vještačkim sadjenjem ili pak prirodnim sejanjem, iz sjemena sjemenjaka, podižu, mogu se sjeći od 90—150 godina pa i na više.
- c) U srednje šume spadaju ili računaju se one, koje se podižu pomoću gornja dva načina t. j. u kojoj se u periodi svakog petnaestogodišnjeg sjećenja, ostavlja izvestan broj medju posjećenim drvećem, da rastu i da služe za gradjevinski materijal.

Primjetba. Ostrva na Dunavu, koja pripadaju državi Bugarskoj, mogu da se sjeku svake treće godine i prema njihovoj veličini, drva ili se izsjeku sva od jedared, pa se poslije ostave da za tri godine rastu, ili se podiele godišnje sjeće na dijelove.

Članak 28. Pritežavci privatnih šuma, mogu da eksploritišu svoju šumu i da je sjeku bilo na dielove, sa uslovom, da će ostaviti, da šuma ponova izraste iz zaostalih sjemenjaka i izdanaka.

Članak 29. Obćine mogu takodjer da eksploritišu svoje šume, no svagda na dielove i da se daju mogućnosti izsjećenim partijama da se prepodmlade no što ciela šuma bude uništena, tako dakle da se narod nelišava drveta za ogrev i gradju.

Članak 30. Državne šume eksploritišu se tako kako je najkoristnije po kasu a pri tom, imajući svagda u vidu, da se ne ogoli ona strana prediela, prema kome ova šuma postoji.

Članak 31. Eksploracija državnih šuma u velikom objamu daje se na licitaciju po pravilima, koja su zato propisana. Ministarstvo financije može da dozvoli onim občinama, koje su blizu do državne šume a koje neimaju svoje šume, da kupe drva iz državnih šuma, da prave stružnice i da sjeku materijal za svoju potrebu, kao i za prodaju, po ustanovljenoj taksi.

Članak 32. U občinskim šumama mogu da sjeku drva samo članovi one obćine u čijem je pritježanju šuma, i po odredjenoj taksi. Nitko nesme da sječe sirova drva, ili da kupi suva bez pismene dozvole od strane kmeta.

Članak 33. Siromašnim porodicama, koje neimaju svoju stoku, dozvoljava se da beru ili iz državnih ili iz občinskih šuma, suva drva, i da sjeku sirova za svoju domaću potrebu, i to onoliko, koliko mogu da ponesu na ledjima, a da neplaćaju takse.

Članak 34. U državnoj ili občinskoj šumi, slobodno je danju brati jahode, kupine, maline i druge plodove suvo lišće kao i smrdljiku (prema zakonu o smrdljikovini).

Članak 35. Dozvoljava se naseljenicima da sjeku iz državnih šuma nužni materijal za gradjenje kuće i kućišta i za ogrev sve dotle bezplatno, dokle se ne okuće. Ovu dozvolu daje okružni upravitelj.

Članak 36. Isto tako, dozvoljava se da sjeku bezplatno iz državnih šuma materijal za gradju, one obćine u čijim se šumama ne nalazi potreban materijal za gradjevinu, a potrebno je da se napravi crkva, djamija, čuprije na glavnim drumovima, občinski bunari, izvori ili kladenci i t. d. no ovu dozvolu daje okružni upravitelj koji ju onda dostavlja ministarstvu financije.

Članak 37. Dozvola se piše na vrh blanketa, koji se sprovodi iz ministarstva financija. Jedna polovina toga blanketa, vraća se ministarstvu natrag, kad se svrše knjige.

Članak 38. Dozvolu za sjećenje drva u državnim šumama, daje okružni upravitelj; a da bi lakše za narod ili za žitelje toga kraja bilo, ovaj može da povjeri to kmetu onome, čija je obćina najbliža državnoj šumi.

Članak 39. Sjeća onih drva koja su neprestano zelena (četinjači) može da se vrši preko ciele godine; a sjeća onih drva kojima opada s jeseni lisće, odpočinje od 15. septembra, pa se svršava 15. aprila. Do toga doba, treba da je sav materijal ili gradja, iznešen iz šume.

Primjetba. U visokim šumama gdje je u zimsko vrieme nepristupno, dozvojena je sjeća drva i van gore odredjenog vremena.

Članak 40. U izvanrednim prilikama dozvoljava se sjeća za materijal gradjevinski, i van odredjenog vremena, u slučaju kad se od požara postrada; kad se vodenice odnesu poplavom, za čatmu obruće i za zemljodeljsko orudje.

Branje lišća za prehranjivanje stoke dozvoljava se još u mjesecu augustu no isto se izvršava sa dozvolom nadležne vlasti i po izdatim uputima od strane ministarstva.

Članak 41. Pri sjeći drva, treba da se pazi na sljedeće:

- a) Da se drvo obori na onu stranu, na kojoj neima mladog drveća, koje bi se moglo povrediti; a stablo da se odsjeće ravno sa površinom zemlje. Stara trula drva, treba da se uništavaju.
- b) Stablo i odpadci, da se iznose van šume na otvorena mjesta, kako se nebi povredila druga drva.
- c) Da se neljušti kora s drva, i da se nesjeku samo vrhovi drva. Ko protivno uradi, kaznit će se po članku 65.
- d) Na svakom čošku da se ostavi 8 do 10 drveta i to pravih i najljepših za sjeme i senku; i
- e) Izdanci se nesmiju nipošto povrediti.

Članak 42. Stražari odnosno čuvari zajedno s kmetom u občinskoj, a sa šumarom u državnoj šumi izbilježit će jednom sjekiricom sva drva za gradju, koja se imaju odsjeći.

Šumarska uprava.

Članak 43. Da se napredovanje i podizanje šuma u kneževini u obče i za upravu nad državnimi šumami, ustanovljava se jedna uprava pod nazivom šumarska uprava, koja stoji pod ministarstvom financije.

Članak 44. Na čelu te uprave stoji jedan specijalista, pod nazivom načelnika šumarske uprave sa tri pomoćnika, koji su svršili kurs šumarski; ovi će služiti i kao nastavnici okružnim šumarima.

Članak 45. U svakom okrugu bit će po jedan šumar; a šumari se diele na dve klase: prvu i drugu.

Članak 46. Svaki okružni šumar treba da ima svoga konja, kako će moći vršiti svoju dužnost iobilaziti šumu.

Članak 47. U svakom okrugu određuje okružni upravitelj za čuvanje državnih šuma nuždan broj šumarskih stražara, koj treba da su ljudi okretni i pismeni, a za čuvanje občinskih, občinska uprava sa odobrenjem sreskog načelnika.

Članak 48. Šumski stražari, bili oni državni ili občinski, treba da nose odredjenu uniformu i oružje.

Članak 49. Dužnosti šumarske uprave jesu ove:

- a) Da promatrava stanje šuma u kneževini, da pokazuje najpodesniji način o njeli i eksplaitaciji postojećih šuma, za sadjenje praznih mjesta, da pokazuju najpodesnije mjesto za sadjenje ovog ili onog drveća i t. d.

b) Da izradjuje nužne upute za šumare i šumske stražare.

c) Da bdije nad točnim vršenjem izdatog zakona i pravila o šumama.

Članak 50. Dužnosti šumara su sliedeće:

a) Da nadgleda državne, občinske i privatne šume u svojem okrugu i da poziva na odgovor one, koji ruše zakon i pravila po tome delu;

b) Da određuje partije sjeća u državnim šumama, koje će se sjeći, a u občinskim zajedno sa kmetom;

c) Da motri, da šumski stražari vrše svoje dužnosti.

d) Da daje pouku narodu za sadjenje i čuvanje nove šume i za podizanje postojećih, kao i da nadzirava, da se ti uputi izvrše.

e) Da ovršava račune prihoda iz državnih i občinskih šuma.

f) Da izvršuje sve što mu se zapovjeda iz uprave

Administraciju pismenu, šumari vrše u kancelariji okružnog upravitelja.

Članak 51. Dužnosti šumskih stražara jesu:

a) Da ne pusti nikog u šumu da kupi ili sječe drva bez pismene dozvole od nadležne vlasti.

b) Da motre na točno izpunjavanje zakona i propisa, odnosno sjećenja i branja drva, i da predaju najbližoj administrativnoj oblasti one, koji gase zakone i propise;

c) u slučaju požara, da ga gase sami, ili pomoći obližnjih seljaka;

d) Da islēđuju i traže prouzrokovalce požara i da ih predaju vlasti i dalje da izpunjavaju sve, što im se zapovjeda iz uprave.

Članak 52. Plaću za služitelje (činovnike) u upravi šumarskoj, određuje država.

Članak 53. Služiteljima pri šumarskoj upravi, zabranjuje se svako sudjelovanje pri trgovaniju sa drvima i drvarskim poduzećima.

Tko naruši ovo pravilo, taj će se iztjerati iz državne službe na svagda i predati sudu.

Davanje.

Članak 54. Privatni pritjažaoci šuma, neplaćaju ništa za drva i materiale, koje sjeku za svoju sobstvenu potrebu. Oni plaćaju u korist državne kase 5% od vrednosti materijala, koji je odsječen a namjenjen za prodaju prema pravilima, koja će se za ovu ciel izraditi.

Članak 55. Oni, koji kupe drva, sjeku materijal ili prave ugljare u občinskim šumama za svoju sobstvenu potrebu, plaćaju u korist občinske kase jedno davanje, koje određuje občinski savjet ili odbor, koje davanje ne sme da prevoziće 5% od vrednosti materijala:

Ako li je gradjevinski material za prodaju, plaća se 5% od vrednosti odsječenog materijala u korist državne kase, tako isto plaća se i dozvola občini po ceni koju određuje občinski odbor svake godine.

Članak 56. One občine koje su blizu do državnih šuma i koje neimaju svojih branika, mogu da kupe drva, da sjeku materijal, da prave ugljen iz državnih šuma za svoju domaću potrebu kad plate 5% od vrednosti nabranog

ili odsječenog materijala u korist kase. Ako li su drva, ugljen ili materijal odsečeni za prodaju, oni će onda platiti 10% od vrednosti materijala.

Članak 57. Ciene materijala, koji se sječe u državnim šumama, kao i način za prikupljanje davanja, određivati će se svake godine okružnim savjetom u prisustvu okružnog upravitelja i šumara, a potvrđivati će se ministarstvom financija.

K a z n e.

Članak 58. Šumarska uprava za državne, a kmetovi za občinske šume, moralno su pozvani, da traže obezbiedu za učinjenu štetu; organi šumarske uprave u tom slučaju su šumari i šumski stražari, a za občinske šume — nadležni kmetovi i stražari nad občinskim šumama.

Članak 59. Narušioci zakona šumarskog, pravila i naredaba, sude se u občinskoj sudnici, pred srezkim sudijom i pred okružnim sudom što zavisi od veličine traženja i stepena krivice.

Članak 60. Stražari u državnim, občinskim i privatnim šumama, kad uvate koga narušioca ovoga zakona, zadržat će mu: bradvu, sikuru, testeru i druge stvarne dokaze za štetu, osim stoku koju će dotierati nadležnoj vlasti.

Članak 61. Policijske i sudske oblasti dužne su, da daju brzo i neodvlačno rješenje šumskim stražarima da krivce predaju sudu.

Članak 62. Šumski stražari imaju prava, i to ne sami, no sa kmetom ili drugim sudskim i policijskim organom, da udju u avliju, u fabriku i mesta, gdje podozrivaju, da ima ukradjenih drva, dasaka i materijala iz državnih šuma i ako se podozrenje pokaže istinito, onda oni konfiskuju kradjene stvari, a kradljivce predaju sudu. Ako je materijal iz občinskih šuma, to onda občinski sud izvršava gore navedeno.

Članak 63. Tko naloži vatru u šumi bez osobite nužde, ili naloži vatru na mjestih, koja su opasna za požar (prema članku 20) kaznit će se od 1 do 5 dinara.

Ako vatra naložena za žezenje ugljena na mjestima, koja nisu za to određena, krivci kaznit će se od 20 do 100 dinara.

Ako kod ove vatre proizadje požar, onda će se krivci kazniti prema krivičnom zakonu.

Članak 64. Tko napravi u državnim šumama stružnicu, ili teše drva u šumi bez dozvole, taj će se pored toga, što će smjesta dići stružnicu ili koju drugu radionicu, kazniti još sa 10—100 dinara, nezavisno od kazne, koja je predviđena u sljedećem članku; isto tako tko podigne u takvim šumama fabrike sa parnim mašinama i snabdeva istu sa drvima, bez da je zaključio ugovor o tome sa državom a ne snabdeva se drvima iz svoje šume, podпадa pod istu kazan.

Članak 65. Tko seče drva, ili ljušti koru s drveta bez dozvole, ili sjeće drugo drveće, a ne ona, koja su određena, ili povredi budi kojim načinom koje drugo drvo osudit će se, da plati prouzrokovanoj štetu, a pored toga da plati globu dvaput onoliku, kolika je šteta. Osim toga, drva će se prodati na pijaci u korist kase, ako su iz občinskih, u korist kase občinske.

Primjetba. Od ove kazni oslobadjaju se ona lica, koja zadesi njeka nesreća u šumi, kao n. p. izlome si kola i t. d. time je dozvoljeno, da mogu odsjeći potrebno i zgodno drvo za ove potrebe.

Članak 66. Štetu odredjuju vještaci, koja se odredjuju prema sudskim pravilama na osnovu izradjene skrižaljke o vrednosti drva u svakom okrušu prema članku 67.

Članak 67. Vrednost štete, daje se tužitelju šume, pa bio on privatno lice, občina ili država.

Članak 68. Tko pusti stoku u zabranjena mesta u šumi, taj će platiti u korist tužitelja i to na jednog konja, vola ili bivola po 1 dinar, na svinju 2.50 dinara, na kozu 1 dinar, na ovcu po 0.30 dinara, a uhvaćena stoka služit će kao zalog dok se globa neplati ili sve dotle, dok prouzrokovala štete, ne dade u zalog drugu kakvu odgovarajuću stvar, ili pak nepodvede jamca.

Članak 69. Do odredjenog vremena, za sjeću u šumi, ako njeko lice ne iznese drva van šume, ista će drva pripasti u korist države.

Članak 70. Obćine koje nehtjednu u slučaju požara u šume, ili da ga gase, kaznit će se od 100 do 1000 dinara. Ako li pojedina lica iz obćine nehtjednu, onda će se oni kazniti od 5 do 20 dinara.

Članak 71. Obćine i privatna lica koja nehtjednu saditi novu šumu, ili da njeguju postojeće, prema član. 6, 7, 8, i 9 ovoga zakona, kaznit će se od 2—5 dinara na dulum. Osim toga oblast će narediti, da se šuma podigne o trošku kriveca.

Članak 72. Tko bez dozvole ministarstva financije uništi koju šumu pa ma čija ona bila, osudit će se da plati onoliko koliko je vrednost štete i da plaća svake godine globe od 2—4 dinara na dulum i to sve dotle, dokle se uništena prostorija nepošumi.

Članak 73. Kazni predviđjene u ovom zakonu, gube silu, ako se krivci za 6 mjeseci ne stave pod sud, osim onih, koji su naročito zapalili šumu, kojima će se do izmirenja štete suditi.

To bi bio cieli sadržaj velevažnog tog zakona, posestrime zemlje nam Bugarske — kojim jest podjedno učinjen temelj dojdućem uredjenju šumskog gospodarstva te zemlje.

Je li naravno pomladjivanje u visokih hrastovih šumah putem čiste sjeće sa predzabranom* opravdano?

Šumski zakon u §-u desetom nalaže, da bar šesti dio šumske površine ima biti zagajen. Kao što je cio šumski zakon proniknut konservativmom, tako je i tomu §-u sačuvanje i obstanak šuma glavnim ciljem. (Pri tom je taj § 10.

* Predzabranu — Vorschonung.

možda više naperen na privatne vlastnike, od kojih mnogi i dan danas šumu lih finansijskim objektom smatraju, dočim svaka uredjena država šumu kao nuždan faktor obće narodne dobrobiti smatra). — Ta je svrha sigurno glavna bila, koja je zakonodavca vodila; druga svrha, koja se tim §-om postiči htjela, jest nedvojbeno prištedak ogojnih troškova, buduć se je pomladjivanje prirodi pripustilo.

Nu dan danas, gdje se važnost šuma po pravoj mjeri ceni, gdje ne samo, da im je obstanak zajamčen, nego se pače sve to više šumarskom gospodarstvu privlači, rekao bih, da su one dve svrhe zakonodavčeve promjenile svoju ulogu, te da je u ovaj čas prištedak ili izdatak ogojnih troškova u prvi red stupio.

Po jedino racionalnom Presslerovom načinu proračunavanja efekta šumarskog gospodarstva, igraju ogojni troškovi veliku ulogu, gdje su punim pravom smatrani kao izdan kapital, koji po današnjem razvitku znanosti i ne može ostati bezplodnim, nego kao i svaka druga uložena glavnica, kamate bacati mora. Prije 150 godina za pomladak jednog jutra izdanih 12 for., predstavljaju danas glavnici od 1008 for., računajući 3%, — to nijednom vlastniku ne može biti svejedno, da li mu na koncu 150-godišnje obhodnje ta svota ide u džep ili iz džepa.

Dočim je zadaća šumske statistike, izpitati efekt polučen s jedne strane naravnim, s druge strane ručnim (i unutar toga opet među pojedinimi načini: da li sjemenom ili biljkama, i t. d.) pomladjivanjem, konstatirajući sve izdatke i prihode od postanka sastojine pa do konca obhodnje (posao dugotrajan i mučan), te nam tako na ruci pokazati, koji je način probitačniji, — to ćemo mi ovde jedino pokušat pokazati: da li su s pomenutim desetim §-om postigнуте željene svrhe, naime putem predzabrane:

- 1) zajamčiti obstanak šume,
- 2) prištediti ogojne troškove;

i to specijalno obzirom na visoke hrastove šume kakove su sada u Slavoniji.

Ogojni troškovi jednog jutra (sijanje žira pod motiku) preliminirani su kod državne šumske uprave sa 12 for. pri čem se sjeme kupi u vlastitih šumah. Tko se je sijanjem žira bavio, priznat će, da je 8—10 for. po jutru dosta, te se suvišak od 2—3 for. može za eventualno nuždne ogojne pravke upotrebiti.

Naravno pomladjivanje putem čiste sječe sa predzabranom (§ 10.) provadja se, da se jednogodišnja sječina peterostruko uzeta unaprečac zagaji, te da se svake godine, dočim se jedan šestar od napred posjeće, od protivne strane isto tolika ploha k zabrani doda, tako da se uvek pet šestara u zabrani nalazi. Za vrieme tog petgodišnjeg razdoblja prestaju u zabrani svi použitci koje inače iz otvorene šume beremo, dakle u hrastovoj sastojini: paša, žirovina i šiška.

Da uzmognemo na gore stavljena dva pitanja odgovoriti, pronaći nam je:
a) koliko iznaša gubitak na použitcima za petgodišnje zabrane,

i b) koliki su troškovi ogojnih popravaka, nakon što je sječa preko svih 5 zagajenih šestara prešla?

Kratkoće radi uzet ćemo da jedonogodišan šestar iznaša 1 jutro, po tom ciela unapried zabranjena ploha $1 \times 5 =$ pet jutara.

Ad a. Godišnji prihod paše iznaša po izkustvu od jutra 30 novčića; godišnji popriečni gubitak na svih pet jutara kroz pet godina iznašat će po tom:

Godina: 1 — 30 × 1 =	30 novč.
2 — 30 × 2 =	60 "
3 — 30 × 3 =	90 "
4 — 30 × 4 =	1.20 "
5 — 30 × 5 =	1.50 "

Godišnji popriečni gubitak — 4.50 = **90** novč. po rali.

Što se žira tiče, poznato je, da isti svake godine ponešto, a svake pete godine prilično urodi; prema tomu uzet ćemo, da nam žirovina kroz četiri godine baca — 70 novč., a kroz jednu godinu 2.80 novč. godišnjeg prihoda po jutru. Popriečni gubitak na žirovini varirati će prema tomu, da li je rodna godina (2.80 novč.) početkom, sredinom ili koncem petgodišnjeg zabranbenog razdoblja pala.

Promotrimo sva tri slučaja.

A) Rodna godina pada početkom zabranbenog razdoblja:

Godina 1* — 2.80 novč.	2.80 novč.
" 2 — 2.80 + 70	3.50 "
" 3 — 2.80 + 70 + 70	4.20 "
" 4 — 2.80 + 70 + 70 + 70	4.90 "
" 5 — 2.80 + 70 + 70 + 70 + 70	5.60 "

Popriečni gubitak žirovine iznaša 21.00 : 5 = **4.20** nč.

B) Rodna godina pada sredinom zabranbenog razdoblja:

Godina 1 — 70	70 novč.
" 2 — 70 + 70	1.40 "
" 3* — 70 + 70 + 2.80	4.20 "
" 4 — 70 + 70 + 2.80 + 70	4.90 "
" 5 — 70 + 70 + 2.80 — 70 + 70	5.60 "

Popriečni godišnji gubitak žirovine iznaša 16.80 : 5 = **3.36** nč.

C) Rodna godina pada koncem zabranbenog razdoblja:

Godina 1 — 70	70 novč.
" 2 — 70 + 70	1.40 "
" 3 — 70 + 70 + 70	2.10 "
" 4 — 70 + 70 + 70 + 70	2.80 "
" 5 — 70 + 70 + 70 + 70 + 2.80	5.60 "

Prosječni godišnji gubitak žirovine iznaša 12.60 : 5 = **2.52** nč.

*

Iz tog sledi, da su gubitei na žirovini tim manji, što kasnije rodnija godina pada.

Uzmemo li napokon, da nam šiška po jutru baca godišnjih 10 novč., te iznaša popriečni godišnji gubitak za petgodišnje zabrane 30 novč.

Buduć da svaka zabrana mora vidljivimi znaci, gajkami, obilježena biti, to uzmemo li na jedno jutro dve gajke po 40 novč., to bi izdatak za gajke iznašao 50 novč. i po tom bi cio popriečni gubitak po jutru i godini za petgodišnje zabrane iznašao, i to kod :

	Paša,	žirovina,	šiška,	gajke.	
A)	— 0.90	+ 4.20	+ 30	+ 80	= 6.20 novč.
B)	— 0.90	+ 3.36	+ 30	+ 80	= 5.36 "
C)	— 0.90	+ 2.25	+ 30	+ 80	= 4.25 "

Tim smo na pitanje a) odgovorili i ujedno pronašli, da je gubitak na posuđiteih u slučaju C) najmanji.

Ad b) Još nam je predočit: koliki su troškovi popravaka u pojedinim slučajevih A, B, C, jer kako je poznato, naravno pomladjivanje (kod hrastika) riedko kada posve uspije, te je svaku takovu plohu nužno, sad u većoj, sad u manjoj mjeri popraviti. Pri tom moramo unaprije iztaknuti, da i ručno i naravno pomladjivanje ide tim teže, čim dulje je dotična ploha pod zabranom bila, i to poradi preguste trave, korova i miševa, kojima je svaka zabrana najsgodnije zakloniše i boraviše.

A.

1*	god. pomladj.	je narav.	načinom 0.5 šest,	ostaje za popravak:	$0.5 \times 12 = 6$.
2	"	"	"	"	$0.5 + 0.1$ " $0.4 \times 12 = 4.80$
3	"	"	"	"	$0.5 + 0.1 + 0.1$ " $0.3 \times 12 = 3.60$
4	"	"	"	"	$0.5 + 0.1 + 0.1 + 0.1$ " $0.2 + 12 = 2.40$
5	"	"	"	"	$0.5 + 0.1 + 0.1 + 0.1 + 1.0$ " $0.1 + 12 = 1.20$

Popriečni trošak popravka iznaša . . . $18.00 : 5 = \mathbf{3.60}$

B.

1	god. pomladj.	je narav.	načinom 0.2 šest,	ostaje za popravak:	$0.8 \times 12 = 9.60$
2	"	"	"	"	$0.2 + 0.1$ " $0.7 \times 12 = 8.40$
3*	"	"	"	"	$0.2 \times 0.1 \times 0.4$ " $0.3 \times 12 = 3.60$
4	"	"	"	"	$0.2 \times 0.1 + 0.4 \times 0.1$ " $0.2 \times 12 = 2.40$
6	"	"	"	"	$0.2 \times 0.1 \times 0.4 \times 0.1 \times 0.1$ " $0.1 \times 12 = 1.20$

Popriečni trošak popravka iznaša . . . $25.20 : 5 = \mathbf{5.04}$

C.

1	god. pomladj.	je narav.	načinom 0.2 šest.	ostaje za popravak:	$0.8 \times 12 = 9.60$
2	"	"	"	"	$0.2 + 0.1$ " $0.7 + 12 = 8.40$
3	"	"	"	"	$0.2 + 0.1 + 0.1$ " $0.6 \times 12 = 7.20$

* Rodna godina.

** 12 for. jednako izdatku za ručni ogoj za jedno jutro.

4	"	"	"	"	0.2 + 0.1 + 0.1 + 0.1	0.5 × 12 = 6.—
5*	"	"	"	"	0.2 + 0.1 + 0.1 + 1.0 + 0.1	0.1 × 12 = 1.20

Popriječni trošak popravka iznala . . . $32.40 : 5 = 6.48$

Dakle obratno gubitkom na použitcih, jesu troškovi za ogojne popravke tim veći, što kasnije rodna godina pada. Resultat gornjih pitanja a) i b) jest, da je polućenje podpunog pomladaka u petgodišnjoj predzabrani skopčano sa sljedećimi gubicima i iztacima, i to kod:

Gubitak na použitcih, izdatak za popravke.			
A	— 6.20	+	3.60 = 9.80 novč.
B	— 5.36	+	5.04 = 10.40 "
C	— 4.25	+	6.48 = 10.73 "

Ili popriječno po jutru . . . $30.93 : 3 = 10.31$ novč.

T. j. troškovi naravnog pomladjivanja putem predzabrane ili su nista ili posve neznatno manji od troškova ručnog pomladjivanja. Ako se sada na ruci gornjih brojevi dokaza upitamo: jeli zakonodavac § 10. postigao svoju svrhu, to nam je odgovoriti sa: Ne! Njegove nade izpunile su se samo na pol: on je predzabranu doduše pomadio, nu dobrim dielom tek uz pripomoć ljudskih ruku, — dočim ogojnijih troškova nije prišedio.

Nu i na ovako postignutoj svrsi vise dvije znatne mane, i to: prvo, da pomladak nije jednako star, nego da sn na predzabranjenoj plobi izmješana stabala u starosti od 1—5 god; da su ista mjestimice pregusta; da je jasenovina, briestovina i grabovina buduć u mladosti brža, mjestimice posve prikrila hrastik, koji se s pomanjkanja svjetla i zraka ili zaduši, ili si tek težkom borbom, naravski na štetu svog bujnijeg razvitka, omogući obstanak. I samo izradjivanje šume, akoprem neuništava jur izniklog pomladaka, ipak ga za 1—2 god. zakržljavi. Budući da još neznamo, kako će se naravno i kako umjetno pomladjena sastojina u buduće pokazati obzirom: na prirast, na odoljevanje proti organičnim i neorganičnim uplivom (zareznici, bolesti, vihrovi, snieg i. t. d). to ćemo morat pričekati, dok nas statistika u tom pogledu na čistac dovede, — nu ako se po dosadanjih iztraživanjih ne varamo, odnieti će u tom obziru pobjedu ručno pomladjivanje.

Druga ne mala mana naravnog pomladjivanja jest, da smo zabraniv pašu kroz pet godina oteli cielim krajevom jedinu hranu marhe u proljeću, za koju bi dotični žitelji rado platili, da si kakogod prehrane stoku; dočim su ovako prisiljeni na kvar, pri čem još najviše pomladak trpi, napokon i to: kod ručnog pomladjivanja pada onih 10—12 for. ogojnog troška okolišnim žiteljem kao zasluga u ruke, dočim se kod gore opisanog narav. pomladjivanja ta zasluga na polovicu umanjuje u koliko naime troškovi popravka iznala, druga polovica usuprot pada kao u vodu bačena, što je po narodno blagostanje uprav štetosno, jer se isto tim većma diže, što većma novac kolâ.

Zaključak gornjeg promatranja glasi: da će predzabrana u hrastiku jedino onda od podpunog uspjeha biti, kad smo u srpnju jur osvjedočeni, da je žir

bogato urođio, te istom u taj čas jedan (najviše dva) šestar, koji će iduće zime pod sjeću doći, zagajimo. Gdje pako vladaju odnošaji, kako ih gore primjerom navedosmo, tu predzabrani neima po našem mnjenju mjesta. — r.—

K občinsko-šumskoj upravi starog provincijala.

Jedna najlučih rana občinskih šumara, služećih kod urbanih občina u starom provincijalu, u svojstvu t. z. kotarsko-občinskih šumara, leži u tužnoj okolnosti načina podmirivanja njihove plaće i zaslужbe. Svaka kotarska šumarija starog provincijala sastoji se bo iz manjeg ili većeg broja t. z. šumsko-imovnih občina, kojih svaka pojedina i opet prema imućtu i veličini pripada jućeg joj šumskog površja, manju ili veću kvotu (tangentu) ka plaći svog kotarsko-občinskog šumara doprinaša.

Plaća ta zajedno sa putnim i dnevnim paušalom iznala od 760—960 fr. na godinu. — Tu svetu dakle podmiruje obično bar svojih 15 (do 40) stranaka. Polag privremene naredbe visoke kr. zemaljske vlade od 4. ožujka 1871. br. 2144 ob upravi, gospodarenju i uživanju občinskih šuma, kako je manjkava, nigdje se nespominje način podmirenja plaće spomenutih šumara. I tako se u raznih podžupanijah ta plaća raznim načinom podmiruje i sakuplja. Znamo bo kotarskih šumara, koji poput fratra kad lukno sabire, hodati moraju od jedne šumsko-imovne občine do druge, za da si skucaju svoju kukavnu plaćicu, znamo nadalje opet i takovih občinskih šumara, kojim odnosno tangentu, nadležne političke občine utjeruju i izplaćuju, a znane su nam napokon, baš uslijed neuređenosti tih odnošaja i takovi kotarsko-občinski šumari, koji po godinu dana i više svoje plaće ni vidili nisu, te kojim odnosne šumsko-imovne občine na hiljade for. na ime tangentu ka plaći duguju, a znamo nadalje i takovih kotarsko-občinskih šumara, koji te svoje tražbine i putem suda i odvjetnika utjerivati moraju i t. d. Ti odnošaji tog osoblja tim su žalostniji, čim više t. z. šumsko-imovnih občina, jedan t. z. šumsko-upravni kotar sačinjavaju, čim se odnosne nadležne političke oblasti, za dobrobit tog šumarskog osoblja i oko vršenja svojih dužnosti u tom pogledu manje staraju, i čim je pučanstvo odnosnih krajevah siromašnije, odnosno više poharačilo svoje t. z. občinske šume, i tim dohodke svoje umanjilo. Slični odnošaji poput gorispomenutih vladahu do najnovijeg doba medju ostalim takodjer i u području kr. podžupanije zagrebačke. Kako je međutim tečajem minule godine bar po mogućnosti započeto djelovanje uredjenja šumarskih odnošaja spomenute podžupanije, nije naravno ni pitanje izplaćivanja spomenutog šumsko-upravnog osoblja moglo ostati, onakovo kakovo bijaše do sada. To bijaše nadalje povodom okružnice presvjetlog gosp. velikog župana Ivana Vardiana od 3. siječnja 1884. br. 13486 ex 1883. kojom je kr. podžupanija zagrebačka preuzela sama iz platu plaće i paušalijah područnih kotarsko-občinskih šumara u Dugomselu i Samoboru. Uslijed te naredbe, naloženo bi občinskim poglavarnstvom područnih

političkih obćina, utjeranje i posakupljanje ustanovljenih prinosa imovnih obćina za plaće kotarskih šumara, te redovito dostavljanje takovih u 3-mjesečnih rokovih u napred kr. podžupaniji dalnjeg uredovanja radi, — a podjedno budu u savezu s tim na dne 12. veljače 1884. pod br. 1940, posebnom okružnicom, obćinska poglavarstva iznovočno ozbiljno pozvana, da nastoje pod prijetnjom osobne globe načelnikah i bilježnikah oko svojedobnog utjeranja gorispomenutih tangent.

Time učinjen jest vrlo važan korak k poboljšanju stanja šumara obćinskih u starom provincijalu, a podjedno će se, budu li se gori spomenute okružnice i zbilja svom strogošću provadjale, nestati jedna ponajglavnijih rak-rana, na tјelu naše obćinsko-šumarske uprave u starom provincijalu, te stoga osobitom radošću bilježimo tu činjenicu kr. podžupanije zagrebačke, nadajuć se, da će i ostale podžupanije tim primjerom spotaknute, učiniti svoje, za da se već jednom to toli jadno stanje šumarah obćinskih u starom provincijalu, ako već i ne uredi, a ono bar po mogućnosti poboljša.

Odgovor „na njekoliko primjetbah k nacrtu osnove novog šumskog zakona“.*

Piše nadšumar D. Laksar.

Gosp. Martin Starčević, kotarski šumar u Virju, navadja, da je ta osnova šumskog zakona jednostrana, jer da se sastavitelj iste nije obazreo na najbitnije faktore, kao: unutarnje uredovanje, na medjusobni odnošaj činovnikah i službenikah, njihova beriva, mirovine itd.

Da svega toga u gornjoj osnovi neima, to stoji, a neima s toga, jer to u šumski zakon nespada, dočim šumski zakon imade sadržavati takove ustanove, uslijed kojih će se osigurat uzdržavanje i budućnost šumah. S toga nećemo nigdje naći, da bi takav zakon sadržavao što drugog, nego li lih ono, što u isti spada.

Prama tomu načelu sastavljeni su šumski zakoni i kod drugih naroda, pak se tog aprobiranog načela drža i ja. U ostalom tako se to i kod nas tu-maći, čemu za dokaz služi predstavka upravljavajućega odbora šum. društva na visoku kr. zem. vladu, u kojoj su se imali iztaknuti gornji momenti, što je do-njekle i učinjeno.

Glede same osnove očituje g. pisac, da nepruža dostatnu i jasnu garantiju, da bi se iole šumsko dobro od toli pohlepnih napadača branilo, jednom riečju: da nisu odrezane nuždne mjere strogosti.

Taj skroz subjektivni nazor g. piscu, a uz to ovako naprečac izrečen, također nestoji, jer je sastavitelj sve nepovoljne okolnosti i odnošaje točno iz-

* Pošto je upravljavajući odbor sam uzeo netom konačno stilizovati tu osnovu, te pošto se takova onda bude u posebnoj brošuri zajedno sa odborovim obrazloženjem izdala tiskom, drži uredništvo, da netreba dalja objelodanjivati u predmetu ovog pripora, do konačnog riešenja po samome odboru.

pitao, posavjetovav se o tom takodjer sa svojimi prijatelji, a onda prama svemu tomu imajući pred očima uvek samo taj cilj, da se shodnimi ustanovami što više osigura budućnost šumâ — odnosnu osnovu sastavio, koju je onda šumarska skupština potanko pretresla, te kako je prihvaćena uz njeke preinake, od-tisnuta bje u šumarskom listu.

Tim činom nije više ta osnova samo nazor sastavitelja — već cie log druztva.

S toga držim, da je ta osnova za naše odnošaje takova, košto je za željeti, i košto ju upravo trebamo, a uz to ipak sadržaje lih samo takove ustanove, koje i kod drugih naprednijih naroda nalazimo, gdje ipak uslijed veće prosvjete i blagostanja sam obstanak šumâ nije u takovoj pogibelji, košto kod nas. Skroz je neopravdan uslijed toga nazor g. pisca, da je taj nacrt preblag, košto nestoji ni onaj prigovor, da je isti prestrog. Čim je napušteno stanovište dosadanjeg zakona, s kojeg se prosuduju čini, napereni proti sigurnosti šumskog vlastništva, te je kvalifikacija čina ovisnom od količine počinjene štete, kao i od okolnostih, pod kojima je ista počinjena, a k tomu mnogo brži i shodniji postupak razpravah — to će se već time na put stati dalnjem haračenju šumâ, te tako najveće zlo odkloniti. Netajim doduše, da se neće i nakon toga jošte kradje u šumi dogadjati, nu neće time biti u pogibelji i sam obstanak šuma, košto je to sada. Jer dok je šume, biti će i kradje, te se ista nebi mogla prepričiti niti najstrožijimi sriedstvi, košto se u mojem području ne može ui prieim sudom palež prepričiti.

Nakon tog uvoda prelazi g. pisac na pripomenak bitnijih nedostataka pojedinih paragrafa, koje će mu isto tako potanje razjasniti i dokazati, da je štilizacija istih skroz opravdana.

k §. 22. imalo bi se pridodati „nakon 5 godinah“. Nu dočim se taj §. kao i prijašnji proteže samo na promjenu vrsti gojitbe, a ne na prelazno uživanje, koje je dozvoljeno bez svake posebne dozvole, jer se novo izsječeni die-lovi šuma imadu u roku od 1 do 5 god. pomladiti, kako to određuje §. 35., s toga odpada gornji dodatak.

Ovo tumačenje nalazimo i u starom zakonu, kako se to vidi u Schindlerovoј knjizi „Forst- und Jagdgesetze der österr. Monarchie“ u §. 3. točka 2.

k §. 28. imalo bi se pridodati „a to biva ustanovom poduzetog vještač-kog izvida, potvrđena po nadzorničtvu“ te na taj način bi se branjevina za pašu otvorila.

Taj izvid bio bi suvišan i neopravdan zbog troška, jer se nemože i nesmije predmnievati, da dotični šumar nebi znao prosuditi, kada se može branjevina bez svake štete podmladka za pašu otvoriti.

U mojem obrazloženju tog §. se navadja, da se branjevina može onda otvoriti, kada je podmladak tolik, da ga blago nemože više ogrizti i uništiti, a time je dovoljno i ta točka razjašnjena.

U ostalom nesmijemo zaboraviti, da bi taj suvišni izvid po povjerenstvu i znatnih novaca stajao, kojih u današnjih okolnostih i onako neima, a šume i

onako kod nas razmjerno malo nose, te se nesmije s toga vlastnik istih obteriti jošte i skroz suvišnimi troškovi.

Što g. pisac navadja za dokaz, da je na njekih mjestih podravskih šuma osvjeđočio se o tom, da su branjevine jur prerano otvorene, uništene, to dopuštam, da su uništene, nu ne s toga, što su prerano otvorene, već jer nebijahu nikada ni pravo zabranjene, jer ih je pučanstvo već u početku nasilnim ugonom blaga jošte prije dignuća te zbrane uništilo. Upravo s toga, jer se branjevine uništaju, predlažu se glede istih takove ustanove, koje će nam zamjetiti napredak i pomladjivanje šuma.

U §. 30. imao bi se izraz „jačih“ točno označiti, jer se pod tim nezna, koja se stabla moraju doznačnim čekićem udariti. Nu ovdje nam već današnja praksa može za razjašnjenje služiti, jer se svako stablo, koje se doznačuje, ma bila i letva, doznačnim čekićem udari i obilježi, a samo ondje, gdje je panj za to preslab, neima biljega.

Usljed tog naravnog tumačenja, da će se svako jače stablo biljegovati, a samo ono ne, koje se nemože, nije navedena potanje debljina panja u cent., što nije ni nuždno, a to je mogao g. pisac razabrat i iz obrazloženja k tom §.

Od §. 31., da se izpusti stavka „u druge svrhe nego li mu po pravu pripada“, jer se pravednošću pravoužitniku nemože zabraniti, da drvo, koje je dobio za ogrev, upotriebi za gradju, ili obratno, jer da će tu i onako odlučiti sposobnost i svojstvo drveta, kao i potreba istog.

Upravo s toga, što se ovlašteniku doznačuju drva za ogrev i gradju polag faktične potrebe, mora ih i u tu svrhu upotriebiti, jer ono drvo, koje dobije za ogrev, netreba za gradju upotriebiti, jer takovu može u slučaju potrebe i od boljih vrsti drveća dobiti. Al on bi mogao iz tog ogrevnog drva u slučaju sposobnosti i gradjevno drvo izradjivati, te si napraviti kakovu novu zgradu, koju bi onda kašnje prodao, a da podmiri svoju potrebu na ogrevnom drvu — mora si isto kradjom pribaviti.

Ili uzmimo obratno. On dobije gradjevno drvo n. pr. hrastovo za podsjeke, a jer mu se neće po ogrevna drva u odaljenu bukovu sjećinu, on taj hrast izciepa na ogrevna drva, dočim pako te podsjeke treba, on će i opet iste tražiti, ili ih ukrasti.

Nije li u oba slučaja zlorabio blagodat stečenog prava na štetu vlastnika šume, te ostalih pravoužitnika?

U onom slučaju pako, da je iz onog ogrevnog drva podmirio svoju potrebu na gradjevnem drvu, nebi mu se moglo već s toga prigovoriti, jer je time vlastniku šume i ostalim jošte koristio, prišedio im vriednostnije drvo.

S toga je skroz opravdana ta stavka, a i do sada se je mogao vlastnik šume osvjeđočiti o zakonitoj upotrebljivosti izdanog drveta.

U ostalom da je to nepravedno, nebi bile slične ustanove i u bavarskom zakonu, koj je jedan od najboljih, odnosno najtočnijih.

Prigovor k §. 32., da bi se imao odsjeći minimum kompleksa, koj je potreban za podmirbu jednog selišta (?), izpod kojeg se nebi smiela dozvoliti

dielitba odnosno promjena vrsti gojitbe — odpada, jer je jasno navedeno u istom §., da se samo njeki dio od obč. šume uz u istom §. navedene uvjete u držugu vrst kulture promjeniti može, te taj dio istom medju občinare porazdieliti, a da se i nadalje potrajno šumarenje pridržati imade.

Dočim može svaki vlastnik tražiti promjenu vrsti kulture, te ako dopriene sve potrebite podatke i dokaze navedene u §. 18., 19. i 20., onda će mu se ista dozvoliti, to je ovimi strogimi al opravdanimi ustanovami dovoljno osigurana svaka zloporaba na uštrb uzdržanja šumah, a jer zakon daje tu povlast svakomu posjedniku, da li bi bilo pravedno, da se najsiromašniji al brojem najveći posjednik u tom pravu steže.

Neima tu dakle bojazni, da bi se možda pod tim imenom mogle občinske šume porazdieliti.

K §. 33. predložen dodatak bio bi suvišan, jer čim bi se obč. pašnjaci u smislu ovog nacrtta kao šume smatrati, to se već i onako protežu na iste namah odnosne ustanove ovog nacrtta, da se pod upravu i gospodarenje šumar-skog osoblja staviti moraju, za što nam jamči §. 10., 42. i 43.

U obrazloženju mogao je naći g. pisac potanje navedene razloge, koji opravdavaju taj §., te ih nije trebao istom sam navadjeti.

U §. 37. nesvidja se g. piscu stavka „plašt šumski slobodno je za to vrieme samo rediti biranjem i obaranjem pojedinih stabala“, jer da je to nejasno, te preširokog znamenovanja.

Time je po mojojem mnjenju valjda dovoljno osigurano i označeno, da se taj plašt nesmije i nemože posjeći, jer se samo pojedina stabla mogu izbirati, t. j. takova, koja propadaju ili gdje ih je više.

S toga bi bilo suvišno ovdje po zahtjevu g. pisca ustanoviti razdobje, u kojem se to biranje izvesti imade, a jošte neumjestnije navesti količinu izvadit se imajućih stabala u pojedinom razdobju, jer time bi se uveo redoviti preborni sjek, dočim su se do sada već svagdje samo pojedina stabla birala, ili drugima riečma, plašt je bio lih samo za ono, zašto je bio opredieljen, a ne za uživanje.

§. 39. glasi: „U šumsko-redarstvenih prekršajih, koje sam vlastnik šume u smislu ovog zakona počini, jedino je on u pogledu kazne i troškova odgovoran, a isto tako i za one, koje drugi počine, ako nije zakonite korake već prije proti njima poduzeo.“

G. piscu se čini nejasno, da bude vlastnik šume odgovoran za šumsko-redarstvene prekršaje, koje njegovi činovnici počine.

To se opravdava time, jer je vlastnik šume dužan nadzirati svoje osoblje. Nevrši li to, imade zbog gornjeg propuštenja odgovarati, jer bi se inače privatni posjednik mogao izgovoriti zbog samovoljnog upotrebljivanja šume, uslijed kojeg je momentano silni novac dobio, da je to krivnja dotičnog šum. činovnika, koj, primiv od vlastnika koju hiljadarku, preuzeo bi odgovornost vlastnika na sebe, jer se nemože globa od njega, da se i osudi utjerati, a vlastnik je izsjekao šumu, bez da je za to odgovoran.

Učini li pako šum. činovnik sličan prekršaj sam, to imade vlastnik šume vršeć dužni nadzor nad njim, proti istomu zakonite korake zbog toga preduzeti, a onda prestaje i odgovornost istoga.

U javnoj službi nalazeći se činovnik n. pr. imovne občine, odgovoran je u smislu obstojećih posebnih propisa, disciplinarnog zakona itd. za točno službovanje u smislu šum. zakona, a napokon neima interesa, da više sjeći dade, jer od toga neima nikakove koristi, a u ostalom odgovoran je za svaki propuštaj već svojim službenim položajem, koj napokon i nemože tako lahko nastupiti, dočim vis. vlada i samu upravu nad tima šumama vodi, te u takovom slučaju nemože i onako za taj prekršaj imovna občina odgovarati polag načela, da samo individua mogu biti subjekti kakovog delikta, a ne i moralne osobe ili tjela.

U §. 41., koji ustanavljuje „opaženu protuzakonitu samovolju u upotreb-ljivanju šuma itd., vlastan je svatko prijaviti šum. nadzorničtvu ili političkoj oblasti, koje će imati dalnja shodna odrediti“ uslijed krive tiskarske pogriješke rieči „koja“ mjesto „koje“, naveo je svoju temeljitu primjetbu g. pisac, koja uslijed toga odpada. A da mora biti rieč „koje“, može se uvidjeti i iz litogra-firane osnove podpisatog.

Prigovor k §. 42. je neumjestan, jer se je u tom naertu moralo navesti, dočim se neprilaže osnova o obdržavanju višeg državnog izpita iz šumarstva, da će zem. vlada izdati potanje ustanove glede istog, a nadati se je, da će vis. vlada onda izdati onu osnovu kao naredbu, koja je po šumarskom družtvu istoj predložena.

Glede §. 43. navadja g. pisac, da je nepotpun i nejasan, jer bi se moralo točno ustanoviti, koliku površinu bi mogao jedan lugar nadzirati u brdinah ili ravninah itd. Nu upravo s toga, jer je veličina lugarije ovisna od raznih mjestnih okolnosti, košto i sam g. pisac tvrdi, to se nemože u šumarskom zakonu opredjeliti površina iste, već se to prepušta vlastniku, a da bude dovoljno osoblja, zajamčeno je §. 45.

U §. 45. nazire g. pisac, da se hoće državno dobro izpod uprave i oka šum. nadzorničtva izvući, jer bi nadzorničtvo imalo glede mogućih nedostataka u upravi državnih šuma obzirom na manjkavost osoblja prijaviti to zem. vlasti, koja će onda shodna odrediti, da se toj manjkavosti predusretne. Dočim to valja i za privatne posjednike, to nestoji gornji navod, a dočim imade zemalj-vlada vrhovni nadzor nad svimi šumama, to joj je i u tom pitanju riešenje pridržano, a samo se po sebi razumjeva, da je vlada dužna već u smislu ovog §. prijavu nadzorničtva uvažiti i riešiti. Time je dokazano, da i državne šume podпадaju pod vlast nadzorničtva, kao i svaki drugi posjednik šuma.

Glede imenovanja činovničtva državnih šuma može biti rodoljubiva želja g. pisca, nu za sada vriedi državopravna nagodba izmedju Ugarske i Hrvatske, polag koje bi imalo zem. financ. ravnateljstvo šumami upravljati, a samo ministarstvo činovnike imenovati. Nu dočim se i to nedrži, imalo se cieło pitanje

regnikolarnimi deputacijami riešiti, pak čemo s toga pričekati, što će ustanoviti, jer je to i onako pitanje više državopravne naravi, nego li lih šumarsko.

Glede gospodarskih osnovah zaboravio je g. pisac na §. 10.

K §. 46. navedeni dodatak, da može biti lugarom samo onaj „koj je pod puno tjelesno i duševno zdrav“ izpušten je s toga, jer se to samo po sebi razumjeva, kao i za šum. činovnika, dočim se u zakonu htjela navesti samo potrebita kvalifikacija, a ne koja svojstva mora imati lugar, jer čim mu ova manjkaju, nemože se ni zapričeći za lug. službu u smislu §. 4. min. naredbe od 1. srpnja g. 1878. S toga i taj dodatak odpada.

U §. 48. nazire gosp. pisac, da si šum. osoblje občinsko namiće za tutora polit. oblast, jer kod iste mora zakletvu položiti. To je krivo shvatio g. pisac, jer se pred polit. oblasti imadu svi šumski činovnici i lugarsko osoblje zapričeći, bez obzira da li su državni ili občinski, a s toga, da budu javna straža, te da uživaju sva u zakonih utemeljena prava iste. A osim toga imati će svaki svojem predpostavljenom u ruke službenu prisegu položiti, košto je to i kod drugih strukah.

K. §. 52. navedena opazka da bi se imao točno označiti slučaj pravedne obrane, imade dosta za sebe, nu dočim to označuje §. 2. kaz. zak. držao je sastavitelj da se za sada kod toga ostane, a nemože se ovdje drugačije tumačiti.

Dodatak k. §. 74. ako politička oblast neutjera dosudjene globe i odštete zavremeno, odgovara za oto dotični predstojnik, odnosno referent“ je neumjestna, jer ih vlada i onako za zanemareno službovanje na odgovornost povući može, bez da to bude u šum. zak. napose navedeno, a da dotičnik u novčanom pogledu odgovara odnosno jamči, bilo bi odviše drastično, pače pre ranzo zahtjevati, kada to ni sama država za porez u takovoj formi od dotičnika zahtjevati nemože.

Takovom ustanovom stekao bi si ovaj nacrt jošte više neprijateljih.

Za sve otežkojuće okolnosti koje su navedene u §. 91. imao bi se krivac kazniti po nazoru g. pisca zatvorom, pošto bi dosudom preogromnih globah narod spao na prosjački štap.

Dočim je danas moderna kazan novčana globa, to je ista ponajprije svagdje navedena, nu već je u §. 83. ustanovljeno, ako je globa neutjeriva, pretvara se u zatvor.

Osim toga može se krivac i na sam zatvor osuditi, ako se unaprije znade da je globa neutjeriva, ter i opetovanom slučaju ako će to biti osjetljivija kazan. Time se je dakle predusrelo gornjoj bojazni.

Primjetba k § 95. pobija se već samom štilizacijom istog § u riečih „polag mjestne ciene“, zatim samim obrazloženjem sastavitelja, gdje se imade ono što u šumi ostane od odštete odbiti samo po mjestnoj dakle faktičnoj cieni — a ne po cieniku za proračunavanje šum. odšteta.

Dočim k § 97. da štetočinitelj imade i trošak izvida i prociene nositi, nije s toga uvršten, jer nije od potrebe, dočim će onu štetu koju bi oružnici i drugi prijavili, ako nebi prijava podpuna bila, lahko moći dotični lugar na-

dopuniti, a netreba tu na izvidu šumara, jer bi trošak istog mogao često deseterostruko cijeli kvar nadilaziti.

Dodatak k. 98. je u protuslovju sa kaznenim zakonom, s toga nije umjestan.

Dodatak k §. 99. već je i onako u §. 33. službenog naputka za oružničtvu sadržan, nu bez uštrba za pravo zvanje i dužnost istih, stoga će se ondje, gdje se to nebi vršilo shodnimi naredbami opravdanom zahtjevu vlastnikah šumah pripomoći, a za to imade vlada i vrhovni nadzor nad šumama.

Da je dotičnik, komu se zaplijenjeno blago u pohranu preda, polag § 118. za isto odgovoran, razumieva se samo po sebi, košto je to i kod drugih plienitbah, s toga nije izrično na novo navedeno.

U slučaju gdje bi bilo daleko do polit. oblasti, moći će ista obč. uredu naložiti da tu dražbu mjesto iste obavi, košto se to i danas prakticira, dočim se ipak u zakonu to uredovanje obč. uredu nemože propustiti, jer se ne smatra za polit. oblast.

Dodatak k § 119. odviše je drastičan, to nesmijemo uz to i na to zaboraviti, da bi se tim predlogom smješnimi učinili pred pravnim svjetom, jer uzimimo samo to, da lugar nije vidio jašioca, pak da istog ustrielji, tko će odgovarati?

Dodatak k §. 128. „kao i oni koji se protive“ odpada time, što se plienitba može kod svakog preduzeti, gdje je od potrebe, a tu bi bila sbog konstatiranja čina, košto se to u istom §. navadja, a samo je naglašeno napose kod „nepoznatih“.

Dodatak k §. 131. nebi se mogao uvažiti s razloga navedena ovdje kod §. 74. —

Dodatak k §. 142. nije potreban, jer da odnosna prijava kod polit. oblasti zagodom neutrne, predusrielo se već tome u §. 131., a u slučaju zanemarenja službene dužnosti pozvati će se dotični činovnik i onako na odgovornost.

Time sam držim polag dužnosti dao g. piscu potrebito razjašnjenje, te opravdao shodnost i potrebu odnosnih ustanova načrta, nu priznanjem i sam da će se tečajem vremena naići i na takove slučaje, za koje nije neposredno u zamam zak. predvidjeno, a dužnost je i zadača državne vlasti koja zakon provadja, naredbenim putem košto i kod drugih zakonah odnosni slučaj analogno zakonu riešiti.

Čista sječa u ličko-otočkom okružju.

Priposlao Dušan Ilić, kot. šumar.

Neima toga šumara, koji bi u gornjoj krajini službovao, a da neuzdiše za blagoslovljrenom Slavonijom. Ima tome puno uzroka, ponajglavniji pak je, što je šumarska služba u planinskim predjelih veoma tegotna, a uz to kao da se u gornjoj krajini i sama šumarska znanost sdružila sa nesgodnim terenom.

proti šumaru, udarivši ovde pravcem, koji zahtjeva najveću opreznost kod uporabe teorije u praksi.

Koliko naših ovdešnjih šumara nije već zaželjelo viditi jednom očima ideal svoj, čistu sječu, kojim bi sve potežkoće gospodarstvene i upravne izčeznule bez traga.

Samo onaj, koji je u ovih planinskih predielih službovao, zna, što to znači „preborna sječa“; samo taj zna koja odgovornost pri tom veže šumara kod doznačivanja, premjerbe i certificiranja.

Nije šala, jer svako stablo doznačeno na nesgodnom mjestu ostavlja za sobom neizbrisiv trag, ostavlja za sobom goli krš, koji je već za ove krajeve kobnim postao, da, ostavlja za sobom najbolju svjedočbu upravitelju — šumaru. Premjerba pak, ta sama po sebi nedužna operacija, kadra je strmoglaviti ga, jer ju mora sankcijonisati certificiranje, koje je često toli manjkave „skrižaljke za postotak odpadka kod izradbe drva“. Pa sve ovo ako se izkiti tako rekuć nenačinimi štrapaci, kojim je šumar, ako hoće savjestno da služi, izvržen — karakteriše tek manjkavo položaj njegov.

Nije dakle čudo, što si želimo krajeve, gdje čista sječa domuje!

Još dok sam s drugovi na učilištu bio, kombinirali smo, ili bolje sanjali, kako bi se moglo puno šošta od postojećih nazora pobiti. Već tada se našao medju nami jedan vrli drug g. L. K., koji je napisao interesantnu razpravicu pod naslovom: „Čista sječa u jelovih sastojinah“, dakako obzirom na obstoјnosti naše domovine. Tada naravski, nismo ni misliti mogli, o kakovom se zamašnom predmetu radi. Pomenuta razpravica čitana je i u našem družtvu „Plugu“, te dakako — slavno je propala.

Ali tempora mutantur. . . — praksa je dokazala, da bi se u ličko-otočkih šumah čista sječa voditi mogla, dakle, da je i naš prijatelj g. L. K. ipak u njeku ruku pravo dobiti mogao.

Moj veleštovani i odlični prijatelj g. kr. šumar M. D. iz B., koji je obće poznat kao izvrstni strukovnjak, te koji već toli krasnu praksu ima, saobčio mi je gornju namisao, sigurno opravdanu mnogogodišnjimi pokusi, a ozbiljnost i požrtvovnost za struku pomenutoga g. D. može nam najbolje jamčiti, da ta namisao neće jalova ostati, nego da će urođiti žudjenim plodom i da će našega šumara bar donjekle osloboditi zahrdjalih okova i bar donjekle službovanje mu olahkotiti.

Žao nam je samo, što već g. D. nije sa svojom namisli u javnost stupio, no uzrok bit će možda prevelika čednost s jedne strane, a s druge strane pak, što kao ozbiljan i svjestan strukovnjak nije možda hotio u javnost dati stvar sve dotle, dok mu višegodišnji trud i napor nije plodom okrunjen.

Mi lički šumari pozivljemo iz sveg srdca gospodina D. i nadamo se, da će se odazvati toploj nam želji, te nam saobčiti svoj rad i usrećiti nas svojim izkustvom, u predmetu uporabe čiste sječe u ovih strana, a stranom svjetu da će pokazati, da ni mi nismo zaostali za šumari ostalih prosvjetljenijih narodah.

Konačni osvrt na rationalnu methodu uredjivanja šumskog gospodarstva.

Napisao Antun Tomić, ces. kralj. umirovljeni šumarnik.*

Sve stećevine na polju prirodoznanstva imadu svoj izvor u idejama pojedinih muževa, a tek kasnije, poslije kako je valjanost i uporabivost za ljudske svrhe i potrebe pokusi izpitana, te time uspjeh konstantiran, postale su sveobičim dobrom čovječanstva. Tako je i ideja normalne zalihe već stara, datirajuć još od god. 1788. a premda je od onda o njoj, kao i po njoj izvedenih dviuh procienbenih methoda, najme kameralne prociene i užitnog postotka, nastala tako rekuć već čitava literatura, to ipak nije do sada pošlo za rukom nači pravi put, kojim bi se dalo u neuređeno obraštenoj šumi postići normalno razmjerje sastojinskih dobnih razreda, koje je ipak jedina podloga buduće prave normalne zalihe.

Pogledom na to bio sam ponukan objelodaniti u III. svezku „Šumarskog lista“ od god. 1883. moje razjasnjenje rationalne methode uredjivanja šumskog gospodarstva, ter u istom predložiti sredstva i puteve, kojimi se ideja normalnog šumskog stanja po mome izkustvu realizovati može.

Za sigurno postignuće toga neobhodno je potrebno svrhi odgovarajuće i konsekventno izvadjanje predloženih pravila, čemu služi knjiga o prihodu na drvu i controli. (Vidi prilog strana 145.)

Kako se u ostalom iz sadržaja ove uviditi može, moći je valjanost ove methode istom po svršetku polovice obhodnje prokušati, te bi s toga ovakovu operaciju mogla izvesti jedino koja korporacija, kojoj je djelatnost neprekidna, najme koje šumarsko družtvo, ili pakko koja viša šumarska upravna oblast, koja bi u tu svrhu imala izlučiti stanoviti šumski kompleks, te ga po opisanoj methodi uredjivati i s njime u obče kao pokusnim objektom postupati.

Svršetkom prve polovice obhodnje morao bi se po sjeći i istodobnom pomladjenju normalnih ploha, kako je u osnovi označeno, takodjer i normalni sled dobnih razreda sastojina na toj polovini uzgojne plohe postignuti, te bi se time i valjanost ove methode dokazala. Makar bi zbiljna proizvodnja na drvu veća ili manja bila, nego li bi polag normalne zalihe morala biti, to ovo ipak na samoj stvari više ništa nemjenja, buduće da će početkom druge polovice obhodnje etat u prvom slučaju razmjerno veći izpasti, u drugom pak manji, a tim će na koncu ciele obhodnje uz postignuće normalnog sleda dobnih razreda sastojina, takodjer i na čitavoj uzgojnoj plohi posve sigurno zbiljna drvna zaliha biti jednaka normalnoj.

Istom onda će se o ovoj methodi moći reći da je izkušana, što se sada o nijednoj drugoj reći nemože, jer se sve jošte u pokusnom stadiju nalaze. Radi toga se i posvuda kod ponove uredjenja šumarskih prihoda nove instrukcije izdavaju, kojimi se mane prijašnjeg uredjenja nastoje odstraniti. Nu ovo

* Preveo g. I. K. . . .

su samo sredstva da se zlo umanji, ne pako odstrani, jer ni ove nepružaju nikakove sigurnosti uspjeha.

Ovime zaključujem svoja razjasnjenja rationalne methode uredjivanja šumskog gospodarstva, a buduć da sam u priležećoj knjigi o prihodu na drvu i o kontroli podao potanko pouku, kako se unutar jedne obhodnje može neuredno obraštena šuma u normalno stanje svesti, to molim podjedno gosp. šumarskog ravnatelja Danhelovsky-a ovu knjigu smatrati kao odgovor na nje-govo — u I. svezku „Šum. lista“ od god. 1882. stavljeno mi pitanje. Ako li ^{1883.} _(1884.) bi pako isti možebiti jošte kakovih sumnja gojio, to sam uvjek pripravan o tom i dalnja razjasnjenja podati.

Prilog članku:

„Konačni osvrt na rationalnu methodu uredjivanja šumskog gospodarstva.“

Izkaz prihoda na drvu i kontroli

po methodi normalne zalihe, uredjene i uzgojene Neman-Orleanske šume, sa ukupnom površinom od 3920 rali (po 1600 \square^0) drvnim prihodom po jutru u sjećivnoj dobi, od 75 d. a. hvati goriva, obodenjom od 100 god. i procijenjenom drvnom zalihom od 201.536 d. a. hv. po 80 k. st. drvne gromade.

Drvna zaliha			etat se dieli		K uporabi dolazi				normalni prihod na drvu		Zbilja se		
U deceniju	normalna	zbiljna	godišnji etat	u normalni	u višak	glavni dio		šestara	ciela površina	po rali	u cielem	sjedi	glavnom dielu
	sjeća	ime		broj	broj	rati	hyati						
doljno austrijski hvati													
I. 147.000	201.536	$\times 0.02$ 4030.72	2940	1090.72	1	Sebeschel	I.	1 i 2	78'4	75	5880	1	Sebeschal
					2	Turnul	II.	1 i 2	78'4	75	5880	2	Turnul
					3	Dales	III.	1 i 2	78'4	75	5880	3	Dales
					4	Prischian	IV.	1 i 2	78'4	75	5880	4	Prischian
					5	Vallia Schopot	V.	1 i 2	78'4	75	5880	5	Vallia Schopot
					Svota		10	392	—	29400	Svota		
II. 147.000	190.628.80	$\times 0.02$ 3812.576	2940	872.576	1	Sebeschel	I.	3 i 4	78'4	75	5880	1	Sebeschel
					2	Turnul	II.	3 i 4	78'4	75	5880	2	Turnul
					3	Dales	III.	3 i 4	78'4	75	5880	3	Dales
					4	Prischian	IV.	3 i 4	78'4	75	5880	4	Prischian
					5	Vallia Schopot	V.	3 i 4	78'4	75	2880	5	Vallia Schopot
					Svota		10	392	75	29400	Svota		
III. 147.000	179.721.60	$\times 0.02$ 3594.432	2940	654.432	1	Sebeschel	I.	5 i 6	78'4	75	5880	1	Sebeschel
					2	Turnul	II.	5 i 6	78'4	75	5880	2	Turnul
					3	Dalcs	III.	5 i 6	78'4	75	5880	3	Dalcs
					4	Prischian	IV.	5 i 6	78'4	75	5880	4	Prischian
					5	Vallia Schopot	V.	5 i 6	78'4	75	5880	5	Vallia Schopot
					Svota		10	392	—	29400	Svota		
					Prenos .		30	1176	—	88.200			

je preizvelo u				Od normalnog prihoda zbilja proizvedeno				U prispolobi zbilja proizvedenog sa etatom, ima se još godimice proiz- vadjati				O p a z k a
broj	šestarih	ciela povr- šina	po rali	u cijelom	u sjeći	u deceniju	više	manje	više	manje	h v a t i	
	broj	r a l i	h v a t i		h v a t i						h v a t i	
I.	1 i 2	78·4	90	7056	1176	—	—	—	—	—		
II.	1 i 2	78·4	75	5880	—	—	—	—	—	—		
III.	1 i 2	78·4	75	5880	—	—	—	—	—	—		
IV.	1 i 2	78·4	75	5880	—	—	—	—	—	—		
V.	1 i 2	78·4	75	5880	—	—	—	—	—	—		
	10	392	—	30576	1176	—	1470	—	—	—		
I.	3 i 4	78·4										
II.	3 i 4	78·4										
III.	3 i 4	78·4										
IV.	3 i 4	78·4										
V.	3 i 4	78·4										
	10	392										
I.	5 i 6	78·4										
II.	5 i 6	78·4										
III.	5 i 6	78·4										
IV.	5 i 6	78·4										
V.	5 i 6	78·4										
	10	392										
	30	1176										

826.12 jer se od
Et. 4030.72
— 3204.60
.. 826.12
za nadopunjene
etata imade izvan
sjećina proiz-
vadjati.

Ovdje izkazana veća proiz-
vodjanja od 264·6⁰ u sje-
ćina, temelje se na specijal-
noj užitnoj osnovi za 1
decenij, te odpada po tom
godišnja potreba za nadopu-
njene etata samo sa
826·12⁰, jer
826·12 + 264·6 = 1090·72⁰
koji u 6 stupcu izkazani
prihod pokrivaju.

Kako je u razjasnjenju rationalne methode uredjivanja šumskog gospodarstva rečeno, imade se za svaki decenij specijalna užitna osnova sastaviti, i u istoj iznosi, kako ih zbilja u sjeći dolazeće sastojine davaju izkazati, po čemu se onda godišnja potreba etata za doći decenij ustanoviti može.

Nadalje rečeno je u razjasnjenju da se imade o proizvodjanju, za svaki decenij pronadjene potrebe za nadopunjene etata po administrativnom šumarskom činovniku, obzirom na ondje navedene okolnosti sastaviti osnova za predsjek i poređivanje.

Drvna zaliha			godišnji etat	etat se dieli		K uporabi dolazi					normalni prihod na drvu		Zbilja se	
U deceniju	normalna	zbiljna		u normalni	u višak	sjeća	glavni dio		šestar	četela površina	po rali	u cielom	sjeći	glavnom dielu
	h v a t i					ime	broj	broj	rali	hvati			ime	
						Prenos . .	30	1176	—	—	88.200			
IV. 147.000	168.814'4	$\times 0.02$ 3376.288	2940 436.288	1	Sebeschel	I.	7 i 8	78·4	75	5880	1	Sebeschel		
				2	Turnul	II.	7 i 8	78·4	75	5880	2	Turnul		
				3	Dales	III.	7 i 8	78·4	75	5880	3	Dales		
				4	Prischian	IV.	7 i 8	78·4	75	5880	4	Prischian		
				5	Vallia Schopott	V.	7 i 8	78·4	75	5880	5	Vallia Sbhoppott		
					Svota . .		10	392	—	29400		Svota . .		
V. 147.000	168.814'4	$\times 0.002$ 315.744	2940 218.144	1	Sebechel	I.	9 i 10	78·4	75	5880	1	Sebechel		
				2	Turnul	II.	9 i 10	78·4	75	5880	2	Turnul		
				3	Dales	III.	9 i 10	78·4	75	5880	3	Dales		
				4	Prischian	IV.	9 i 10	78·4	75	5880	4	Prischian		
				5	Vallia Schopot	V.	9 i 10	78·4	75	5880	5	Vallia Schopot		
					Svota . .		10	392	—	29.400		Svota . .		
VI. 147.000					Ukupno . .		10	393	—	147000				
				1	Sebeschel	I.	11 i 12	78·4	75	5880	1	Sebeschel		
				2	Turnul	II.	11 i 12	78·4	75	5880	2	Turnul		
				3	Dales	III.	11 i 12	78·4	75	5880	3	Dales		
				4	Prischian	IV.	11 i 12	78·4	75	5880	4	Prschirn		
				5	Vallia Schopot.	V.	11 i 12	78·4	—	294000	5	Vallia Schopot.		
					Svota . .		10	392	—	29.400		Svota . .		

Razjasnjenje izkaza.

Prvo. Djelitbom normalnog prihoda sa normalnom zalihom nadjeni decimálni slomak $\frac{N.E.}{N.V.} \frac{2940}{14700} = 0.02$, jest dobitna mjera i ujedno prihodni faktor Neman-Orleanske šume. Normalna zaliha pomnožena ovim faktorom, daje normalni prihod najme $147000 \times 0.02 = 2940^{\circ}$; a zbiljna zaliha pomnožena istim daje godišnji etat, najme $201.536 \times 0.02 = 4030.72^{\circ}$. — Ako se od zbiljne zalihe od 201.536° odbije normalna zaliha sa 147.000° pokazuje se višak od $201.536 - 147.000 = 54.536^{\circ}$; pa ako se ova dva diela naposeb pomnože prihodnim faktorom, to dobijemo prihode sa $147.000 \times 0.02 = 2940^{\circ}$ i $54.536 \times 0.02 = 1090.72^{\circ}$, koji skupa gore označeni godišnji etat od $2940 \times 1090.72 = 4030.72^{\circ}$ iznašaju.

Druge. Kod methode normalne zalihe je ista „Fundus instruktus“ resp. materialna glavnica, od koje kamati ovdje godišnji etat od 2940° sačinjavaju, koji se uporabe, doćim temeljna glavnica netaknuta ostaje, jorbo se — kako je u predležećoj knjigi o prihodu na drvu izkazano — godimice uporabljeni normalni prihod od 2940° u deceniju nadoknadjuje prirastom od 29.400° , pa ako je sadanja zaliha na materialu kao kod Neman-Orleanske šume veća od normalne zalihe, te se mora razmernom većom godišnjom uporabom ovaj višak unutar obhodnje potrošiti.

Polag prve točke iznaša ovaj višak 54.536° , te se imade u prvoj polovini obhodnje od $\frac{100}{2} = 50$ god. potrošiti, po čemu na jednu godinu $54.536 : 50 = 1090.72^{\circ}$ odpada. Budući se nadalje ova šuma u 10 godišnjih perioda (decenija) sjeći i pomladiti imade, to iznaša uporabna kvota (viška) za svaki decenij $109072 \times 10 = 10.907.2^{\circ}$.

Ako dakle od izvorne zalihe od 201.536° u svakom deceniju odpada $10.907.2^{\circ}$, to postaje drvna zaliha u svakom deceniju za $10.907.2^{\circ}$ manja, kako je ista u predležećoj knjigi o prihodu na drvu i o kontroli izkazana i po tome za svaki decenij etat, kao i njegov normalni prihod i prihod viška ustanovljen.

Ovime pokazuje se kod etata, kao i kod suviška etata od decenija do decenija jednaka padajuća diferencija od 218.144° , koja od tuda nastaje, što svake godine u svakom od 5 glavnih dijelova uzgojne šume 1 šestar, dakle istodobno 5 šestara, k dielomičnoj uporabi dolaze, koji ukupno $218.143 \times 5 = 1090.72^{\circ}$ davaju, čime se i suglasje sa gornjim izvadjanjem pokazuje.

Treće. U drugoj točki izračunane i gore izkazane normalne prihode mogli bi samo u tom slučaju zbilja dobivati, ako bi se uzgojna šuma već sada u normalnom stanju nalazila, što ali, kako skrižaljke dobitnih razreda pokazuju, jošte nije.

Iz ovog uzroka otvoreni su u predležećoj knjigi o prihodu na drvu i o kontroli potrebiti stupci za izkazanje periodičnih zbiljnih prihoda na drvu, da se po tom u svakoj periodi (deceniju) može zbiljni sa normalnim prihodom prispopodobiti i po rezultatu, te prispopobe, glavno izjednačenje na koncu prve polovine obhodnje izvesti, jer se onda po ovom rezultatu početkom druge po-

lovine obhodnje — ako se normalna sa zbiljnom drvnom zalihom sudarala nebi — mora polag plusa ili minusa zadnje, prihod razmjerne veći ili manji ustanoviti, da se ovako koncem obhodnje cilj normalnog slieda sastojina i time izjednačenje zbiljne sa normalnom drvnom zalihom postigne.

Kod provadjanje pravila za postignuće rečenog cilja, najvažnije je u drugoj polovini obhodnje ustanovljenje zbiljne drvne zalihe početkom svakog decenija.

U tu svrhu služe sliedeća pomagala:

- a) Zbiljni prihodi posjećenih normalnih šestora u prvoj polovini obhodnje. Ovi stoje na uvid, budući su u krajini o prihodu na drvu i o kontroli dotični stupci već izpunjeni.
- b) Rezultat procene, preduzete koncem prve polovine obhodnje svih na panju se nalazećih sastojina.
- c) Specijalna užitna osnova o šestarim, koji u prvom deceniju druge polovine obhodnje k sjeći i pomladjenju dolaze

Pomoćju ovih podataka i prisvojenog vlastitog izkuvstva o odnošajih raštenja i prihoda uzgojne šume, biti će administrativnom šumarskom činovniku moguće zbiljnu drvnu zalihi u svakom deceniju faktičnomu stanju odgovarajuće ustanoviti, iz koje se onda jednostavno množenjem sa prihodnim faktorom 0·02 godišnji etat za dotični decenij proračuna. Istim načinom imade se po svršetku prvog decenija svaki put od decenija do decenija zbiljna dryna zaliha i njoj odgovarajući godišnji prihod na drvu pronaći, a time će koncem 10. decenija i žudjeni cilj sigurno postigut biti. —

U Zagrebu mjeseca lipnja 1883.

Različite viesti.

Podpora šumarskom družtvu iz zemaljskih sredstva. Visoka kralj. zemaljska vlada dopitala jest hrvatsko-slavonskom šumarskom družtvu, ođisom od 14. ožujka 1884. br. 408, svotu od 400 for. na ime podpore iz zemaljskih sredstva. Time bi bila jednoj naših molba udovoljeno — a nadajmo se, da ćemo imati prilike i glede ostalih skorim objaviti slično.

Utemeljitelj. Visoko poštovani ravnatelj šumarstva preuzvišenog g. baruna Prandaua i začastni član našega družtva g. Adolf Danchelovsky pripisao jest predsjedničtvu družtva iznos od 150 for. na ime utemeljiteljnog prinosa. Nadalje pristao je družtvu kao član utemeljitelj i g. Ante Soretić kr. šumarnik. — Živili!

Sjednice upravljaćeg odbora. Upravljujući odbor držao jest na dne 26. i 27. ožujka, zatim na dne 16. i 26. travnja t. g. redovite odborske sjednice.

Predmeti dnevnog reda bijahu: Čitanje i ovjerovljenje zapisnika posliednje odborske sjednice. — Konačna stilizacija osnove novog šumskog zakona, — i izradba predstavke o istoj visokoj vladi. — Predgovori zbog ljetosnje glavne skupštine. — Administrativni predmeti i predlozi pojedinih članova.

VIII. Glavna skupština šumarskog družtva. Polag zaključka upravljaćega odbora od 27. ožujka t. g. obdržavati će šumarsko družtvu svoju ovogodišnju glavnu skupštinu, u smislu družvenih pravila, u Novoj Gradiški, i to od 4. do uključivo 7. kolovoza t. g. uz sliedeći program:

4. kolovoza dolazak članova skupštine u Novu Gradišku.
5. kolovoza izlet skupština u susjedne šume državne i imovno-občinske.
6. kolovoza u 9 satih jutrom početak glavne skupštine, uz sljedeći dnevni red:
1. Pozdrav skupštine po predsjedniku društva, mjestnom poslovodji i političkom izaslaniku.
2. Izvješće družvenoga tajnika o djelovanju upravljaljućeg odbora društva tečajem godine 1883./1884.
3. Ustanovljenje proračuna za g. 1885, — skontriranje blagajne i izpitane zaključnih računa za god. 1883.
4. Izbor upravljaljućeg odbora u smislu ustanova §. 22. novih družvenih pravila.
5. Razprava predmeta: Koji su uzroci, da u Posavini, u branjevinah, briestovina i jasenova iziskuje hrastovinu, te kojim sredstvima bi se dalo tom nenačaravnom pretvaranju uzgoja na put stati? — Izvjestitelj velemožni g. ravnatelj držav. šumah Milan pl. Durst.
6. Razni predlozi pojedinih članova.

Za mjestnog poslovodju, izabrao jest upravljaljući odbor jednoglasno nadšumara gradiške imovne občine g. Adolfa Hercela.

† Umro. I opeta nas zove žalostna dužnost, da zabilježimo smrt vrednog člana našega društva. Dne 26. ožujka t. g. preminu u 30. godini života svoga Aleksander Peklić, kotarski šumar imovne občine u Sincu. Pokojnik rodio se u Križevcu, gdje je kasnije takodjer hvalevrednim uspjehom učio i svršio šumarske nauke. Nakon svršenih nauka bude odmah kod otočke imovne občine namješten gdje je sada četvrtu godinu doslužio. Pokojnik, koj ostavlja udovicu s dvoje neobskrbljene djece, sahranjen je 28. ožujka uz veliko sančešće otočke inteligencije. — G. Milan Vurdelja, protustavnik imovne občine otočke rekao mu je na grobu liepo oprostno slovo. Vješt, sdušan i vele marljiv ovaj šumar podlego je napornom svom zvanju. Nahladiv se u svom poslu, poboljevao je dulje vremena od sušice, kojoj i podleže. Bijaše dobar i iskren drug, te vatren rodoljub. Bog mu duši!

K ugarskoj izložbi za god. 1885. K onome što u poslednjem broju togog lista na strani 109. spomenusmo, nadovezati nam je, da je visoka kr. zemaljska vlada oba našla naredbu od 2. veljače t. g. br. 1584, kojom bje za Hrvatsku i Slavoniju ustrojeno posebno zemaljsko izložbeno povjerenstvo, staviti izvan krieposti.

Osnova novog šumskog zakona za Hrvatsku i Slavoniju. Upravljaljući odbor zaključio jest, konačno pretresanu osnovu novog šumskog zakona, kako no ju u svoje dobe u ovome listu objelodanismo, zajedno uz obrazloženje, podnjeti čim prije visokoj vladi i saboru, a podjedno će se ista i u obliku brošure tiskati i na razpačanje predati knjižari.

Važna okružnica kr. zemalj. vlade. Visoka kr. zemalj. vlada izdala jest na dne 19. ožujka t. g. pod br. 5019 na sve političke oblasti u zemlji sljedeću okružnicu: Kr. ovom vladnom odjelu stignule su jur sa više stranah pritužbe, da pastiri na paši sa svojimi sjekiricami, koje vazda nerazdruživo sobom noseć, šumam, a još više šumskom mladju neprestanim iz puke objesti sjekanjem neprocenjivu štetu nanašaju.

Da se to u buduće po mogućnosti zaprijeći, bit će najprobatačnije, da se pastirom nošenje sjekirah ili sjekiricah, baltah i t. d. bezuvjetno zabrani, ograničujući ih na paširsku palicu ili bič, pošto doista nema valjana razloga, koj bi opravdao nošenje pogibeljne šumskom uzgoju sjekire.

Dajući ovo toj oblasti na znanje, poziva se ista, da u svom području u vlastitom djelokrugu shodnu naredbu izda, ter prepis takove ovamo na uvid predloži.

Austro-Ugarska izvorna trgovina drvom. Polag najnovijih izražavanja za god. 1882. C. Krafta u „Statistische Monatsschrift“ iznosi ukupna šumska površina Austro-Ungarije 183.578 četvornih kilometara. Austrijske zemlje primaju iz Ugarske poli monarhije, ljesa i gradje 2,114.000 met. centi, a izvazaju u Ugarsku 1,017.000

metr. centi. Goriva se izvaja iz Ugarske u Austriju 634.000 metr. centi, a iz Austrije se u Ugarsku izvaja 53 metr. centi. U inozemstvo se izvezlo iz Austrije 15,288 000 metr. centi liesa i gradje, a 1,248.000 metr. centi goriva, iz Ugarske pako 2,894.000 metr. centi liesa i gradje a 215.000 metr. centi goriva. Prispodobiv uvoz sa izvozom, izvezlo se je iz Ugarske za 4,772.000, a iz Austrije 12,894.000 metr. centi više dva nego li se uvezlo. Godine 1831.—1840. iznajao je ukupni izvoz drva iz Austro-Ungarije godimice još samo 2,600.000 metr. centi, dočim se g. 1882. izvezlo ukupno 19,040.000 metr. centi, čemu ponajpače gradnja mnogobrojnih željezničkih prugah uzrokom. Što se obćenitih navoda, rečenih podataka tiče, spomenuti je: Ugarska dobiva iz Austrije mehku gradju, a pokriva i opet potrebštine Austrije na tvrdoj gradji. Obje državne poli međutim dobro će učiniti, budu li nastojale oko čim veće njene svojih šuma.

Šumsko obrtničtv i bukovina. Polag „Wiener Centralblat-a“ ustrojio jest njeki g. Kronenfeld, posjednik u Solina - Ustrzyki kod Przemisla u iztočnoj Galiciji, tvornicu za pravljenje žeste iz bukovog trešća. Istu tvornicu drži sada u zakupu g. A. Engels-hofen iz Beča. — Nebi li i kod nas tkogod umio taj primjer naslijediti, ter tako našoj bukovini otvoriti novo vrielo prodje?

Hrastov ušenac (Phyloxera). Polag iztraživanja profesora Balbiani-a od College de France, boluju njeke vrsti hrastova, a pojmenice hrast lužnjak i gradun, isto tako od jedne vrsti ušenca (Phyloxera) kao i trs naših vinograda. Osobito pako izvrgnuti su bolestna debla, napadaju tog insekta, akoprem se u ostalom, do sada bar još nije pojavio u tolikoj mjeri, da bi po njemu prouzročene oštete bile postale osjetljive.

Jedan hrast za 2000 maraka! Čitamo u „Oesterreich-Ungarisches Zentralblatt für Walderzeugnisse.“ — Nedavno srušio je vihar orijaški dub, u šumi Romberškog kod Brünninghausen u Njemačkoj, na dražbi dostao ga jest njeki drvotrvac u Sverti za cenu od 2000 maraka. Hrast imao jest više od 600 godina, a u promjeru bio je 8 stopa debeo, pojedine grane bijahu $2\frac{1}{2}$ stope debele. Sam izvoz dobivenog drvlja stojati će do Sverte 270 maraka.

Radostan pojav. Javismo u sive doba da je predsjedništvo društva bilo poslalo po više primjeraka „Šumarskog lista“ visokom ministarstvu financija u Beograd, molboom, da visokoisto takove izvole porazdijeliti šumarom kraljevine Srbije. Odpisom ministarstva od 13. ožujka t. g. br. 124, pristupilo jest uslijed toga 10 srpskih šumara u našu zajednicu. Mi radostno pozdravljamo tu našu braću i drugove, a nadamo se, da će se isti, prihvaćajući nam svoje težnje i ciljeve na uvrstbu u list, takodjer i sobstveno družtvom našim i glasilom tim koristiti, dočim smo mi s naše strane vazda pripravni njihove ciljeve po mogućnosti podpomagati, jer u koliko možda i hrvatsko-slavonsko šumarsko društvo nemože srbskim šumarom bit matica, to nam ipak „Šumarski list“ može i mora bit zajedničko glasilo šumarsko-znanstvene djelatnosti. Nas imade malo, a baš s toga valja da u interesu stvari radimo složno, negledeći i na to, da nas k tomu nukaju već i sama srodnost plemenskih, narodno-i šumarsko-gospodarstvenih odnosa.

Kolika je potreba žigica. U Njemačkoj potroši se poprečno na dan i glavu 10—15 žigica, u Belgiji 9, Englezkoj 8, Francuzkoj 6. Potreba pada jednako iduć od sjevera k jugu. Dnevna potreba računa se u Europi na 2 miljarde, iliti poprečno 6—7 žigica na čovjeka. Prema tomu se dakle dnevnoce u to ime u Europi popali 200.000 klgr. drva ili u jednoj godini 73,000.000 klgr. drva, ili 162.225 jedrih metara drva. Za proizvesti tu količinu drva pako potrebno jest površje od najmanje 28.000 hektara normalno obrasle šume.

Kako se može tvrdoća drva povisiti. Tvrdoća se drva dade veoma povisiti, ako se dotično drvo vari u lanenom ili repičnom ulju. Vele da time drvo postaje tvrdo skoro kao bakar.

Grom prema vrsti tla. Polag pokušaja izvedenih u Saskih državnih šuma, od naša se razmjer pogibelji od gromoudara prema vrsti tla ovako: kod vapnenog tla 1,

kod lapornog 3, glinenog 7, pješčanog 14·5, a kod ilovastog tla 38. Vidimo dakle da bi prema tome bila najveća pogibelj kod tla ilovastog.

Zlo radja zlo. Seljak J. Grakovac iz Ilavačke, otisao je na dne 17. ožujka u občinsku šumu onako po običaju po drva, vračajućega sastane imovno-občinski lugar Josip Zagorac. Opazivši ga Grahovac, potjera konje, lugar mu zovnu opetovanu da stane, nu on nečuje, na što lugar za njim opali, ter ga tako rani na desnoj nozi. Prijava učinjena jest o tom kot. суду u Čemernici.

Šumarsko učilište i potreba šumara u Hrvatskoj. Pod ovim naslovom nalazimo u „Pozoru“ br. 77. god. 1884. zanimiv članak, iz koga vadimo sliedeće podatke: „U Hrvatskoj-Slavoniji imamo danas sliedeći status šumarsko-upravnoga osoblja. U državno-šumarskoj upravi ukupno 64 šumarsko-upravna činovnika, isto toliko i kod t. z. imovnih občina u području bivše Krajine; zatim imademo sedam t. z. kr. žup. nadšumara i pet šum. činovnika kod kr. zemalj. vlade u Zagrebu, ili ukupno 140 zemaljskih i državnih šumara. Uzmemo li nadalje 30 šumara urbarnih i plemičkih občina u starom provincijalu, pa k tomu još 40 privatnih šumarskih činovnika, to vidimo da ukupni status šumara u našoj domovini obsiže jedva 210 šumarskih služba.

Znamo nadalje, da n. pr. u kraljevini Pruskoj na 810 služba šumarskih dolazi godimice izpravnjenih mjesta 27—28; u Bavarskoj na 662 službe 23; u Saskoj na 120 služba 4—5; u Virtemberžkoj na 177 služba 6—7; u Badenskoj na 106 služba 3—4 izpravnjenih i popunit se imajućih mjesta i t. d. Od tuda pako sliedi, da uz bar približno normalne uvjete, dakle uz odnošaje kakovi su danas već i u našoj domovini, na 210 služba naših, može doći jedva 8—9 izpravnjenih i popunit se imajućih mjesta, a to je podjedno i onaj maksimalni broj, koji nam predočuje onaj maksimum mlađica, koji bi se i nakon svršenih šumarskih nauka mogli ponamjestiti u našoj domovini.

Ovaj nas broj nadalje uči, da broj slušatelja šumara Hrvata, godimice nebi smio biti veći od 35—38.

Uzmemo li dalje, da samo 10 mlađica Hrvata svake godine ide učiti šumarske nauke na viša učilišta u Beč, Schemnitz i t. d. to redoviti broj šumara na domaćem zavodu nebi smio biti veći od 25 do najviše 28, činjenica, koju bi naši mjerodavni krugovi morali dobro promisliti, dok se još sveudilj oglušuju zahtjevu da ustroje šumarsku akademiju, u mjesto dosadanjeg svrsi ni najmanje neodgovarajućega šumarskoga zavoda u Križevcima.“

Zatim se još veli, na drugom mjestu istoga članka: „Već danas čeka 14 svršenih šumara, Hrvata, na zasluzbu i kruh, i negledeći na to, da će koncem ove školske godine, dakle za tri mjeseca i opet najmanje 12 novih kandidata iz raznih škola izaći, ter gornji broj upravo podvostručiti!“ — Toliko o tom „Pozor“ a mi ćemo se do zgode i obširnije svratiti na taj predmet.

Ornitolička izložba u Beču. Dne 1. travnja t. g. otvorio jest prejasni g. carević kraljević Rudolf ornitoličku izložbu u Beču. I naša je domovina na toj izložbi dosta bogato i dostojno zastupana. Predstojnik zoologičkoga odjela našega narodnoga muzeja g. profesor S. Brusina, uputio se sam toga radi u Beč ponesav sobom 24 skupine raznih vrstih ptica, raznih albina i melanisma; potanje o izložbi donjet ćemo drugi puta.

Vjetrolomi u šuma srednje Česke. Polag vjesti u „Oesterr. Forst.-Zeit.“ bila je dne 23. i 24. siječnja t. g. u šumah srednje Česke silna oluja, tako da se svaka radnja u šumah pogibelji radi morala obustaviti, ter je na površju od 71.000 rafih, do 2500 kbm. drva vjetrom polamano i pobacano, sreća što je tlo bilo još većinom smrznuto, jer bi inače Česku bila snašla nedvojbeno i opeta slična katastrofa, kao u godinah 1868., 1870. i 1876.

Ovogodišnja proizvodnja francuzskih dužica. Usljed velikih prodaja hrastovih šumah u Ugarskoj, Srbiji, Bosni a naročito i kod nas, u šumah državnih, investicijskih, imovnih občinal, zatim kod gospoštija gosp. grofa Ladislava Pejačevića, baruna Prandaua, kneza Lippea, grofa Jankovića i t. d. neima sada već dvojbe da će

ovogodišnja proizvodnja francuzkih dužicah nadmašiti dosta znatno normalnu potrebu i žaliti je samo, još uvjek nije došlo do stalna sporazumka, od kolike je vrednosti reguliranje svakogodišnje prodje, bar pogledom na glavne faktore u tom pogledu, najme državnu šumsku upravu, investicijsku zakladu i krajiske imovne obćine.

Nesreće: Franjo Gjuro, seljak iz Molvah u podžupaniji koprivničkoj, sjekao je 10. veljače o. g. u šumi „Repeš“ oveći hrast. Kad se je stablo počelo rušiti, zahvatiti ga granje i na mjestu usmrti, istim načinom bude s neopreznosti i u Čajkovcu dne 6 ožujka ubijen žitelj Mato Zmajić kod obaranja jednog hrasta.

K statistiki lova. Polag službenih podataka vrhu tamanenja grabežljive zvjeradi u području bivše vojne Krajine, tečajem g. 1883. ubijeno bi ukupno 16 medjeda, 244 kurjaka, 1844 lisica, 499 kuna, 126 divljih mačaka ili za 2 medjeda, 33 vuka, 652 lisice, 258 kuna i 84 divljih mačaka više, nego li g. 1882. Naravno da se ti brojevi odnaju samo na onu zvjerad, koja bi oblastim prijavljena taglje radi, dočim mnogi loveci takove prijave nepodnaju. Polag okružjab ubito bi: u okružju ogulinskom 5 medjedah, u brinjskom 5, gospičkom 2, a po jedan medjed u okružju otočkom, gračačkom, udbinskom i petrinjskom. Vukovah ubito bi najviše u okružju gospičkom, naime 28 komada, u novogradistiškom 24, u županjskom 17, u vinkovačkom i gračačkom po 16, u sluinjskom 13, u novskom i dvorskem po 12, u brinjskom 11, a u ostalih izpod 10 komada, lisica ubijeno bi u okružju gospičkom 451, sluinjskom 293, gračačkom 198, novogradistiškom 137, ogulinskom 130, novskom 82, glinskom 79, otočkom 78, rakačkom 64, brinjskom 62, udbinskom i dvorskem po 50 komada, u ostalih okružjih pako izpod 40 komada. Kuna bude ubijeno u okružju gospičkom 194, sluinjskom 114, gračačkom 68, ogulinskom 57, brinjskom 19, udbinskom 16, novskom i otočkom po 7, Zavalje 8, Dvor 4, Županje i Novogradistiška po 2. Divljih mačaka ubijeno bi također najviše u okružju Gospičkom, i to 50 komada, u Sluinjskom 25, Novskom 12, Gračačkom 8, Ogulinskom i Novogradistiškom 6, Petrinjskom, Otočkom i Dvorskem po 4, Županjskom 3, Vinkovačkom 2. Oriovačkom i Dubovačkom po 1 komad.

Ukupno se izdalo na taglje više od 2000 for.

K športu. Kako „Slovenski Narod“ početkom ožujka t. g. javio, prispjela je u Gleichenberg, gdje je lanjske godine Njegovo Veličanstvo kralj Milan uzeo na 10 godina u zakup lovište, onih danah velika pošiljka kalifornijskih prepelica, koje će se, kad nastanu topli dnevi, izpustiti, da se dotele dok prispjije kralj u lov razplode i odebale. Lovišta ta stoje pod nadzorom posebnog upravitelja lova.

Prodaje šuma. Dne 19. veljače t. g. obdržavana bi kod kr. šumarskog ravnat. u Zagrebu prodaja drva sa sjećine 1. i 2. šumskog ureda Vinkovačkog. Šumski odjel br. 1. šumarije Županske u čuvariji Slavin 2, zapremajući površje od 84 rali 1344□⁰ obrasio sa 3219 komada hrastova, 26 komada jasena, 208 komada briesta i 765 komada bukovih stabala, a procjenjenih na 136.384 for. dostao ga trgovac Christiani Herman iz Beča za 172.500 for. Odjel drugi ležeći u šumariji Vrbanjskoj, čuvariji Radišovo br. 9. zapremajući površje od 70 ralih 560□⁰, sa 1604 hrastovih, 36 jasenovih, 540 briestovih i 3937 bukovih stabala, a procjenjenih na 56.285 fr.; za taj odjel ponudiše M. Vuk i sinovi iz Pešte 73.101 for., a Christian Herman za slučaj kad nebi bio dostao prvi odjel 89.600 for. Pošto ministarstvo tu drugu ponudu Vuka nije prihvatile, odredjena bi nova dražba za 15. ožujka t. g., te je onda upitnu šumu dostao Sedlaković za 82.511 for. 50 novč.

Velika rodnost kuje. Veleštovani g. nadšumar L. u Belovaru, saobćuje nam slijedeću zanimivu: Gospoštinski šumar u Popovači Schmalfuss posla mi god. 1881. mlađu lovačku kuju. Ista je godine 1882. dva puta zanosila mlade. Godine 1883. pako kotila jest prvi puta na dne 2. siječnja sa 8, na dne 25. lipnja sa 9, a na dne 27. prosinca iste godine sa 8 mlađih, ili ukupno u jednoj godini 25 komada mlađih. Stavimo li, da polovina mlađih budu kuje, koje godimice samo jedanput u godini po

5 mlađih izbace (što sjegurno nije pretjerano) iznašao bi broj potomčadi te kuje, danas već 1051 komada iliti za 10 godinah na stotine hiljada! Sjegurno riedka rodnost.

Opet navalna vuka. Pišu nam iz Ivanić kloštra: Početkom veljače navalni kurjak po bielom danu u selo, navaljujući na ljude a medju ostalim takodjer i na 14.-god. dečaka, koji baš u školu polazio, ter ga smrtno rani. Seljak opazivši hrvanje — htjede dečaka golimi šakama izbaviti, na što se kurjak svom snagom na njega obori — te bi isti bio po zlu prošao, u koliko mu zvjer već lice oderala, da u to nije priskočio pudar Martin Marenić puškom, ter sretnim hitcem grabežljivca ubio. Isti taj vuk ranio jest ukupno do 18 ljudih!

Skromni upit. Pod tim naslovom, nalazimo u „Mjesečniku pravnika društva“ svezak I. godine 1884. sljedeći i po nas šumare vele važnu viesticu: „Polag ustanova šumskog zakona, nadležne su političke oblasti, kod nas dakle kr. podžupanije razpravljati i suditi stanovite prekršaje istoga zakona, u koliko nisu zato zvane sADBene oblasti. Polag postojećih zakona nadalje dodijeljeni su stanovitim podžupanjima t. z. kr. županijski nadšumari, kao referenti za strukovna šumarska pitanja. Ti referenti ili bolje reči vještaci, kod njekih kr. podžupanijah, ne samo da prema postojećim ustanovam, političkoj oblasti podnaju prijave ob odkrivenih i po njih procijenjenih, u područnih občinskih šumah počinjenih šumskih prekršajah, nego ti vještaci šumari takodjer i sami vode kaznene razprave o tih prijavah, te su po tom ne samo zakoniti tužitelji, nego podjedno i sudci u istom predmetu.“

„Nadalje, ako-li koja stranka prizivlje na visoku kr. zemaljsku vladu, to i opet tamo te prizive, po sada postojećoj praksi riešavaju dotičnomu odsjeku dodijeljeni šumarski vještaci, koji ipak ni jedni ni drugi neimadu zato potrebito i propisano ospozobljenje, te se takovim postupkom može jedino raditi na uštrbi, nipošto pako u korist stvari.“

„Pitanje jest dakle, da li je taj u nas sada vladajući postupak u obće zakonit i korektan, čime se može opravdati i na kojem li se pravnom temelju osniva, pošto šumski zakon u tom pogledu jasno političke oblasti i političke činovnike, ne pako vještake šumare označuje sudei i razpravitelji.“

Na to pitanje odgovara uredništvo rečenog lista, dalje:

„Na ovo pitanje odgovor može biti posve kratak, a odgovorio je nanj i sam poštovani pisac onih redakah. Ni po šumskom zakonu od 3. prosinca 1852., koji je u eden u Hrvatskoj i Slavoniji car. patentom od 24. lipnja 1857., ni po kasnijih propisih neodređuje se drugo, nego da o prekršajih šumskih (o šumskom kvaru) razpravlja i sudi politička oblast. Zadaća tako šumara i nadšumara posve je jasno opredjeljena, a medju te zadatke nespadaju razprave i sudjenje o prekršajih šumskih. Zato nemožemo pojmiti, kako se i kod podžupanije i kod druge molbe može ovaj posao povjeriti osobam, koje doduše mogu i moraju biti vještaci u poslovnih šumarskih, ali nisu juristički obrazovane.“

O lovu u Srbiji. Čitamo u „Težaku“ broj 2. t. g. — Gospodin ministar narodne privrede, doznav da se po občenarodnim šumama nemilice tamani zabranjena divljač, izdao je razpisom od 13. januara ove godine br. 92, naredbu svima načelstvima da obrate „ozbiljniju pažnju na to, da se u buduće ni u koje doba godine po občenarodnim šumama ne lovi divljač, koja je zakonom zabranjena, i da one, koji bi protivno radili podvrgava najstrožoj kazni, kako bi se koristna divljač od nerazložnog tamanjaštva štedila, a s druge strane pribavilo više poštovanja zakonskim opredjeljenjama lova.“

Zakonsko opredjeljenje, koje se odnosi na lov (§. 379. kazn. zakona) glasi:

„1. Srne koštute, jelene i divlje koze nije slobodno nikad loviti; i ko bi lovio kaznit će se novčano do 50 dinara i 52 pare do 151 dinar i 56 para dinarskih.

2. Jarebice, prepelice, divlje kokoši, zeceve i tetrebove nije slobodno loviti od 1. marta do 1. augusta. No i u samo ovo vrieme izuzimaju se smjesta oko mineralnih voda; ali onde nastanivšim se gosti mogu samo u ataru ove mineralne vode loviti.

Onaj koji protiv ove druge točke postupi, kaznit će se novčano od 5 dinara i 6 para do 15 dinara i 16 para dinarskih.

3. Lovcima se zabranjuje zagrada razvaljivati ili da inače sami ili sa psima potudjim vinogradima i njivama juriti. Onaj koji bi to činio da se kazni novčano do 15 dinara i 16 para dinarskih i da plati svu štetu."

Naredba tičuća se urbarno občinsko šumske uprave područja podžupanije zagrebačke. Kr. podžupanija zagrebačka, za statu na put raznovrstnim zloporabam u pogledu uživanja i exploitiranja urbarno-občinskih šumah, od ovlaštenika, kao i čuvarskog osoblja, izdala jest na dne 26. veljače t. g. pod br. 2650., posebnu naredbu glede doznačivanja i izdavanja ogrievnih i gradjevnih drah pravoužitnikom područnih šumsko imovnih občinah (na temelju naredbe visoke vlade od 4. ožujka 1871. br. 2144. i patenta od 24. lipnja 1857.) koje sadržaj u interesu stvari, kako slijedi u cijelosti priobjejmo:

§. 1. Svako samovoljno sjećenje po občinskim šumah, toli od strane pravoužitnikah, odnosno ovlaštenikah, koli i od strane članova šumsko-imovnih odborah ili po njihovom samovoljnem naputku, najstrožije se zabranjuje.

Nesmije dakle, bez dozvole kr. ove podžupanije, ni kotarsko-občinski šumari, ni lugari a ni šumski odbornici spomenutih imovno-občinskih odborah, nit komu davati, niti prodavati ili doznačivati drva, ili ine užitke iz občinskih šumah.

§. 2. Svaki ovlaštenik t. j. svaki vlastnik urbarialnog selištrog posjeda, svaki žiljer i inji prigodom segregacije vlastelinske šume pravom drvarije odijeljeni žitelj, imade pravo koristiti se tom odijeljenom sada občinskom šumom, samo u smislu postojećih zakona i naredaba.

Pravo uživanja, kao i razmjerje istoga, temelji se na odluci segregacionalne parnice t. j. na temelju pripadnosti dopitane ovlašteniku bud po kolikoči urbarialnog posjeda ili po selištu, bud pako i po inih možebitnih zakonitih naslovinh suvlastničtva na občinsku šumu.

§. 3. Rukovodjenje, doznačivanja i izdavanja šumske užitakah, na temelju pravnog naslova, spada, u koliko kr. ova podžupanija tomu dozvolu nije uzkratila, nadležnomu ovopodručnomu šumarsko-upravnomu osoblju, t. j. kr. županijskom nadšumaru i kotarsko-občinskim šumarom.

§. 4. Svaki ovlaštenik, te u obće svaki onaj občinar, koj misli, da imade u smislu §. 2. o. n. pravo uživati i koristiti se občinskom šumom, ma sve da mu upravni odbor šumske občine, možda to pravo i poriče, imade pravo pritužiti se uzkraćenja tog prava radi, kr. podžupaniji dalje odluke radi.

§. 5. U slučaju opravdane potrebe, imade svaki ovlaštenik pravo tražiti bezplatno izdanje pripadajuće mu gradje i gorivne pripadnosti iz občinske šume.

§. 6. Ovlaštenici, kojima je gradja potrebna, imadu to u pravilu najduže, do konca mjeseca srpnja svake godine putem občinskog poglavarstva javiti područnomu kotarsko-občinskomu šumaru, koji će izviditi zajedno sa šumskim odborom svojedobno odnosnu potrebu, kao i onu okolnost, da li se potrebita gradja iz dotične šume može prema gospodarskoj osnovi izvaditi.

Odluka, ima li se kojemu ovlašteniku zatražena gradja i u kojoj kolikoči dati ili ne, spada unutar ustanova te naredbe u prvom redu šumskom odboru, koji imade svoju odluku s dotičnimi spisi putem svojega občinskog poglavarstva podnjeti ovoj kr. podžupaniji na odobrenje.

§. 7. Polag postojećih propisah, pripada ovlaštenikom na ine gradjevine pripadnosti bezplatno iz občinske šume, jedino toliko na drvu, koliko je polag urbara dosudjeno t. j. u pravilu samo gornja gradja za krov kuće i staje, neračunajući ovomo šindru i daske.

Pravo tražiti bezplatno izdanje takove gradje, imaju nadalje u svaku dobu i oni žitelji, koji su požarom ili poplavom kuću ili staju izgubili.

Nadalje imadu pravo tražiti bezplatno izdanje gore naznačene gradje iz obćinskih šumah oni žitelji, kojim je kuća dopala u tako ruševno stanje, da razsulom prieti, i to u slučaju ako je dokazano, da su tako ubogi i siromašni, da si inače potrebnu gradju namaknuti nemogu.

Oni žitelji, koji su uslijed obavljenе diobe zadruge, kod razdiobe u mjesto kaće odštećeni gotovinom ili inače, neimaju prava na traženje bezplatnog izdanja gradje, potrebne kod gradnje novih zdanja iz obćinske šume.

Dozvoljivanje gradje u svakom slučaju ograničeno je gospodarskom osnovom dotične šume.

§. 8. Drva za gorivo kao i gradju, doznačivati će kotarsko-obćinski šumari uz sudjelovanje šumskog odbora i lugarah u smislu i u granicah ustanova sjećnog reda i sastaviti se imajućih šumsko-gospodarskih osnovah, na mjestih i načinom ustanovljenom po kr. županijskom nadšumaru.

Dan doznačivanja drva imati će obćinski šumari putem lugarah, a eventualno i službeno putem poglavarstva obćine, pravodobno odnosnim ovlaštenikom oglasiti, a isto tako imat će kotarski šumar svaku takovu doznaku prije i pravodobno prijavljivati ovoj kr. podžupaniji znanja radi.

§. 9. Doznačivanje gradje i liesa u obćinskih šumah imat će se u smislu tih ustanova u pravilu jedino zimi obavljati.

U vanrednih slučajevih ipak kao na pr. u slučaju dogodivše se elementarne nesreće, moći će kotarski šumar na temelju dozvole kr. podžupanije takodjer i u drugo doba obaviti takovu doznaku.

Gorivno drvno doznačivati će se ovlaštenikom tečajem mjeseca rujna, listopada i studena svake godine.

Kolje, u koliko je takovo možda proredjivanjem šumah dobiti moći, ili u koliko inače ovlaštenikom pripada, doznačivati će se tečajem mjeseca siječnja i veljače.

§. 10. Doznačivanje drvih imade slediti na sljedeći način: stabla stoeća, koja u prsnoj visini 1,5 metara iznad zemlje mijereć imadu 14 cmt. i više debljine, obilježuju se batom šumskim; kod stabala slabih i pruća, imati će šumar vazda točno raztumačiti odbornikom šumskim i lugarom, ter primjerom pokazati ono drvlje, što je slobodno uzeti; kod drvlja ležećeg i opalog pak, imat će se ono pokazati na mjestu, kod panjevah, kolja, suvaraka i sitnoga drvlja pak, u koliko je to potrebno imati će se označiti još i mjesto, gdje će se smjeti kupiti.

Samo razdielenje kolja i sitnoga dryva na ovlaštenike imade slediti vazda tako, da se sve kolje i sitno drvlje prije svega posjeće, zatim u mjere složi, a onda bud po mjeri, bud po broju komadah (100) podieli, prema užitnom pravu ovlaštenika.

§. 11. U koliko bi za pravedno razdielenje drvarije ili inake šumske radnje, potrebno bilo kotarskom šumaru težakah, dužni su ovlaštenici takove pravodobno i u razmerju pripadnosti jím, šumaru staviti na razpolaganje; isti može takove ipak samo na temelju podijeljene dozvole po kr. podžupaniji, putem poglavarstva obćine zahtjevati od odnosne šumske imovne obćine.

§. 12. U slučaju, da u obsegu koje imovne obćine, nebi bilo u šumi drugog stabalja, van sposobna u prvom redu za gradju i lies, imati će to odnosni kotarski obćinski šumar, u koliko takav slučaj već i u samoj drvosjećnoj osnovi nebi predviđen bio, putem kr. žup. nadšumarskog ureda, pravodobno kr. podžupaniji prijaviti, dalnje odredbe radi u smislu ustanova §. 13. o. n.

§. 13. Pošto debljevina jedrih, zdravih i cienih hrastovah, svojom novčanom vrednošću i uporabivošću, znatne glavnice predočuje, ter pošto se nadalje polag ustanova zakona šumskoga samo kamati šumske glavnice trošiti imadu, potražiti će se u smislu ustanova §. 12. o. n. dozvola u visoke kr. zem. vlade, da se u takovih šumah prema potrebi dozvoli i predhvati (ako li su inače stabla sjeć dorasla) u toliko, da se debljevina takovih hrastovah po dotičnu imovnu obćinu unovčiti uz-

mogne, takodjer i izvan redovitih sječinah, dočim će naravno gradjevina i odpadci i u tom slučaju imat ostati ovlaštenikom, na ime gorivne pripadnosti.

§. 14. U smislu ustanovah §§. 12. i 13. o. n. u pravilo nije slobodno, za lies i gradju sposobna debla, na ime gorivne pripadnosti doznačivati ovlaštenikom, pošto takav učin neodgovara ni smislu šumskog zakona niti pravilom racionalnog šumarenja.

§. 15. Onaj ovlaštenik, koji drvo doznačeno mu, do slijedećeg proljeća t. j. do polovice ožujka izvezao nebi, gubi u smislu postojećih zakona, nanj pravo vlastništva, te će se takovo bud u korist šumsko-imovne obćine unovčiti, bud pako kod slijedećeg redovitog doznačenja iznovično doznačiti.

U vanrednih slučajevih može se rok izvoza takovog drvlja, na molbu šumskog odbora, takodjer i produljiti. Svaki ovlaštenik imade pravo jedino na ono drvlje, koje mu je odkazano, prisvoji li si pako drugo, imat će se proti njemu postupati u smislu ustanovah zakona šumskog, kao da je počinio šumski prekršaj ili štetu.

Ovlaštenik, koji bi doznačeno mu i odkazano ter odveženo drvlje išao prodati ili u obće unovčiti, kaznit će se globom od 5 do 50 for. odnosno zatvorom od 1 do 14 danah.

§. 16. Za da šumski uredi budu mogli u smislu tih ustanovah raditi, imat će svaki kotarski obćinski šumar, vrhu ovlaštenika područnih obćinskih šuma sastaviti i voditi u dva primjerka, pomoću odnosnih poglavarstvih političkih obćinah t. z. temeljnu knjigu ovlaštenika, u kojoj će biti polag obćinah upisani svi ovlaštenici po naslovu i pravnom razmjeru uživanja na šumu. Jedan primjerak tih temeljnih knjigah imadu kot. šumski uredi dostaviti na pohranu kr. županijskom nadšumarskom uredu.

§. 17. Kao što ovlaštenici obćinskih šumah, takove samo po razmjeru pripadnosti uživati mogu, isto tako imati će oni po razmjeru tog užitnog prava (u koliko možda ini dohodci obćine kao n. pr. žirovinski, paševinski i t. d. tomu dotali nebi) doprinošati takodjer i k pokriću troškovah šumskog poreza, uprave i čuvanja.

§. 18. Vrhu svega tečajem godine izdanog drva ovlaštenikom iz obćinske šume, imati će kotar. šumar voditi točni upisnik i račun.

Ovaj račun imati će voditi posebno za gradjevno, a posebno i opet za gorivno drvo, uz naznaku dozvole kr. podžupanije. Taj se račun koncem svake godine imade dostaviti kr. žup. nadšumarskom uredu na dalnje uredovanje.

§. 19. Osim redovitog obilaženja kotar. obćinskog šumara kotarom za vrieme doznake drva za gradju i ogrev u smislu ustanovah §. 9. o. n., imati će kotarski šumari obzirom na ustanovljeni putni i dnevni paušal, još bar 5 putah u godini, obići sve područne im obćinske šume računajući pri tom vazda mjesec danah medju jednim i drugim putovanjem.

U koliko bi pako u vanrednih slučajevih tom sgdom bila takodjer i opravdana vanredna doznaka drvlja u smislu ove naredbe, imati će kot. šumar takove izvan vremena spomenutog redovitog obilaženja kotarom, jedino o trošku stranke obavljati.

§. 20. Obćinska poglavarstva dužna su kotarske šumare u pogledu uspješnog vršenja ustanovah ove naredbe svojski podupirati. Kotarsko obćinski šumari i lugari pak dužni su svaki prestupak, protiva tuj spomenutim ustanovam, prijaviti kr. podžupaniji dalnjeg uredovanja radi.

Šume i šumsko gospodarstvo u Srbiji. (Po M. Babiću). U organu poljoprivrednog društva u Beogradu „Težaka“ br. 2, nalazimo medju ostalim slijedeće podatke u pogledu šumarstva, okružja kragujevačkog u kraljevini Srbiji:

U srezu Jaseničkom, okružja kragujevačkog imade ponajviše bukovih šuma. Osim bukve nalazimo tamo još slijedeće glavnije vrsti drveća, Graduna cera i lužnjaka hrasta, briestove i grabove, uz ine sitnije vrsti, koje su ipak samo pojedince po šumama raztrežene. Najveći se dio šumah stera po planinah Kuljija, Benčac, Baljkovica i Klešte-

vica. Najveći je dio šume obštenarodnih no kao što svakud u Srbiji, tako su i taj šume te izpresjecane obštinskim kao i privatnimi zavati.

Šume te stoje pod pazkom posebnog čuvarskog osoblja, koje obćine plaćaju i namještaju. Štetočinci kao i oni koji bi šumu svojевoljno sjekli, prijavljuju se srezkoj oblasti. Tko se osudi imade platiti u obćinsku blagajnu (čija je šuma gdje je sjekao) po 14 dinara i 40 para dinarskih, za svako posjećeno drvo, na ime odštete, a krom toga se osudjuje još i na zatvor od 4 do 7 dana na ime kazni. Posljedice prekomjernog sjećenja gore ju se već upoznavaju u tom kraju, što se osobito u nepravilnostih vjetrova i klime očituje — al uzprkos svega toga ipak se slabo nastoji oko podizanja i pomladživanja šuma, izuzam obćinske šume u rudničkom okružju, gdje se na šumu i šumski uzgoj dovoljno pazi, toli od strane obćina, koli i od strane pojedinaca.

Šume ponajpače za poslednjih decenija propadoše. Tako n. pr. šuma u Valjkovici i Kleštevici, tek poharana prije 17 godina, najme od onda, odkada se seljaci okolišne šume počesse svadjeti, tražeći da se šuma podieli. To bi napokon, na najveći uštrb šume i učinjeno, no od ono doba i nestalo šuma. Najžalostniju sliku u tom pogledu pruža među ostalim, daleko poznata braščka planina ili Valjkovica, u kojoj se god. 1804. bio na Turke podigao Karagjorgje, za oslobođenje Srbije. — Ova za onda još prašumom obrasla planina, danas već ni panjeva nema, u mjesto šume danas su tamo u najboljem slučaju njive i vinogradi. Nestalo je šuma sbog nesloge žitelja, a prava je pri tom sreća, da je tamošnje toli dobro za njive, da ih ni u Mačvi ni porečju boljih neima!

Da je i u tom kraju Srbije, velik dio obštenarodne šume zavatanjem i prisvajanjem pojedincih, prešao u privatne ruke samo se slobom razumjeva. Prisvajanje se to sastojalo iz 1, 2, 3 do 4 dana oranja, a početak mu obično takav, da zavatač napravi na dotičnu mjestu koje prisvojiti želi svinjac, pa posle počeme okolišno drveće po lako sjeći. Nadje li se, koji će tužiti zavatača kod kapetana, tad ovaj po starinsku izadjе na lice mjesta; te razvrgne ogradu na 5—7 mjesta, a uz to kazni prisvajača sa 20 do 25 batina, i 5 do 9 dana zatvora kod srezkog poglavarsvta. Čim pako izadjе iz zatvora, a on i opet popravi i posagradi onu istu zagradu, te počeme uživati tu zemlju, dok nepostane usled tog uživanja njegovom svojinom. Takovim bje načinom spomenuta Valjkovica planina sva razgradjena i podieljena.

Služnosti se sastoje u drvariji, paši i žirenju. Svakomu je žitelju slobodno prema obćinskom zaključku stanoviti broj svinja bezplatno na žir upuštati, nu često se ipak žirovina takodjer i u zakup daje trgovcima, a unišli novac teče u obćinsku blagajnu. Obćina nadalje dozvoljava i izdaju potrebitog goriva kao i gradje pojedinim suvlastnicima iz obćinskih šuma, gradjevna pripadnost daje se za gradju kuće, hambara, koša itd. Šumsko gospodarstvo rukovodi srezni šumar, ovaj takodjer i doznaku dozvoljene gradje u prisutnosti ovlaštenika obavlja. Isto se tako iz tih šumah podmiruje takodjer i državna potreba na drvu, kao n. pr. gradja potrebna za čuprije, brzovjavne stupove itd. Ovlaštenikom jest zabranjeno prodavati drvo, podieljeno im na ime pripadnosti — slobstvene šume međutim slobodno im i trgovcima prodavati.

Trgovina s drvima, većinom jest samo mjestna, izuzam ono malo što se u najnovije doba izvaja za željezničku potrebu. Gorivo se prodaje na kola, jedna kola dobrih sirovih drva ili bukovih košta 2 do 3 dinara. Glavni drvotrošeći obrti jesu: račarski, stolarski, kolarski i strugarski — zanatlije sami su domaći ljudi u tom kraju. Hrastove šume, osobito proljeti rado pozebu, i tim žir nerodi, a narod veli, da kad na dan sv. Ilijе zagrimi, da se onda žir i orasi pokvare, najviše kvača pako nanašaju šumam gusjenice, a poimence zbilo se to lanjske godine. Divljač imade dovoljno u tom kraju a naročito kurjaka, lisica, zeceva, tvoraca, jazavaca, veverica i po gdjekoja kuna.

Buduća poraba hrastovine u brodogradnji. Prigodom X. sastanka meklenburžkih šumarah, izjavio se, pogledom na pitanje; hoće li se hrastovina u buduće uporabljivati u brodogradnji, jedan prvih brodograditelja iz Rostoka na sliedeći način: Već

danasmožemo uztvrditi, daće u brodogradnji željezo i ocel iztisnuti u manjoj ili većoj mjeri hrastovinu i to pravom, u koliko bo te tvari u svakom pogledu bolja svojstva po brodogradnju imadu, od drva. Kao osobita svojstva željeza pako iztiče se: 1) Ladja načinjena iz željeza mnogo je laglij, a po tom imade veću nosivost, od ladje drvene, istoga objama. 2) Željezna je ladja, ako li je valjano sagradjena trajnija, ter manje izvrgnuta pogibelj razbijanja kod bure, ona se nesvije tako lako, kako to kod starijih drvenih ladja u pravilu biva. Iz ovoga se uzroka već odavna za parnjače umjesto drva uporabljuje željezo ili ocel. 3) Glavni uzrok međutim s kojega se željezo voli od drva, jest u tome, što se hrastovi oplatei, u unutarnjem dielu ladje, osobito u tropičkih krajevih, ili kad se tovari ladja uslied poduljeg puta svruče, često od crvene truleži raspadaju, tako da se često već kratko vrieme iza novosagradjenja broda i opet izmjeniti i popravljati moraju.

Već iz ovoga pako, moći je zaključiti, da će gradnja brodova iz drva u buduće, svakako u mnogo manjoj mjeri sliediti, ma sve i da i neće posvema prestati. Imade bo slučajevih, gdje se drvene ladje malo ne izključivo uporabljaju, tako se ova n. pr. izključivo za transport velike gradje upotrebljuju, zatim za prevažanje soli, salitre itd. u koliko bo ova posljednja željezo odiše troši — nu u tu će svrhu ipak i sada postojeće ladje, još za dugo bit dostatne, a to tim više što se drvene ladje danomice u svjetskom prometu izmjenju željeznimi.

Jedino trabakuli, ter ine ladje, služeće za promet duž obala itd. biti će po svoj prilici još za dugo gradjene iz drva, svakako se pako za dugo vremena još nemože izčekivati veća potrebitina drva u brodogradnji, sva ta svoja razmatranja zaključuje spomenuti brodograditelj sliedećom opazkom: „Po mom nemjerodavnom mnenju preporučivao bi se uzgoj hrastovih šuma u svrhe brodogradjevine u buduće samo još u blizini obale, ter osobito na tlu izvrstne kakvoće.

Splavljanje drva po moru. Čitamo u „Zeitschrift der deutschen Forstbeamten“ str. 46. Nedavno se odpremila jedna orijaška splav drva, iz Svt. Ivana u Americi u 600 englezkih miljih odaljeni New-York. Taj se način transporta morao toga radi obaviti, što bio inače taj transport trupaca u duljini od 65 stopa, došao na 25.000 dolara. Splav se ta sastojao iz više pramih, svaka imaće po 500 komada trupaca u 11 svježanja. Vezana bi splav lanci, medju pojedinimi prami pako bijaše dovoljan razmak, za da se takove nerazbiju o valovih. Svaka pram imaće oko 500 centih, ukupna duljina splavi pako bila je 800 stopa, a vukoše ih dve dobre parnjače ladje. Spomenuti put prevljen za deset danah.

Pokušano umorstvo lugara. Da je lugarsko osoblje izvrgnuto vele osveti svih štetočinaca poznata je stvar, nu vrlo je žalostno, što se u najnovije doba navale na to osoblje sve to više mnažaju, tako je i opet 28. veljače t. g. pokušano umorstvo lugara zagrebačkog nadbiskupskog vlastelinstva Ivana Painčića, kad se je isti naiše na rečeni dan oko 6 ure po podne iz šume vraćao kući, prolazeći medju vinogradim, izbacim njeki lupež nanj dva hitca, raniši ga pri tom na sreću samo lahko u zatiljak i lievu ruku. Kako je bila tmina žali Bog nije mogao prepoznati lopova. — Odnosna prijava učinjena bi odmah kod kr. podžupanije Križke.

Traži se šumski vježbenik. Vlastelinstvo „Kutjevačko“ u Slavoniji, želi namjestiti valjana šumska vježbenika. Oni koji to mjesto polučiti žele, neka se izvole obrati na tamošnjeg šumarskog upravitelja g. M. Radoševića, daljnje ubavjeti radi.

Književnost. U knjižari Viktora Fritscha u Osječku izašla je netom treća naklada, poznatog diela ravnatelja Adolfa Danhelovskog „Handbuch über die Erzeugung und Berechnung des deutschen Fassholzes, für Forstmänner, Holzhändler und Fassbinder“. Knjiga providjena jest sa više prekrasnih slika, a ciena joj 2 f. 50 n. Okolnost, da veleštovani g. pisac jur već treću nakladu priredio najbolje svjedoči, koli važno i vredno jest to dielo našeg prvaka na polju šumoznanstva.

Njemački streljački savez. Njemački streljački savez. (Bundesschützen) imati će svoj VIII. obči sastanak ljetos 20.—27. srpnja u Lipskom, iz Tirolske prijavilo se je već do sada više stotina streleca, da će sudjelovati. Koliko mi znamo u Hrvatskoj imamo danas jedino još u Zagrebu i Belovaru streljačkih družtva — nebili naši šumari mogli i drugut takova ustrojiti? — Tim bo ne samo da se odrasli i muževi ugodno zabavljaju no i inače su takove družbe u današnje ratoborno doba velekoristne i po istu državu.

Barbarizam. Da u našeg naroda žali bože zloba, bar u njekih krajevih očito napreduje, dokazuje nam medju ostalim i sledeći slučaj baš barbarske osvete: Žitelji i ovlastenici urbarne šumske-imovne občine „Lužan“, u području političke občine „Popovec-Moravče“ podžupanije zagrebačke, na glasu kao haračitelji občinske šume. Njihova šuma „Bradoševina“ za poslednjih godina bje toli nemilice poharna, da je kr. podžupanija napokon morala dotičnu šumu, u smislu §. 19 zakona šumskog staviti pod zabranu, postavivši suovaštenika i žitelja iz Lužana, Nikolu Hranjea sejestrom rečene šume. Ovaj vršeć po mogućnosti svoje dužnosti, u brzo posta cilj svih lopova rečene šumske imovne občine, koji nemogavši se inače osvetiti tom čuvaru občinske imovine — izsjekoše mu pred koji dan čitavo trsje, počiniv mu tako štete do 500 for. — Ovaj slučaj međutim nije osamljen, jer se slično lanjskog ljeta dogodilo takodjer i prdsjedniku urbane šumske-imovne občine Markuševce, u području političke občine Sesvete — i jedan i drugi bo postao je istim načinom žrtvom najgadnjeg barbarizma — i tako danas u rečenih občinah već malo nemoguće poštenijeg seljana sklonuti, da se prime časti seuestra občinske šume. — Doista vrlo žalostno.

Nove povelje hrvatsko-slavonskog šumarskog družtva. Predsjedništvo šumarskog družtva, dalo jest netom u poznatom lithografskom zavodu gosp. C. Albrechta načiniti nove povelje (diplome) za članove hrv.-slav. šumarskog družtva. — Povelje te kud i kamo su ljepše i ukusnije izradjene od dosadanjih, te služe u pogledu izrade upravo na čest gori spomenute kamenotiskare. — Gospoda članovi neimajnći još družtvene povelje neka nečase, takova zatražiti u družtvenog tajnika p. n. g. dr. V. Körskeny-a.

Nabava kopijah katastralnih mapa. Kr. ugarsko ministarstvo financijah izdalo je 1. kolovoza 1883. br. 47661 sliedeću naredbu, tičuću se nabava kopijah katastralnih mapa, iz koje, izpustivši ostalo, u interesu stvari sliedeće i po nas važnije stavke spominjemo.

Kopije operata potanke katastralne izmjere i predhodećega ovomu trigonometričnoga trianguliranja i opisa medjih mogu se po svakomu nabaviti. Kopije mapa izdavaju se u pravilu u kamenotisku, a dobivaju kod katastralnog arkiva mapa u Zagrebu. Sada u krijeosti stojeće pristojbe, koje se erarn imadu plaćati za izdavanje kopija, jesu: Za zapisnike opisa kotara plaća se za svaki arak 30 novč., a za kopiranje spadajućih k njim nacrtu pak prema veličini dotičnoga kotara nagradjuje se za površinu od jednog do pet tisuća jutara sa 2 for. a. vr., za preko pet tisuća jutara do 15.000 jutara sa 4 for., a za preko 15.000 jutara sa 6 for. Cene kopija katastralnih mapa različne su prema tomu, jesu li kopije kamenotiskane ili su slobodnim ručnim risanjem načinjene.

Glede načina izdavanja tih kopija opažuje se, da: a) kamenotiskane kopije mogu se dati na prodaju u primjercih, protežućih se samo na jednu cielu občinu; prodaji pojedinih listova pakto samo u toliko može mesta biti, na koliko su podpuni primjerici već okrnjeni prodajom polag listova u predidućih vremenih.

Cena kamenotiskanih kopija, narnčenih polag občinah u podpunih primjercih, računa se za svaki primjerak, za svaku tako zvanu „česticu jutra“ što postojenjem jutra i čestice, sa jednim novčićem. Nu kad se od iste občine na jedanput pet primjeraka preuzimlje, ima mesta popustu cene sa 20%.

Pojedini listovi okrajenih primjeraka računaju se bez iznimke sa 2 for.

b) Za kopije mapah, pravljениh slobodnom rukom, ima se plaćati za svaku česticu jutra 2 novč., osim toga pako za svaki arak upotrebljenoga k tomu holandezkoga regalnoga papira 20 novč.; napokon za kopiranje drugih, sastavni dio katastralnih operata sačinjavajućih spisa i zapisnika ima se plaćati za svaki arak 30 novč.

Kako se dade žigica zapaliti na vjetru, da neugasne. Koji nas nije još došao u nepriliku, neimajući kresalo i gubu, a hoteć si upaliti kod vjetra lulu žigicom? Pa ipak koli lasne tomu odmoći — žigica se na četvero sve do glavice (fosfora) razciepi, pa se zatim upali. Tako razciepljena žigica neće ugasniti ni na najjačem vjetru.

Kako možemo opredieliti kakvoću gradje mehkog drveća. Za ustanovljenje kakvoće gradje četinjača služe nam polag jedne sitnice u „Holzindustrie-Ztg.“ sliedeća obilježja: 1. Cetinjače, osobito debla od bora, uzrasla po visinah, bolja su od onih uzrastlih po nizinah i močvarah, u koliko su bo stabla borova uzrastla po visinah uslijed vjetrova i nepogode vremena čvršća i jača od onih, a osim toga su po nizinah uzrastla debla često natrula i spužvasta. 2. Ako deblo na južnoj strani ogulimo, te udarimo li tad kladivom na tako oguljeni dio debla, tad možemo, ako li nam deblo zvonki glas daje, zaključiti na kakvoću istoga; bolestna debla tutnju daju. 3. Ako li su uzvisite česti kore sive boje, udubine pako crvenkaste, tad je deblo zdravo, nasuprot pako jest obilježje bolestnih debala, da su uzvisiti dijelovi kore bielkasti a udubine sive. 4. Oborimo li deblo, tad nam svjetlo-crvenkasti godovi sa bledimi, medju prostori označuju svježe, dobro, siviljasti godovi pako s bielimi medjuprostorii obumrlo drvo. 5. Kod oborenog debla pokazuje nam svojstvo prenosa glasa najbolje njegovu vrstnoću. Metnemo li uho na jedan kraj debla, na drugom pako damo po malo kucati, to ovo kucanje moramo dobro razabrati moći.

Autonomni zemaljski proračun za g. 1884. i šumarske gradjevine. Polag proračuna za g. 1884. predloženi su iz investicionalne zaklade za podpomaganje trgovine drvenom gradjom sliedeći izdatci: 1. Na ime prinosa za uzdržavanje šumske ceste Županje-Spačva 36.000 for. 2. Za dovršenje gradnje Bosutskе ustave kod Bosuta 20.000 for. 3. Za čišćenje rieke Bosuta, Spačve i Studve 3000 for. 4. Za uređenje Kopitnice i Drvolovku u gornjih riekah 3000 for. Ilići ukupna, u proračun uvrštena svota izdatka iznosi 62.000 for.

Uvaženja radi! Po primjeru inih strukovnih listova primat će i uredništvo ovoga lista, te će u listu bezplatno shodnim načinom objelodanjivati molbe radi služba, natječaje i oglase o popunit se imajućih kao i postić želećih izpravnjenih šumarskih, vježbeničkih kao i lugarskih mjesta; isto tako će se i odgovoriti na takove zamolbe dragovoljno pojedinim strankam dostavljati.

Madjarsko društvo na obranu lova. Upravljujući odbor madjarskog lovozaštitnog društva obdržavaše na due 24. veljače t. g. pod predsjedničtvom grofa Nadazdija sjednicu, u kojoj medju ostalim takodjer proračun za buduću godinu razpravljaše. Polag toga proračuna iznosi prihod društva na godinu 6060 for., izdatci pako 5200 for. Nadalje bude zaključeno, pozvati i ostala pokrajinska (?) lovozaštitna društva, da stupaju u savez sa tim zemaljskim društvom, a isto društvo odluci obratiti se na kongres ornithologični pitanjem, kako da se internacionalnimi ustanovama uzmognye jednolična doba zabrane za šljuke utanačiti.

Šumarsko učilište u Petrogradu. Godine 1882. bilo je na tom zavodu ukupno 195 slušatelja, i to u prvom tečaju 98, u drugom 47, u trećem 29, a u četvrtom pako 21 slušatelj. Od ovih svršilo je 90% realne nauke, ostali pako gimnazije. Po vjeri bilo je 56·16% grčko-iztočnih, 37·67% katolika, 2·54% protestanta, 1·09% izraelita i 0·36% muhamedanaca.

Slušatelji uživaju ista prava s onimi sveučilišta. Zavod svršilo je ukupno 20 slušalaca, i to 8 vrlo dobrim, a 12 dobrim uspjehom. Na zavodu predaje ukupno 9

profesora i 7 docenta, a osim toga namješteno je na zavodu još 5 asistenta, 1 nadzornik, liečnik itd. Sva tri odjela šumarske zbirke broje 1133 predmeta u vrednosti od 10.259 rubalja. — Godišnja subvencija zavoda iznosi 134.796 rubalja, od koje svote odpada na plaće profesorah, docenta itd. iznos od 51.232 rublja, na stipendije 17.500 rubalja, na zbirke 8793 rublja, za bolnicu 1156 rublja, za grijanje, razsvjetu itd. 15.923 rublja, a osim toga stoji zavodu godimice još i do 15.000 rub. na razpolaganje, unišlih za predavanje i t. d., od koje se svote upotrebilo na knjige 2737 rubalja, na šumski vrt 760 rubalja, za stolicu za botaniku 1596 rubalja, a 1000 rubalja za kemički laboratorij itd.

Tudjinei se samo vrlo rijedko kada i iznimno namještaju u Ruskoj za šumare, u koliko bo osim ovog zavoda slični zavodi još i u Moskvi i Novoj Alexandriji postoje, tako da se potreba na šumarih u samoj Rusiji dovoljno naobražuje, u državnu službu pako u obče samo ruske podanike i državljane namještaju.

XIII. skupština njemačkih šumara obdržavat će se ove godine pečetkom rujna u Frankfurtu na Majni. Poslovodstvo za tu skupštinu preuzeo je šumarnik barun Schott.

Promjena uredničtva. Počam od nove godine uzeo jest u mjesto odstupivšeg ministerijalnog savjetnika g. R. Miklitzu uredjivati „Oesterreichische Vierteljahreschrift für Forstwesen“ A. vitez Guttenberg, c. k. šumarski savjetnik i profesor šumarstva u Beču. — Po tome danas tri profesora šumarstva sa šumarske visoke škole u Beču uredjuju tri razna strukovna časopisa!

Pregledni nacrt šumišta Austro-Ungarije. Nakladom E. Hözlza u Beču izdan jest pregledni nacrt šumišta Austro-Ungarije (zajedno sa Bosnom i Hercegovinom), izradjen po Dru. J. Chavani, te se dobiva zajedno sa odnosnim skrižaljkama u svih knjižarah za cenu od 1 for. 50 novč. Karta jest prekrasna, bojam izradjena ter 43/58 cm. velika.

Nova naredba, tičuća se globe za šumske prekršaje. Visoka kr. zemaljska vlada izdala je na dan 29. veljače t. g. br. 43798 sljedeću obče naredbu: Glasom ustanove §. 3. zakona od 25. rujna 1881. o utemeljenju zaklade za promicanje gospodarskih svrhah kraljevina Hrvatske i Slavonije (Sbornik od g. 1881. kom. XX. br. 72.) teku u ovu zakladu sve novčane globe, ubrane upravnim putem na temelju pravomoćnih presuda za prekršaje šumskoga zakona, zakona o lovu, o poljskom redarstvu i u obče zakona i naredaba, postojećih na zaštitu i premicanje gospodarstva u zemlji, a isto tako i novčani iznosi, što unidju od prodanih stvari, zaplijenjenih na temelju ovih zakona.

Opaženo je međutim, da se od nekojih kr. podžupanija i občinskih poglavarnstava više spomenutoj zakladi nepripadno privadaju i novčane globe, koje polag obstojećih propisah za razne redarstvene prekršaje kao i za prekršaje propisnika za občinsku potrošarinu upravnim putem dosudjene pripadaju naročito ubožkoj zakladi one občine, u kojoj je prekršaj učinjen.

S tega se upućuju kr. podžupanije, (kr. kotarski uredi), ter područne im občine, da novčane globe, ubrane upravnim putem na temelju pravomoćnih presuda za razne redarstvene prekršaje, u koliko te globe zakonom od 25. rujna 1881. nisu namijenjene zakladi za promicanje gospodarskih svrhah ili nisu posebnimi propisi, proti kojima je pogriješeno, imoj kojoj naročitoj svrsi opredijeljene, vazda mjestnoj ubožkoj zakladi privadjati imaju.

K pitanju drvarije katoličkog svećenstva u bivšoj Krajini. Čitamo u „Občinaru“ od 3. travnja br. 14. pod naslovom: „Drva katoličkih župnika belovarske županije“ sljedeće:

Nadbiskupski duhovni stol obratio se je predstavkom, da naša vlada rieši prieporno pitanje o pravu drvarenja katoličkoga svećenstva u belovarskoj županiji, pa je dobio ovo riešenje od 16. veljače t. g. br. 2853.:

Povratkom spisa ovamo dostavljenih tamošnjim cjenjenim dopisom od 25. veljače 1871. br. 686. tičućih se prava drvarenja katoličkog svećenstva u bivšoj varadinskoj pokovniji, čast je ovomu kr. vladnomu odjelu na temelju u tom smjeru preduzetih razprava, zatim postojećih zakonskih ustanova glede pitanja: da li je sada poslije provedene segregacije šumskih služnosti u krajiškim državnih šumah dužna država ili imovna občina davati katoličkomu svećenstvu, odnosno crkvenim občinam deputatna goriva drva, sliedeće odvatiti:

§. 68. i 69. pravilnika za šumsku službu u vojnoj Krajini, koji je zajedno sa šumskim zakonom uslijed previšnje odluke od 3. veljače 1860. proglašen okružnicom od 7. veljače 1860. br. 474., nabraja sve služnosti, kojimi su obtorećene krajiške šume. Među ostalim navadja se glasom lit. b) §. 68. među timi služnostmi pravo krajiških crkvenih občina na dobivanje potrebitoga gradjevnoga i tvorivnoga, zatim glasom §. 68. gorivoga drva.

Ove šumske služnosti izlučene su na temelju zakona od 8. lipnja 1871. ob ustanovah za odkup prava na drvlje, pašu, uživanje šumskih proizvoda, koje krajišnikom pripada u državnih šumah vojne krajine, jer §. 1. određuje, da prava na dobivanje drvila, zatim na druge budi kojega imena užitke iz državnih šuma vojne Krajine, koja su občinam i krajiškim obiteljim zajamčena rečenim zakonom šumskim od 3. veljače 1860. podpadaju ustanovom prije pomenutoga odkupnoga zakona, zatim što §. 2. propisuje, da se ova prava imadu tako odkupiti, da se krajiškim občinam izluči i u podpuno vlastništvo preda polovica onih kompleksa državnih šuma, u kojih su do sada ušumljene bile, doćim druga polovica ostaje podpuno vlastništvo države.

Nadalje propisuje zakon od 15. lipnja 1873., o imovnih občina u hrv. slav. vojnoj Krajini, i to članak 10., da se samo šumski dohodci potjecujući iz šuma imovne občine, koji preostaju poslije podmirenja potrebština pripadajućih pravo užitnikom, u druge svrhe upotrebiti smiju, zatim članak 21. rečenoga zakona, da imovne občine odmah čim primu šume, sastave občenitu prometnu osnovu, pri čem valja dosta obzira uzeti na pokriće potrebština pravo užitnika.

Iz prenavedenoga sledi, da su služnosti budi kojega god imena, kojimi su državne šume obtorećene bile i koje su služnosti od države provedenom dijonom rečenih šuma na temelju prije pomenutih zakonskih ustanova izlučene, izključivo preše na šume imovne občine, koje su istim pripale u ime polovice u vlastništvo, ter se sada tomu doslideno to pravo katoličkoga svećenstva smatrati ima kao služnost crkvene občine, kojom su obtorećene šume imovne občine.

Ta tvrdnja obrazložena je i tim što glasom §. 6. lit. b) provedbenoga naputka A. koji spada k zakonu od 11. srpnja 1881. glede razjašnjenja ustanova zakona od 15. lipnja 1873. o imovnih občinah proglašena previšnjom rješitbom od 6. srpnja 1881., za krajiško u ono vrieme sjedinjeno područje, crkvenim občinam pripada pravo za pokriće gradjevnoga odnosno gorivoga drva za župnika, u koliko je ista dobio bio prije provedbe šumskih služnosti od države kao tom služnosti obtorećene ili bezplatno ili svaki put uz plaćanje podpune šumske pristojbe; u prvom slučaju bezplatno, u potonjem uz uplatu podpune šumske pristojbe.

Napokon ako je župnik pripadajuće mu drvo dobivao od župljana kao lukno bez posjedovanja države, to mu ne pripada pravo na dobivanje deputatnih gorivih drva iz šumah imovnih občina već ista ima izražiti od župljana.

Pošto se nadalje na temelju ustanova §. 6. rečenog zakona ob odkupu šumskih služnosti od 8. lipnja 1871. zatim članak 10. i 21., rečenog zakona od 15. srpnja 1872. o imovnih občina, koji je i kod križevačke i gjurgjevacke imovne občine u

krijeosti; točno ustanoviti ima, u kojih šumskih predjelih budu pravoužitnici po obćinah, svojom kompetencijom na dvih itd. potrajanu podmireni, zatim, da li i u koliko će dotjeći potrajni prihod ovih šuma za pokriće služnosti, učinio je vladni odjel jur shodne odredbe, da se jednako, kao što i kod ostalih imovnih obćina putem ustrojenja užitnoga kataстра, i na temelju sastavljenog gospodarske osnove mjera užitaka uglavi i zajamci, zatim prema tomu ukupno gospodarenje uredi.

Za sastavak užitnoga katastra nužna izvidjenja glede potrebite množine drva za crkvene obćine obavljaju se po jednom povjerenstvu i to na temelju gori pomenutih ustanova, po kojih se katoličkomu svećenstvu i nadalje način uživanja deputatnih gorivih drva osjegura, koji im je prije segregacije u dio pao, i koj njihovoj potrebi i potrajnemu prihodu šuma odgovara.

Uprava i gospodarenje sa obćinskim šumama u području kr. podžupanije Osječke. Vadimo iz godišnjeg izvještaja kr. podžupanije osječke, podnešenog ovogodišnjoj podžupanijskoj skupštini, sliedeće: „Glede uredjenja uprave gospodarenja i uživanja kao i ne manje glede uzgojenja i kulturnih radnjah, poduzetih i proizvedenih tečajem g. 1883. u obćinskih šumah, ima slavna skupština na točki II. dnevnoga reda posebno glavno izvješće županijskog nadšumara, pa s toga se ovdje naglasuju samo izvanredni dobitci, što su jih pojedine urbane obćine u godini 1883. prodajom stabala iz svojih obćinskih šumah polučile i to imenito je: obćina Harkanovec prodala 200 hrastovih stabala za svatu od 2905 for., obćina Golince 573 hrastova stabla za iznos od 6115 for., a obćina Rakitovica 271 hrastova stabla za cenu od 1625 for.

Ovom prilikom čast mi je slavnoj skupštini izvestiti o temeljnih glavnicih, koje ovopodručne obćine koristonošno uložene imadu za prodano drvje iz njihovih šumah, te od kojih glavnicih urbarski ovlaštenici kamate dobivaju.

Tih glavnicih imadu urbarske obćine: Šlivoševci 38.000 for., Lacić 90.151 for. Kapelna 87.780 for. Podgajci 88.250 for. Poreč 21.000 for., Camagajevci 20.550 for. Beničanci 504 for. 50 novč., Marčanci 16.474 for. 28 novč., Čadjavica 12.250 for., Moslavina 15.986 for. 80 novč. Viljevo 13.550 for., Ivanovec 1683 for. 45 novč., Zelčin 1150 for. 22 $\frac{1}{2}$ novč., Petrijevci 20.147 for. 4 novč., Golince 168 for. 2 nov., Kucanci 10.000 for., Budinci 32.856 for. 92 nov., Habjanovci 14.612 for. 35 nov., Poganovec 23.033 for. 59 nov., Brodjaci 28.332 for. 48 nov., Koška 6805 for., Harkanovec 1400 fr., Radiković 3000 fr., Bizovac 27.356 fr., Martinci 12.977 fr., Podgajci 7084 for. i k tomu još obćina Poreč sa 4346 for., ukupno 599.449 for. 65 $\frac{1}{2}$ nov.

Svakako liepi uspjeh valjane uprave, koja se tim više izticati mora što znamo, da se po drugih krajevih naše domovine glavnice potičuće od prodaje obćinskih šumah, ne samo nepričuvaše, nego baš raztrošno i uz znanje odnosnih oblastih, koje tako potpaše, a naročito se žaliboze veći dio tih glavnica podielivao među ovlaštenike bez potrebe, a donjekle baš i bez prava — tako da odnosne obćine danas neimaju ni šumah, ni glavnica, al imadu zato šikare i dugova!

I opet ubiše lugara. Dne 6. ožujka sastao je lugar Janos Gilić u šumi „Kovačica“ žitelja Stjepana Kulića iz Eminovca u podžupaniji požeškoj, koji je krao drva, te mu oduze sjekiru. Kad no se poslje toga Gillé vratjao iz šume kući, dočeka ga. Kulić u zasjedi u voćniku, navali na njega ter ga lopatom toli silno udari po lubanji, da je Gilić drugi dan uslijed tako zadobivene ozlede umro. Ubojica predan je pravdi.

Poučno putovanje u Francezku. Mi jur u poslednjem broju ovoga lista spomenimo, da austrijska vlada nakana poslati njekoliko vještaka u Francezku, za da tamo pod vodstvom kojeg šumara prouče radnje oko pošumljivanja goljetih — pod jedno pako iztaknusmo takodjer i skromnu želju, nebi li i naša visoka vlada upotrebila tu priliku ter omogućila kojemu naših šumara, da se tom toli važnom i poučnom putovanju priključi. — Naša se ta želja međutim žali bože neizpuni jer eno odnosni odaslanici austrijske vlade jur odputovaše zdavna u Francezku. — Na čelu odaslanikih jest poznati e. kralj. šumarski nadsvayjetnik Ivan Salcer — zatim naš zemljak

c. kralj. zemaljski šumski nadzornik u Zadru Ferdo Žigmundovsky — uz c. kralj. zemalj. šumskog nadzornika Franja Sudu iz Celovca, c. kr. mjernika Edmunda Markusa i c. kr. šumarske povjerenike Dragutina Gomera iz Celja, Adalberta Pokornoga iz Graca, Cornela Riedera iz Merana i Jakoba Marescha iz Welsberga.

Odaslanici sastadoše se na dne 2. travnja u Milanu, a dne 5. travnja stigoše u Digne (Departement Basses Alpes) od kde započeše pravo poučno putovanje, koje će trajati kroz dva mjeseca. Francezka je vlada, kako to bilo predviđjeti izdala na sve podčinjene oblasti shodne upute, za da se tim odaslanikom omogući čim uspješnije proučenje rečenih odnošaja i gradjevina.

Import prepelica. Da u Europi u obće danomice nestaje te plemenite lovine, poznato jest. Za da se pako ista i opet u naših krajevih udomi, nastoje svi lovci, osobito se pako u novije doba importira velika množina prepelica iz Alexandrije i Mesine preko Marselja u Francezku. U tu syrhу imade jur posebno uredjenih parnjača, u kojih se tečajem dobe od veljače do travnja, po 20—30 hiljada komada živih prepelica najedanput prevažati znade. Prepelice te love u mreža u okolišu gori spomenutih gradovah.

Francezka trgovina drvom. Francezka imade, kao što je to poznato, danas 967.120 ha. šumskog površja — koje se uz to još danomice umanjuje. Od ukupne proizvedene drvene gromade tek se 20% za gradju, ostatak pako jedino za gorivo uporabljuje od tuda i onaj silni uvoz gradjevnog drva u Francezku iz Hrvatske, Slavonije, Ugarske i Ruske, koji nadmašuje 10.000 m³. godimice u vrednosti od 278 milijuna franaka. Najviše gradje dobiva Francezka iz Austrije t. j. u godišnjoj popriječnoj vrednosti od 56,100,000 franaka.

Šumski požar. Javlja nam prijatelj: Dne 23. veljače porodi se u šumi vlastelinstva valpovačkog u Slavoniji pozemni šumski požar, zahvativ površje od 50 do 60 rali, a moguće se tek iz trosatnog napornog rada ugasnuti. Uzrok požaru tomu biti će nesmotrenost paljenja vatre po pastirčadi.

Dne 24. veljače t. g. posle podne, buknuo jest požar u šumi „Cret“ vlastništvo sela i gospoštije Male mlake kraj Zagreba. Izgorjelo jest do 10 jutrah branjevine. Sumnja se, da je vatra zlobno podmetnuta, od žiteljih, kojim bje u istoj šumi pošto je ista branjevina, zabranjeno pasti — medjutim krivci nisu još pronađeni.

Dne 17. ožujka t. g. porodila se vatra u šumi „Prolom“, s neopreznosti pastirčadi nu na sreću, da je požar odmah opažen po oružničkoj obhodnji, koja je odmah susjedno žiteljstvo na obrano pozvalo.

Dne 19. ožujka, upalila se i opet uslijed neopreznosti pastirčadi, parcela „Sohodolski breg“, spadajuća šumsko-imovnici občini Vrabče, u području podžupanije zagrebačke, te je tom zgodom izgorjelo do 3 rali šume. Proti krivcem povedena bi iztraga. U Grubišnom polju zapalio je 20. ožujka pastir Vukić iz zlobe šumu „Obrovno“ te je tom zgodom izgorjelo do 50 ralih šume.

Dne 11. ožujka t. g. porodio se uslijed nemarnosti pastirčadi šumski požar u šumi „Jarička kosa“, kotaru Rakovačkom, te je tom zgodom izgorjelo do 8 jutara šuma u vrednosti od 300 for.

Dne 13. ožujka t. g. prodio se požar u šumi „Kneji“ spadajućoj imovnoj občini Jastrebarskoj, te pri tom izgorjelo do 200 jutara 9 godina stare branjevine, štete do 1000 for.

Dne 16. ožujka t. g. upališe nepoznati zlikovci šume „Preki“ i Bubin“ jarak, vlastništvo imovne občine Velike Bostoje u podžupaniji požežkoj. Požar biesnio jest 10 satih, izgorjelo je do 4 rali šume, šteta iznaša oko 400 for.

Dne 22. ožujka t. g. dogodio se pozemni požar u šumi „Srednja“ Lučelnica spadajućoj občini Jamničkoj u podžupaniji Jastrebarskoj, izgorjelo je do 3' rali šume, šteta iznaša 100 for.

Dne 1. travnja t. g. izgorjelo jest do 30 rali šume vlastelinstva Voćin u Slavoniji, požar nastao je u šumskom dielu „Lisire“ šteta procjenena na 1000 for.

Dne 4. travnja t. g. porodio se požar u šumi Znoš gospoštije Brezovačke, kojom je zgodom izgorjelo tečajem trijuh danah do 180 ralih branjevine, šteta iznaša do 1000 for.

Dne 9. travnja upališe zlikovei šumu „Selčina“ spadajuću šumsko-imovnoj občini „Sela“ u podžupaniji zagrebačkoj, te je pozemnim požarom izgorjelo više op 1 ral šume.

Dne 7. travnja t. g. porodio se i opet prizemni požar u šumi „pod Magdalenom“ u podžupaniji zagrebačkoj, te izgorjelo do 20 ralih šume.

Zemaljsko-industrijalna i šumarska izložba grada Steyera. Tečajem mjesecih kolovoza i rujna, obdržavati će se u Steyeru (u Gornjoj Austriji) električna zemaljsko-industrijalna i šumarska izložba, koja će medju ostalim slijedeće grane šumarstva obuhvaćati. I. Šumogojstvo. 1. Sjemenje šumskog drveća. 2. Biljke šumskog drveća, a) vrtno drvљe, b) šumsko drvљe. 3. Zbirke drveća. 4. Herbarija šumskog bilja. — 5. Šumsko kulturno oruđje. 6. Statistično. II. Šumarska tehnologija. 1. Obljekovina. 2. Laktovina. 3. Šumarske nuzobrti. 4. Pilane. 5. Drvna industrija. 6. Fabrikacija papira. 7. Uporaba šumsko-industrijalnih predmeta u svrhe željezničke, brodogradjevne i rudanske. 8. Šumski nuzužitei. 9. Dryarsko oruđje u naravnoj veličini, risanjih ili modelih. 10. Splavljarško oruđje. 11. Tocilarsko oruđje, obje bud u naravnoj veličini, bud u modelih ili naertih. 12. Modeli šumskog gospodarenja. 13. Prorezi drveća i trupci. III. Znanstvena podloga šumarstva. 1. Šumsko-gospodarske osnove. 2. Šumsko-mjernički strojevi. 3. Statistične karte. 4. Gradjevni načrti. IV. Čuvanje šuma. 1. Demonstracija oštećenih drva elementarnimi nepogodami, po čovjeku i životinjab. 2. Entomologične sbirke. V. Lov kao dekorativni odjel. 1. Lovne sprave. 2. Parožje i rogovi. 3. Modeli. 4. Kože i krvna. 5. Lovila i zamke. 6. Nadjevena divljač i zvjeri.

Istom sgodom nagradit će se takodjer osim izložitelja, takodjer i ono čuvarsko i dryarsko osoblje, koje više od 30 godinah službuje ili koje se inače odlikovalo u struci.

Imenovanja. Gosp. Eduard Rosipal, do sada c. kr. povjerenik katastralne šumske procjene, imenovan je kr. katastralnim šumskim nadzornikom. — G. Ladislav pl. Kraljević, do sada šumar grada Požege, kr. žup. nadšumarom županije požežke. — G. Josip Kozjak, svršeni šumar imenovan jest taxatorom ogulinske imovne občine. — G. J. Šuler, šumar gospoštije Pfeiferove u Orahovici imenovan je občinskim šumarom za kotar doljno Miholjački. — Gosp. Gašpar Mirošević, šumar u Bosni, imenovan jest ces. kralj. šumsko-nadzornim pristavom u Dalmaciji. — Gosp. Dragutin Hofmann, privremeni šumarski pristav u Banjaluci. — Gospodin Andrija Gešvind dosada privremeni šumarski upravitelj, nadšumarom u Travniku. — Gospodin Filip Beck nadšumarom u Mostaru. — Gosp. Leander Bartsch nadšumarom u Dolnjoj Tuzli. — G. Rudolf Muha nadšumarom u Bibaču. — August Böhm do sada c. kr. šumarsko-mjernički pristav u Čemernici, imenovan privremenim šumarskim perovodjom kod vlade u Sarajevu, a šumarski asistenta g. Felix Hilischer u Gračanicu šumarskim upraviteljem. — G. Richard Proskovec, šumar gospoštije Zamarsk u Českoj, imenovan je šumarskim upraviteljem u Banjaluci. — Gg. Franjo Rehola, do sada šumar u Karolinenthalu i Stjepan Lukač, šumarski vježbenik, imenovani su šumarskim asistenti za okružje Jačačko. — Gg. Ivan Padežanin i Eugen Stranh svršeni šumari imenovani su šumarskim vježbenicima i to prvi kod vlade, a posliednji kod okružne oblasti u Sarajevu. — Gosp. Leo Schipek, svršeni šumar, šumarskim vježbenikom u Banjaluci. — Franjo Jaut c. kr. šumski povjerenik u Benkovcu bude umirovljen. — C. kr. šumarski pristav Franjo Cassio i c. kr. šumarski pristav Anastazije Jelušić i c. kr. šumarski pristav Josip imenovani su nadzornimi šumskimi povjerenici za Dalmaciju, a posliednji za Istru a kr. žup. nadšumar Otokar Bonček imenovan je šumsko-nadzornim pristavom za austrijsko primorje. — Nadlugari Dragutin Dušek i Adolf Hrubi dodieljenici su prvi okružnoj oblasti u Sarajevu posliednji onoj u Foći. — G. Otomar Kallmünzer c. kr. nadlugar u Banjaluci imenovan je c. kr. okružnim šumarskim izvjestiteljem u Kostajnici.

Prvi izkaz

utemeljiteljnih članovah hrv.-slav. šumarskog družtva.

Slijedeći dosadanji gg. članovi hrv.-slav. šumar. družtva izjavlje se početkom ove godine u smislu §. 9. družtvenih pravilah za utemeljiteljne članove i to:

1. Milan Durst, ravnatelj kr. šumarskog ravnateljstva u Zagrebu, predsjednik hrv.-slav. šumarskoga družtva.

2. Fran Rosipal, šumarnik nj. uzoritosti kardinala i nadbiskupa zagrebačkoga, odbornik hrv.-slav. šumarskoga družtva.

3. Edo Rosipal, procjen. nadzornik kr. hrv.-sl. poreznoga katastra, odbornik hrv.-sl. šumarskoga družtva.

4. Adolf Danhelovski, ravnatelj dobarah nj. preuzvišenosti baruna Prandau-a-Hileprandskoga, začastni član hrv. sl. šumarskoga družtva.

5. Mio Vrbanić, šum. nadzornik kod kr. zemaljske vlade u Zagrebu.

6. Ante Zoretić, šumarnik kod kr. šumarskoga ravnateljstva u Zagrebu.

7. Dr. Vjekoslav Koroškenyi, em. nj. ravnatelj gospodarsko i šumarskoga učilišta u Križevcima, kr. profesor, izvestitelj kod kr. zemaljske vlade u Zagrebu, tajnik hrv.-slav. šumarskoga družtva.

Novom godinom pristupiše nadalje u družtvo.

a) kao članovi I. razreda: gg.: 9. Dimitrija Josimović kr. srpski državni šumar, Brza Palanka. — 10. Belizar Popović, kr. srpski državni šumar, Bajna Bašta. — 11. Alekса Jakšić, kr. srpski državni šumar, Bajina-Bašta. 12. Ivan Dušanović, kr. srpski državni šumar, Bajina-Bašta. 13. Jovan Jekić, kr. srpski državni šumar, Kraljevo. — 14. Miladić Petrović, kr. srpski državni šumar, Trstenik. — 15. Antoniji Zurić, kr. srpski državni šumar, Ripanj. — 16. Rista Bojanović, kr. srpski državni šumar, Beograd. — 17. Proka Simić, kr. srpski šumar Niš. — 18. Mijail Mrkšić, kr. srpski državni šumar, Donji Milanovac. — 19. Josip Kozarac kr. šumarski vješbenik u Vinkovcima. — 20. Mijo Crlenjak, akcесистa imovne občine Križevačke.

b) kao članovi II. razreda: 29. Josip Prpić, kr. nadlugar kr. šumarije u Otočcu. — 30. Marko Blažević. — 31. Gjuro Miaković. — 32. Joco Popović — 33. Andrija Cerovac. — 34. Luka Kadić; svi lugari imovne občine Vinkovačke, šumarije br. 1. u Trnjanih. — 35. Blažinčić Franjo. — 36. Šprajaček Stjepan, nadlugar i imovne občine Križevačke. — 37. Paunović Jovan. — Pređavec Mato. — 39. Obranović Rade. — 40. Krušić Mio. — 41. Rajković Arsenija. — 42. Mirčić Vuk. — 43. Agaja Andrija. — 44. Jakšinić Josip. — 45. Perović Martin. — 46. Šegan Petar. — 47. Bunarević Kosta. — 48. Rac Martin. — 49. Kovačević Milan. — 50. Škarec Gjuro. — 51. Šepak Franjo. — 52. Domitrović Stjepan. — 53. Filipović Franjo. — 54. Šprajaček Nikola. — 55. Katanić Ivan, svi lugari imovne občine Križevačke.

P o t v r d a .

Do sada uplatiše slijedeće koperacije i p. n. gg. članovi u ime godišnjega prinosa za 1884. u družtvenu blagajnu pa se time ujedno od strane predsjedništva dočiće svote potvrdjuju.

Njegova uzoritost kardinal nadbiskup Josip Mihalović 25 for. — Gospodarski ured imovne obćine u Vinkovcima 100 for. — Gospodarstveni ured imovne obćine u Novoj Gradiški 50 for. — Gospodarstveni ured imovne obćine u Mistrovici 20 for. — Gospodarstveni ured imovne obćine u Petrinji 10 for. — Gospodarstveni ured imovne obćine u Glini 10 for. — Gospodarstveni ured imovne obćine u Otočcu 10 for. — Gospodarstveni ured imovne obćine Križevačke 6 for. — Gospodarstveni ured imovne obćine Gjurgjevačke 20 for. — Uprava vlastelinstva grofa Elza u Vukovaru 25 for. — Uprava vlastelinstva Türk i Turković u Kutjevu 20 for. — Prihodarstveni ured baruna Prandaua u Valpovu 5 for. — Grad Zagreb 10 for. — Grad Osiek 10 for. — Grad Koprivnica 10 for. — Grad Križevci 10 for. — Grad Petrinja 10 for. — Vlastelstvo biskupa Strossmajera u Djakovo 10 for. — Trgovačka komora u Zagrebu 5 for. — Vlastelstvo u Pakracu 10 for. — Kr. šumarski ured u Otočcu 5 fr. — Kr. šumarski ured u Gospicu 5 fr. — Kr. namiestničko u Zadru 5 for. — Obćina Tiesno u Dalmaciji 5 for. — Grof Miroslav Kulmer 5 for. Ivan Iskra 5 for. — Ivan Partaš 6 for. — Stjepan Hankonji 5 for. — L. L. Hirsch i drug 5 for. — Dohodarstveni ured gospoštije u Čabru 5 for. — Ivan Odžić 7 fr. 50 nvč. — Mio Križković 7 for. — Jaroslav Šugh 6 for. — Ivan Antoš 5 for. — Josip Kuhinka 5 for. — Hugo Grund 5 for. — Julio Vraničar 6 for. — Gustav Pauza 5 for. — Antun Nancini 5 for. — Antun Čanić 5 for. — Gustav Heinz 5 fr. — Vinko Dračar 5 for. — Fran Kesterčanek 5 for. — Demeter Styasni 6 for. — Gavro Pantelić 5 for. — Ivan Magjarević 7 for. — Ferdo Zikmundovski 5 for. — Ferdo Grošpić 5 for. — Ante Čelija 2 fr. 50 nvč. Napoleon Alandsce 5 for. — Stjepan Urban 5 for. — T. Ivančević 3 for. — F. Sarkotić 3 for. — M. Delić 3 for. — V. Hinčić 3 for. N. Stojanović 3 for. — I. Rodić 3 for. — M. Lalić 3 for. — Milan Mrkšić 4 for. — Ivan Jerbić 5 for. — Ivan Katalinić 2 for. — Alexa Nećak 2 for. — Josip Schäfer 2 for. — Dane Rukavina 2 for. — Fabo Rogić 2 for. — Vujo Uzelac 2 for. — Luka Tomičić 2 for. — Josip Prpić 2 for. — Julio Anderka 5 for. — Alexander Köröškenji 5 for. — Rudolf Brosig 5 for. — Tomo Orešković 2 for. — Ivan Tropper 5 for. — Mirko Puk 5 for. — Edo Slapničar 5 for. — Teodor Basara 5 for. — Antun Korab 5 for. — Martin Starčević 5 for. — Josip Kozarac 6 for. — Mile Mikešić 5 for. — Joso Banić 2 for. — Petar Bogdanović 2 for. — Mile Ljubobratić 2 for. — Janko Vukmirović 2 fr. — Janko Vuksan 2 for. — Dane Žubčić 2 for. — Joso Rakitić 2 for. — Petar Dorić 3 for. — Mato Matasović 3 for. — Petar Kovačević 2 forinta. — Ivan Tvrdojević 3 forinta. — Franjo Stanić 3 forinta — Franjo Šimić 3 forinta. — Franjo Vrbljanović 3 forinta. — Marijan Kladić 3 for. — Mačko Blažeković 4 for. — Gjuro Miaković 4 for. — Joco Popović 4 for. — Andrija Cerovac 4 for. — Luka Kadić 4 for. — Dragutin

Brauček 5 for. — Bogoslav Hajek 5 for. — Tomo Bogoević 5 for. — Vinko Beuak 5 for. — Dionis Sever 5 for. — Vinko Lončarić 5 for. — Franjo Mražović 2 for. — Franjo Blažinčić 2 for. — Stjepan Sprajacek 2 for. — Jovan Paunović 1 for. — Mato Predavec 1 for. — Tomo Karašić 1 for. — Nikola Lazić 1 for. — Josip Ribarić 1 for. — Ivan Pernar 1 for. — Mato Kemenović 1 for. — Ivan Kovačević 1 for. — Mirko Sivac 1 for. — Rade Obranović 1 for. — Ivan Horvatić 1 for. — Miško Paraga 1 for. — Kuzman Crevar 1 fr. — Gjuro Gjurić 1 for. — Miško Krušić 1 for. — Simo Bedaković 1 fr. — Josip Funtek 1 for. — Ivan Živković 1 for. — Ivan Krančević 1 for. — Pero Čoporda 1 for. — Arsenija Rajković 1 for. — Nikola Pavleković 1 for. — Vuk Mirčić 1 foa. — Andria Agjaga 1 for. — Luka Pećina 1 for. — Josip Đomićević 1 for. — Nikola Bradić 1 for. — Josip Jakšinić 1 for. — Martin Perović 1 for. — Arsa Predragović 1 for. — Stanko Toljević 1 for. — Petar Šegan 1 for. — Kosta Bunarević 1 for. — Ivan Vugrinović 1 for. — Trivun Sokolović 1 for. — Martin Rac 1 for. — Milan Kovačević 1 for. — Gjuro Škarec 1 for. — Franjo Šepak 1 for. — Stjepan Domitrović 1 for. — Franjo Filipović 1 for. — Nikola Sprajaček 1 for. — Ivan Katanić 1 for. — Mijo Crlijenjak 3 for. — Ukupno 782 for. a. vr.

Kao utemeljitelji uplatiše u utemeljiteljnu glavnju:

Milan Durst 100 for. — Franjo Rosipal 100 for. — Dr. Vjekoslav Köröskény 100 for. — Adolf Danhelovski 150 for. — Mio Urbanić prvi obrok sa 25 for. — Ante Zoretić prvi obrok sa 20 for. — Ukupno 595 for.

U pripomoćnu zakladu uplatiše u smislu §. 24 družvenih pravilah jedan za sve puta p. n. gg.: Milan Durst 10 for. — Ivan Magjarević kr. šumarnik 10 for. — Ivan Antoš kotarski šumar 5 for. — Dr. Vjekoslav Köröskényi, družtveni tajnik 10 for. — Ukupno 30 for. a. vr. Predsjedništvo.

Dopisnica uredničtva.

Gosp. D. J. u K. — Na poslanom srdačna lvala. — T. B. u B. pripisano primismo nu prekasno za ovaj broj.

Na znanje p. n. g. članovom šumarskog družtva.

Sve reklamacije radi neprimljenih brojeva „Šumarskog lista“ — novčane pošiljke i ine šumarskog družtva se tičeće dopise i pošiljke, izuzam onih koji se odnašaju na uredništvo, molimo šiljati izravno tajniku družtva veleučenomu g. dru. Vjekoslavu Köröskényi-u u Zagreb, kipni trg, br. 2; uredničtva se tičeće listove i pošiljke pako g. F. X. Kesterčanku, streljačka ulica, br. 5. U interesu stvari molimo, da se toga svaki od p. n. gospode članovah izvoli točno držati.

Novčano rukovodstvo predsjedničtva

hrvatsko-slavonskoga šumarskoga družtva.

I.

Koncem godine 1883. ostade poslije pokrića svih troškovah jošte razpoživo 109 for. 9 nvč. a. vr.

II.

Utemeljiteljna glavnica.

Na uložnici br. 50.061 prve hrvatske štedione u Zagrebu pod naslovom „Utemeljiteljna glavnica hrv.-slav. šumarskoga družtva u Zagrebu“ uloženo je do 1. svibnja 1884. 595 for. a. vr.

III.

Zaklada

utemeljena po VII. glavnoj skupštini hrv.-slav. šumarskoga družtva u Ogulinu dnd 14. kolovoza 1883. (vidi družtvena pravila §. 24.—32.) ožitvorena u smislu §. 31. istih pravila dne 1. siječnja 1884. u svrhu pripomoći udovam i sirotam šumarskih činovnikah.

Na uložnici br. 48.200 prve hrvatske štedione u Zagrebu od 1. siječnja 1884. pod naslovom „Pripomočna zaklada hrv.-slav. šumarskoga družtva u Zagrebu“ uloženo je u smislu §. 27. točka 1. družtvenih pravila 1000 for. sa odnosnim kamatašima; ukupno 1128 for. 13 nvč. u gotovo ima 35 for. — nvč.

Ukupno 1163 for. 13 nvč.

Stanje družtvene blagajne

od 1. siječnja do 1. svibnja.

Tek broj		Prihod		Razvod	
		for.	ně.	for.	ně.
1	Primitak od 1. siječnja do kraja travnja	1190	20		
2	Izdatak od 1. siječnja do kraja travnja			673	90
	Ostatak	516	30		

Milan Durst,
predsjednik.

Dr. V. Köröskényi,
tajnik.

U bavio st.

Gospodu članove, koja se pozivu predsjedničtva u šumarskom listu br. 2. tičnega se uplaćivanja članarine za teknuću godinu, jošte nisu odazvala, molimo što uljudnije da izvole članarinu u prvoj polovici mjeseca svibnja nimiriti, inače ubrati ćemo članarinu u smislu istoga poziva jošte tečajem mjeseca svibnja poštovnim pouzećem; dne 18. svibnja naime razposlati ćemo na dotične poštarske urede ponzetbene karte koje molimo najdulje u roku od 8 dana ih izkupiti.

Predsjedničtvo.